

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vytvořeno v rámci projektu Rozvoj kvality vzdělávání, hodnocení a strategického řízení na Univerzitě Pardubice, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002320.

COVID-19

**DOPAD PANDEMIE A SOUVISEJÍCÍCH OPATŘENÍ
NA KVALITU VÝUKY NA UNIVERZITĚ PARDUBICE**

—

STUDENTSKÁ PERSPEKTIVA

VÝZKUMNÁ ZPRÁVA

**ZPRACOVAL
ADAM HORÁLEK**

**UNIVERZITA PARDUBICE
2020**

Obsah

1.	Zadání výzkumu	3
2.	Hlavní výsledky a seznam doporučení pro Univerzitu	4
2.1	Hlavní výsledky	4
2.2	Hlavní doporučení	5
3	Metodika	7
4	Charakteristika vzorku	8
5	Zvládání situace a připravenost	11
5.1	Letní semestr	11
5.2	Zimní semestr	14
5.3	Mezisemestrální srovnání	17
6	Kvalita a problémy výuky v době pandemie	21
6.1	Jak probíhala výuka v letním a zimním semestru 2020 podle studentů	21
6.2	Důvody špatného hodnocení předmětů	25
6.3	Důvody dobrého hodnocení předmětů	28
7	Základní analýza a doporučení dle fakult	32
7.1	Dopravní fakulta Jana Pernera (DFJP)	33
7.2	Fakulta ekonomicko-správní (FES)	38
7.3	Fakulta elektrotechniky a informatiky (FEI)	43
7.4	Fakulta chemicko-technologická (FChT)	47
7.5	Fakulta filozofická (FF)	52
7.6	Fakulta restaurování (FR)	57
7.7	Fakulta zdravotnických studií (FZS)	60
	Příloha – dotazník	64

1. Zadání výzkumu

Hlavním zadáním pro tento výzkum bylo zmapovat zvládání studia studenty Univerzity Pardubice (dále jen UPa nebo Univerzita) a studentské hodnocení zvládání situace ze strany UPa v době koronavirové pandemie. Sekundárním zadáním bylo srovnat situaci v letním semestru akademického roku 2019/2020 a v zimním semestru akademického roku 2020/2021.

V rámci takto definovaného zadání byl vytvořen dotazník (viz Příloha – dotazník), který sestával ze tří částí. První a druhá byly strukturně identické a obsahovaly po pěti otázkách, přičemž první část se dotazovala na hodnocení letního semestru a druhá na hodnocení zimního semestru 2020. Třetí část dotazníku pak obsahuje otázku obecného hodnocení vlivu jednotlivých aspektů na kvalitu výzkumu, otevřenou otázku s možností slovních odpovědí, vyjádření, doporučení apod., soubor otázek demografického charakteru pro klasifikaci odpovědí (pohlaví, fakulta, ročník a stupeň studia) a případná možnost zadat e-mailový kontakt pro získání výsledků šetření. Na úvod bylo ale třeba respondenty rozdělit na první ročník bakalářského studia a ostatní, neboť pro první zmíněnou skupinu byly otázky první části irelevantní.

Byly stanoveny následující cíle výzkumu, které zjišťují:

1. jak studenti zvládají situaci
2. jak studenti hodnotí to, jak UPa zvládá situaci
3. jak se vyvíjí zvládání a hodnocení UPa mezi letním a zimním semestrem (neboli jak se studenti a UPa připravili na druhou vlnu pandemie)
4. hlavní problémy, kterým studenti čelí
5. v čem se UPa zlepšila nejvíce a v čem neméně
6. hlavní doporučení studentů, kterými by se měla UPa řídit
7. rozdíl v hodnocení situace mezi fakultami, stupni a ročníky studia a pohlavími.

Tato výzkumná zpráva je myšlena primárně jako podklad pro manažerské rozhodování. Hned na začátku (kapitola 2) jsou shrnuty hlavní zjištění výzkumu a doporučení z těchto závěrů vyplývající (práce proto neobsahuje závěr). Zbytek textu slouží jako podpora argumentů a doporučení a je rozdělen do pěti částí. První dvě se věnují metodologii a charakteristice získaného vzorku, další dvě jsou analytické z celouniverzitní perspektivy. Poslední, sedmá kapitola obsahuje stručná doporučení a analýzy pro jednotlivé fakulty.

2. Hlavní výsledky a seznam doporučení pro Univerzitu

2.1 Hlavní výsledky

1. To, jak studenti zvládají situaci, závisí primárně na třech faktorech – na aktivním přístupu vyučujících, na pravidelné online výuce a na přiměřeném množství úkolů a požadavků.
2. Studenti zvládají distanční formu studia v zimním semestru hůře než v letním semestru, a to primárně kvůli třem faktorům – nadměrnému přetěžování množstvím úkolů (pozůstatek z LS), nadměrné době strávené u počítače (kombinace online výuky v ZS a přežitku nadměrného úkolování z LS) a chybějícímu sociálnímu kontaktu (spojený s horší orientací při studiu)
3. Podle studentů UPa situaci zvládá v zimním semestru mnohem lépe než v letním semestru, a to ve všech aspektech. To ale nezabraňuje tomu, aby to hůře zvládali studenti. Řešení není v technicky perfektním zvládnutí výuky, ale v návratu „osobního kontaktu“ i do virtuální výuky (pochopení potřeb studentů, individuální přístup, komunikace, zpětná vazba apod.)
4. Na druhou vlnu pandemie se UPa připravila dobře po technické stránce, ale nikoliv po stránce psychiky studentů. Studentům chybí vidina návratu k normálu i smysl studia v distanční formě. Výjimku tvoří studenti kombinovaných forem, kteří aktuální přechod na distanční online výuku vítají.
5. Nové distanční formy vzdělávání, jejich úspěšnost a přijetí studenty mnohem více závisí na jednotlivých vyučujících, jejich kvalitě, ochotě a nasazení, než klasická kontaktní výuka.
6. V navazujícím studiu je největší demotivace a deprese z pokračující distanční formy výuky u prvního ročníku, který v téměř 10 % uvádí možnost řešení přerušením (do obnovení kontaktní výuky) či dokonce ukončením studia. Zde se jedná o velmi zásadní informaci, neboť předpoklad demotivace ke studiu se očekával spíše u prvních ročníků bakaláře.
7. Vyučující při koncipování atestačních požadavků na své předměty musí brát v potaz rozsah doby, kterou pro realizaci předmětu budou muset studenti strávit na počítačích a je třeba případně některé z těchto povinností alternovat jinými povinnostmi.
8. Ústředním tématem pro Univerzitu je zlepšení podmínek pro realizaci online aktivit studentů anebo tyto aktivity nahradit. Současně s tím ale musí dojít k adekvátní úpravě požadavků na studenty, které považují nyní za přemrštěné. Problém nerealizované výuky výrazně poklesl, ale stále je značný.
9. Některé formy výuky a atestace lze převést do online podoby, ale jejich smysl se ztrácí. Příkladem jsou skupinové projekty (obzvláště u prvních ročníků), které postrádají smysl, pakliže se skupina studentů ani nezná.

2.2 Hlavní doporučení

Na základě analýzy hodnocení výuky lze doporučit „**pravidlo 5V online výuky**“:

1. Více předmětů řádně vyučovaných online formou
2. Více upravovat požadavky s ohledem na online výuku (méně skupinových prací, uměřenost požadavků, méně požadavků zvyšujících celkovou dobu strávenou u počítače)
3. Více možností realizovat či nahradit praktickou výuku (cvičení, semináře, stáže apod.)
4. Více koordinovat požadavky na předměty v rámci studijních programů (nepřehlcovat studenty množstvím úkolů)
5. Variovat/nahrazovat požadavky na online aktivitu studentů jinou činností (problém s online aktivitami je jeden z hlavních problémů, kterými studenti v zimním semestru trpí).

Konkrétnější doporučení jsou rozdělena do tří kategorií

1. Výuka

- a. zlepšit poskytované studijní materiály včetně nahrávek z přednášek či kvalitnějších studijních textů a poskytovat je včas
- b. zmenšit skupiny studentů v praktické výuce s cílem zvýšit sociální komfort studentů
- c. zajistit přestávky mezi předměty i v online režimu pro možnou socializaci studentů ve virtuálních týmech
- d. zvýšit důraz na/podmínit používání webkamer při praktické výuce, který může snížit pocit sociální izolace studentů (ve spojení s body b a c)
- e. snížit množství úkolů a zvýšit důraz na aktivitu na hodinách
- f. omezit skupinové projekty vzhledem k omezeným socializačním možnostem mezi studenty
- g. konsolidovat/harmonizovat nástroje online výuky v rámci studijních programů či ročníků prostřednictvím garantů SP či vedoucích kateder, aby model online fungování byl u většiny předmětů daného studenta stejný

2. Komunikace

- a. sjednotit komunikační nástroje ideálně do jednoho či dvou nástrojů a formu komunikace sjednotit v rámci studijního programu a ročníku
- b. zlepšit a šířit kompetence vyučujících v pracovních nástrojích (MS Teams, Moodle apod.), aby mohli efektivněji využívat škálu nástrojů a lépe komunikovat se studenty (hlavně tam, kde se kvůli absenci těchto kompetencí výuka online nekoná)

- c. nabídnout možnost lepšího/rychlejšího/levnějšího internetového připojení studentům

3. Technické zajištění a organizace výuky

- a. důležitější je lepší vybavení pro vyučující (pro lepší přednášky – lepší technická kvalita výuky) než nabízet lepší technické nástroje studentům
- b. v případě oborů, které vyžadují laboratorní či jinou praktickou výuku, zkusit zavést hybridní výuku střídavého typu (na principu sudý a lichý týden)
- c. V případě kombinovaného studia využít maximálně získaných dovedností a zkušeností a zavést co nejvíce distanční online výuku do této formy studia.

Výzkumná zpráva obsahuje maximální možnou interpretaci celouniverzitně srovnatelných kvantitativních dat. pro hlubší pochopení a bližší analýzy a interpretace doporučuji napříště volit cestu stanovení konkrétních dílčích cílů a realizovat výzkum metodou focus group. Je efektivnější, rychlejší a hloubkovější a umožňuje identifikovat problémy na nižší organizační úrovni s lepší výslednou aplikovatelností.

3 Metodika

Dotazníkové šetření se zaměřilo na srovnání kvality výuky v zimním a letním semestru. Pro tento účel použilo dvou strukturně identických částí dotazníkového šetření, které mezi sebou porovnával. Bodové, kvantifikované hodnocení bylo ve třech případech doplněno hodnocením slovním.

Dotazník byl šířen hromadným mailem všem studentům Univerzity. Získaný vzorek 1835 odpovědí je strukturně reprezentativní podle pohlaví, stupně, ročníku a fakulty, ale jen na celouniverzitní úrovni.

Analýza využívá primárně práci s agregovanými daty, pro jejichž výpočet byla nastavena operacionalizace dat již během tvorby dotazníku. Agregáty jsou následně analyzovány prostřednictvím popisné statistiky. Vzhledem k povaze zjišťovaných informací – hodnocení a míra spokojenost – byla sice analytická statistika v několika případech použita, ale výsledky nebyly nijak průkazné či interpretovatelné.

Analýza dat byla proto silně opřena o analýzu slovních odpovědí, kterých bylo v celém dotazníku 859. Tyto slovní odpovědi byly kategorizovány a následně pomocí nich interpretována agregátní data. V kapitolách 4-6 jsou slovní odpovědi interpretovány, zatímco v sedmé kapitole jsou u jednotlivých fakult uvedeny v přímé citaci bez zkrácení interpretace. Použity jsou jen ukázkové citace, které ilustrují danou kategorii slovního hodnocení.

Limitem pro analýzu byl také fakt, že téměř polovina respondentů jsou první ročníky bakaláře, u nichž nebylo možné provést srovnání mezi letním (ještě nebyli studenty UPa) a zimním semestrem.

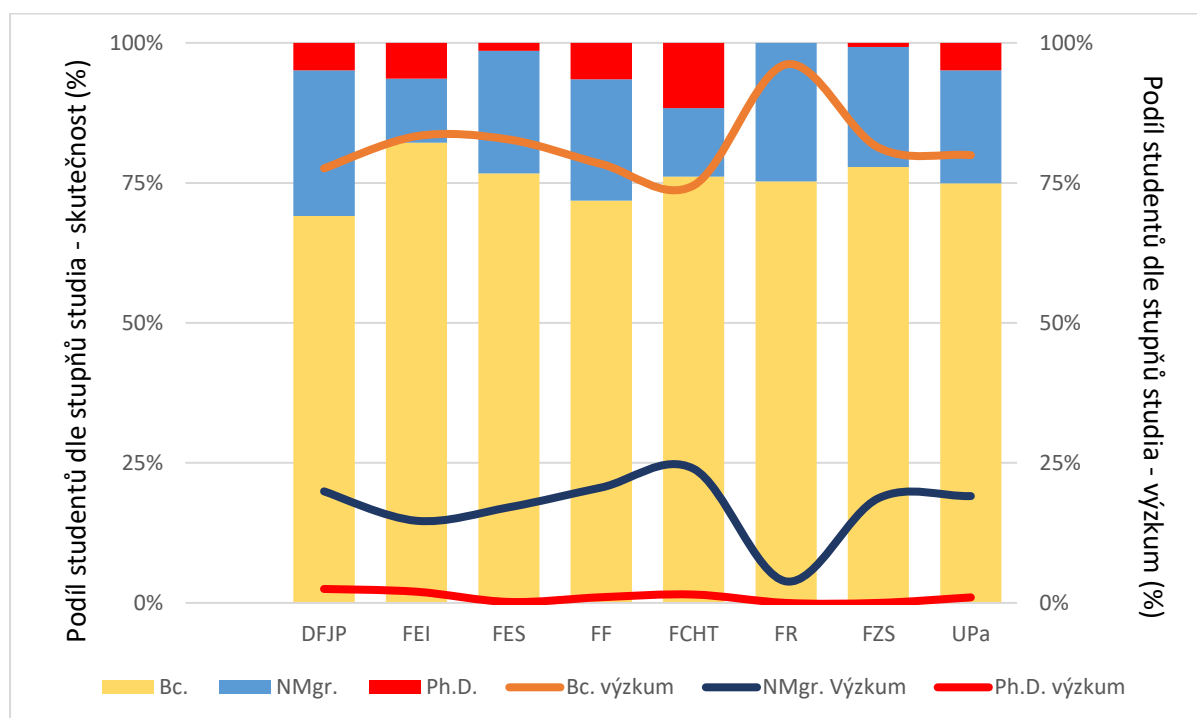
Během analýzy bylo zjištěno, že dotazník opomněl zjišťovat kombinovanou či prezenční formu studia respondentů. Tento nedostatek byl zásadní a byť bylo možné prostřednictvím slovních odpovědí identifikovat 141 respondentů z kombinované formy studia, je pravděpodobné, že toto číslo neodpovídá jejich reálnému zastoupení ve vzorku. Proto může tento fakt zkreslovat výsledky a současně interpretace a analýza rozdílů mezi těmito formami studia je z velké části nemožná.

V rámci etiky antropologického a sociologického výzkumu je maximální důraz na anonymitu a ochranu respondentů. Vzhledem k veřejné povaze zprávy byly také všechny personifikované kritiky buďto vyjmuty ze zprávy, anebo anonymizovány či zkráceny. Vzhledem k tomu, že výzkumu se zúčastnilo jen 18 doktorandů, byli z naprosté většiny analýz a interpretací vyřazeni.

4 Charakteristika vzorku

Výzkum probíhal v zimním semestru 2020 na všech sedmi fakultách Univerzity. K 30. 9. 2020 měla Univerzita celkem 7 560 studentů, z nichž 5 666 (75 %) bylo v bakalářském, 1523 (20 %) v navazujícím magisterském a 371 (5 %) v doktorském stupni studia. Výzkumu se zúčastnilo a zcela vyplnilo dotazník 1835 studujících, tedy téměř každý čtvrtý student Univerzity (24,3 %). Struktura respondentů dle stupňů studia kopírovala reálnou situaci velmi dobře i podle jednotlivých fakult, jak dokládá graf 1, s tím rozdílem, že výrazně nižší bylo zastoupení respondentů z doktorského stupně (18, tj. 1 %). V případě Fakulty restaurování pak dominují respondenti bakalářského stupně studia, přičemž z navazujících magisterských studentů byla generována jen jediná odpověď.

Graf 1: Struktura studentů dle stupně studia – skutečnost a výzkum

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835

Do výzkumu se zapojilo výrazně více studentek než studentů (63:37) a i mezi fakultami byly značné rozdíly, které ale silně kopírují reálný stav na fakultách. zatímco na FEI a DFJP tvořily odpovědi studentů jasnou převahu (94, resp. 79 %), na zbývajících fakultách odpovídaly převážně studentky (nejvíce pak na FR a FZS (96, resp. 91 %). Původní záměr zaměřit se na rozdílné hodnocení mezi studentkami a studenty proto bylo možné jen z celouniverzitního pohledu (viz graf 2), avšak v mezifakultním srovnání tato perspektiva nebyla příliš vhodná. Z toho důvodu se analýza výzkumu zaměřuje primárně na ročníky a stupně studia a jejich mezifakultní srovnání. Nicméně provedené analýzy ukazují, že rozdíl

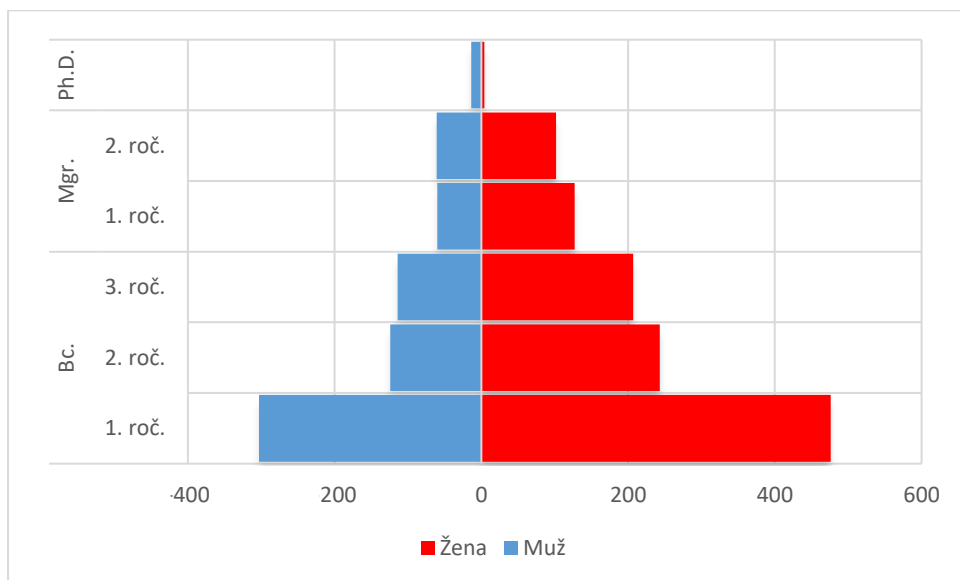
v odpovědích mužů a žen je v porovnání s ostatními aspekty zanedbatelný (výjimky jsou uvedeny v textu).

Tab 1: Struktura odpovědí dle fakult, pohlaví, stupňů studia a ročníků

		Bc.			Mgr.		Ph.D.		Celkem
		první	druhý	vyšší	první	vyšší	první	vyšší	
DFJP	Muž	83	28	38	17	18	1	5	190
	Žena	25	8	5	8	5			51
FEI	Muž	64	27	27	11	9	1	2	141
	Žena	3	1	3	2				9
FES	Muž	71	29	26	15	14	1		156
	Žena	183	90	76	30	39			418
FF	Muž	28	14	10	5	6		2	65
	Žena	81	47	52	35	15		1	231
FCHT	Muž	40	23	12	12	14	2		103
	Žena	86	43	45	29	25	2	1	231
FR	Muž	1							1
	Žena	10	7	7	1				25
FZS	Muž	16	3	1					20
	Žena	88	47	19	22	18			194
UPa	Muž	303	124	114	60	61	5	9	676
	Žena	476	243	207	127	102	2	2	1159

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

Graf 2: Struktura respondentů dle stupně studia a pohlaví

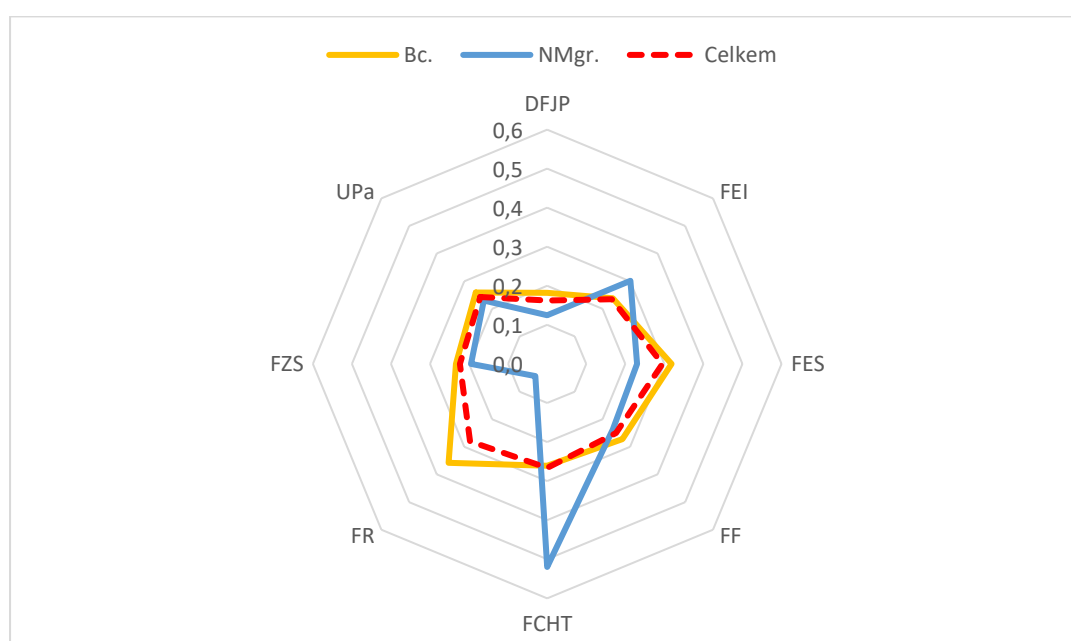
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

Celková struktura odpovědí podle stupňů studia kopíruje reálný stav na Univerzitě. Jak ukazuje graf 2, zájem o dotazníkové šetření je zejména patrný mezi studenty prvního ročníku bakalářského studia,

kteří tvoří 42 % všech respondentů výzkumu. Zajímavé je, že struktura slovních doporučení (poslední otázka v dotazníku) odpovídá struktuře studentů podle stupňů studia i podle zastoupení obou pohlaví. 72 % všech doporučení pocházejí od studentů bakalářského studia a celá třetina od studentů prvního ročníku bakalářského studia.

Ačkoliv celkově odpověděl téměř každý čtvrtý student Univerzity, při srovnání fakult můžeme vidět značné rozdíly (graf 3). Zatímco v bakalářském stupni byla největší návratnost dotazníku od studentů FR (36 %), v navazujícím magisterském to byli studenti FCHT (52 %). Naopak nejnižší bylo zapojení do výzkumu u studentů bakalářského i navazujícího magisterského studia na DFJP (16 %).

Graf 3: Podíl studentů zapojených do výzkumu dle fakult a stupně studia

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1817 (Ph.D. studenti nezahrnuti).

Z výše uvedené charakteristiky vzorku vyplývají pro analýzu následující zjištění:

1. získaný vzorek je reprezentativní na celouniverzitní úrovni podle stupně studia, podle ročníku jen v bakalářském a navazujícím magisterském studiu, pohlaví a fakulty.
2. získaný vzorek je v rámci fakult reprezentativní jen v bakalářském a navazujícím magisterském stupni, v bakalářském stupni dle pohlaví a ročníku, a to s výjimkou FR, kde je vzorek příliš malý, avšak vzhledem k počtu studentů fakulty byla i FR zahrnuta do analýz.
3. následná analýza primárně analyzuje rozdíly mezi ročníky, stupni studia a fakultami, v menší míře též mezi studentkami a studenty na celouniverzitní úrovni.
4. máme pro analýzu nedostatečný vzorek studentů v doktorském studiu, a proto se analýza doktorským studiem zabývá jen velmi okrajově.

5 Zvládání situace a připravenost

Tato kapitola analyzuje studentské hodnocení komunikace a připravenosti Univerzity, jednotlivých fakult, vyučujících, ale i samotných studentů. Nezabývá se samotnou výukou, ale spíše pocitovým hodnocením vedlejších faktorů, které na kvalitu vzdělávání mají zásadní vliv. První dvě části jsou zcela popisné a pouze charakterizují situaci v jednotlivých semestrech. Pro manažerské rozhodování a doporučení pro Univerzitu jsou důležité ale závěry a interpretace obsažené v kapitole 5.3, která srovnává oba semestry a snaží se kromě charakteristiky změn též o jejich vysvětlení. tato kapitola je také podkladem pro příslušné závěry a doporučení obsažené v kapitole 2.

5.1 Letní semestr

Ve většině aspektů a na většině fakult byla situace podle studentů během první vlny pandemie chaotičtější a horší než během druhé vlny. Nicméně nelze říct, že by studenti letní semestr hodnotili negativně (viz graf 4).

Fakulty podle studentů situaci zvládaly v letním semestru „velmi dobře mínus“ na stupnici známkování 1-5, přičemž celouniverzitně bylo toto hodnocení shodné napříč ročníky (Graf 4, Jak to zvládá fakulta?). Nejhorše hodnotili reakci své fakulty na vzniklou situaci studenti FCHT, kteří udělili známku dobře. Nejhorší hodnocení (3,20 a 3,28) si vysloužily FCHT a DFJP od současného druhého ročníku bakalářského studia (tedy v té době prváci ve druhém semestru studia). FEI to nejhorše zvládala z pohledu současných třetáků. Naopak nejlépe hodnotili zvládání situace fakultou bakaláři FR a všichni studenti FF a FZS. Vůbec nejlepší hodnocení si vysloužila FR od svých současných třetáků, a to lepší velmi dobře. Ze slovních komentářů vyplývá, že fakulty se se situací popasovaly relativně dobře. Nejvíce oceňován byl volnější průběh semestru (FF), více času na psaní a četbu a v případě FES byl přechod na distanční online výuku silně kvitován studenty kombinovaného studia. Naopak zvládnutí první vlny pandemie bylo nejvíce kritizováno pro nekoordinovanost v rámci studia (každý učitel řešil situaci jinak a z pohledu studentů to nechaly fakulty příliš na jednotlivých vyučujících), nejednoznačný průběh semestru (hlavně zpočátku, kdy se nevědělo, na jak dlouho bude přerušena kontaktní výuka) a neadekvátní požadavky na atestace v kombinaci s neproběhlou výukou.

Oproti fakultě hodnotí studenti vlastní zvládání situace během letního semestru přibližně o půl stupně lépe. Zcela jednoznačně nejlepší je hodnocení vlastního zvládání u prvního ročníku navazujícího studia na FZS (tedy poslední ročník Bc. studia v LS 2020). Mezi fakultami ani mezi ročníky a stupni studia nejsou výraznější rozdíly. Ze slovních odpovědí vyplývá, že hlavním důvodem poměrně dobrého zvládání situace, byl fakt, že situace byla považována za výjimečnou, dočasnou a svým způsobem odlehčující od povinnosti dojíždět do školy, zlepšující skloubení studia s prací či výchovou dětí apod. V kombinaci s tím, jak to zvládaly fakulty, lze konstatovat, že studenti viděli reakci fakult

jako chaotickou, opožděnou a nedostatečnou, přesto nepovažovali vzniklou situaci za omezující, ba naopak.

Hodnocení vyučujících je podstatně rozdílnější napříč fakultami i ročníky. V celouniverzitním průměru situaci vyučující podle studentů zvládali zhruba stejně jako fakulty. Jak je ale z příslušného grafu patrné (graf 4, Jak to zvládají vyučující?), nejhorší hodnocení získali vyučující od všech studentů na FCHT, v bakalářském stupni též DFJP a FEI. Nejlépe si stáli vyučující na FES a FF. Obecně platí, že vyučující jsou hůře hodnoceni studenty třetích ročníků bakaláře a druháky navazujícího studia. Naopak současní druháci bakaláři (tehdejší prváci) a prváci navazujícího studia (tehdejší poslední ročník bakaláře) byli se zvládním situace vyučujícími spokojeni. Ve slovních odpovědích vidíme, že ačkoliv situace byla nepřehledná pro končící prváky, byla současně výhodná – jak větším prostorem pro psaní bakalářských prací, tak i posunutými termíny odevzdání i státnic. Naopak tehdejší druháci bakaláři viděli v situaci značnější omezení, faktické nerealizování některých zásadních předmětů studia vnímají jako potenciální nebezpečí pro úspěšné složení státních zkoušek.

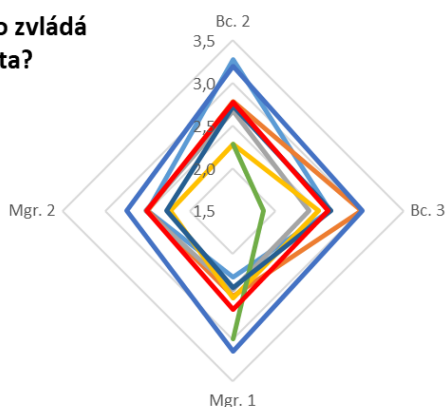
Kvalita distančního vzdělávání je pro studenty primárně spojena s tím, jak se k situaci postaví vyučující. Nové distanční formy vzdělávání, jejich úspěšnost a přijetí studenty mnohem více závisí na jednotlivých vyučujících, jejich kvalitě, ochotě a nasazení než klasická kontaktní výuka. Proto i v tomto hodnocení vidíme značné rozdíly mezi fakultami i ročníky. Na rozdíl od vyučujících je ale hodnocení výuky celouniverzitně přibližně o půl stupně (0,55) horší, a to shodně napříč ročníky. Opět nejkritičtější byli studenti FCHT, což souviselo s omezením praktické výuky (laboratoří). Výrazně kritičtí byli současní druháci bakaláři na DFJP (hodnocení dostatečně; kritika nerealizování předmětů pro první ročníky), první navazující studenti na FR (hodnocení dostatečně; kritika podmínek pro dokončení studia) a současní třetíci bakaláři na FEI (kritika technické nepřipravenosti na distanční výuku).

Komunikace se studenty šla podle studentů nejlépe vyučujícím na FR, FF a FES, naopak nejhůře hodnotili komunikaci studenti z FEI (hlavně současní třetíci bakaláři) a FCHT. Nejčastější výtkou v komunikaci se studenty byla absence dostatečných studijních on-line podkladů (množství, včasnost i relevantnost), nejasné podmínky jak samotného kurzu, tak i jeho zakončení, a příliš roztříštěné kanály komunikace (něco komunikováno přes Moodle, něco přes MTeams, jiné zas přes STAG či e-mailem). V případě Univerzity jako celku je celkové hodnocení její komunikace se studenty hodnoceno jako velmi dobré. Překvapivým zjištěním je, že nejhůře hodnotí komunikaci studenti FZS, a to primárně v souvislosti se studentskými praxemi, dobrovolnictvím a povinnostmi zdravotníků během pandemie.

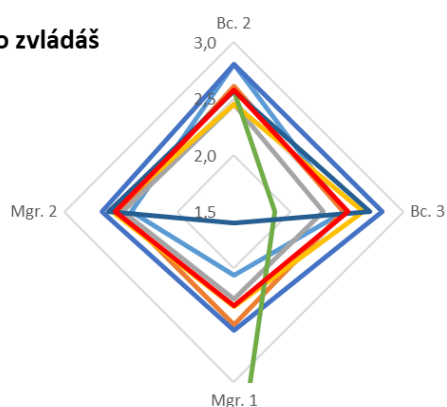
Podpora UPa a podpora vyučujících studentům jsou opět kategorie, které byly hodnoceny velmi shodně. Zajímavé je, že obecně platí, že studenti třetích ročníků bakaláře (nejkritičtější vůči UPa) a druhého ročníku navazujícího studia (nejkritičtější k učitelům) hodnotí podporu ze strany UPa i vyučujících hůře než studenti druhého ročníku bakaláře a prvního ročníku navazujícího studia.

Graf 4: Hodnocení jednotlivých aspektů distanční výuky v LS 2020 podle fakult

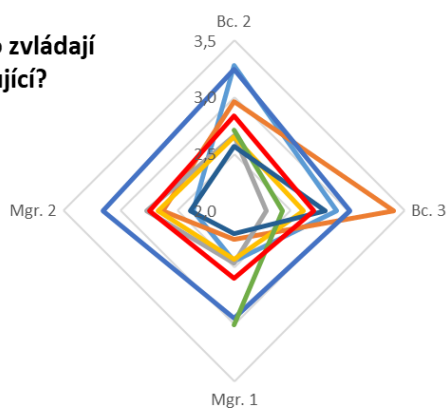
Jak to zvládá fakulta?

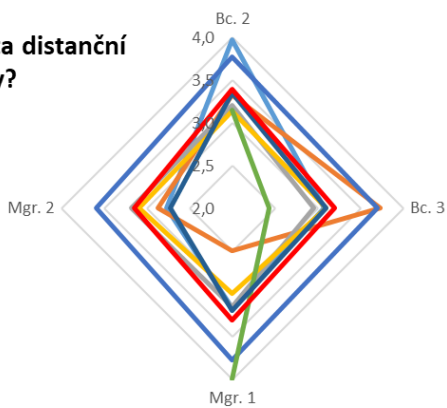
Jak to zvládáš Ty?

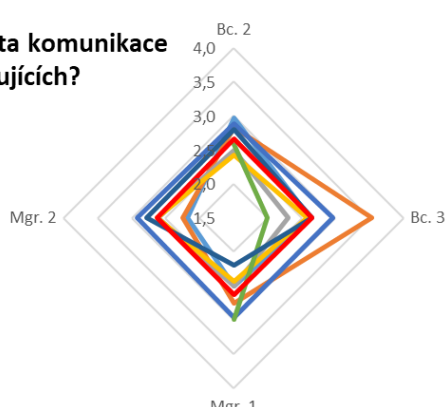
Jak to zvládají vyučující?

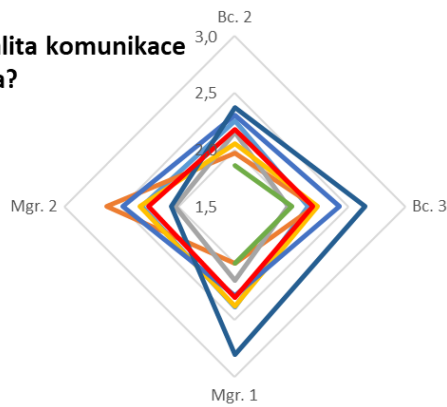
Kvalita distanční výuky?

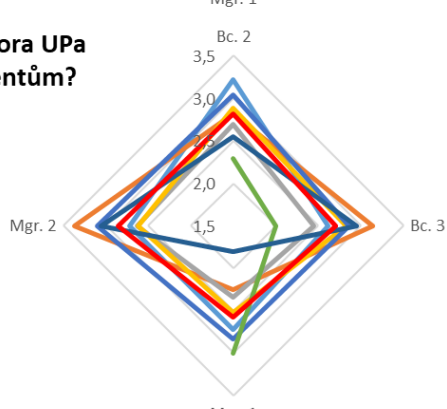
Kvalita komunikace vyučujících?

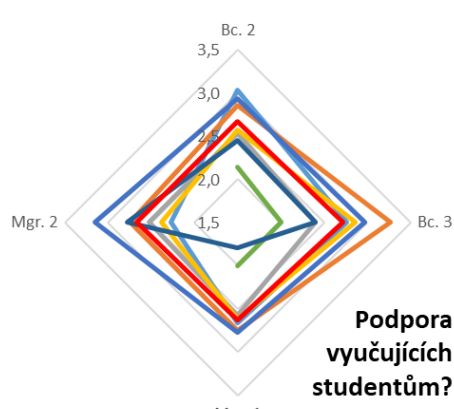
Kvalita komunikace UPa?

Podpora UPa studentům?

- DFJP
- FEI
- FES
- FF
- FCHT
- FR
- FZS
- UPa

Podpora vyučujících studentům?

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1038; Pozn.: hodnoty odpovídají průměrnému hodnocení na stupnici 1-5. FR není zastoupena 2. ročníkem magisterského studia.

5.2 Zimní semestr

Oproti letnímu semestru je analýza připravenosti a zvládnání v zimním semestru rozdělena na pět ročníků bakalářského a navazujícího magisterského studia. Pro upřesnění uvádíme, že respondenti jsou v obou semestrech vedeni jako studenti stejného, aktuálního ročníku (v předchozí kapitole tento fakt představoval matoucí prvek). Na rozdíl od letního semestru nám tedy do vzorku přibyli též první ročníky bakaláře, tedy cca 800 respondentů. I zde nám ale chybí zástupci druhého ročníku navazujícího studia na FR. Obecným zjištěním je, že zimní semestr je ve všech směrech hodnocen lépe než letní semestr, s jednou jedinou, avšak zásadní výjimkou. Jednotlivé grafy aspektů připravenosti a zvládnání jsou souborně v grafu 5.

Fakulty zvládají situaci v zimním semestru v průměru velmi dobře, tedy o více než 0,7 bodu lépe než v letním semestru. Studenti jsou spokojeni hlavně s tím, že fakulty jednoznačně stanovily „pravidla hry“ pro celý semestr a dostatečně s předstihem a systémově informují o případných změnách. Fakulty si v tomto ohledu vedou nejlépe hned po samotných vyučujících. Roli fakult studenti vidí hlavně v tom, že sjednocují to, jak výuka probíhá v jednotlivých kurzech. Přestože studenti vidí v tomto ohledu značný pokrok, nedostatečné sjednocení pravidel výuky stanovené a kontrolované fakultou (donucení jednotlivých vyučujících, aby sjednotili své požadavky, formu a harmonogram výuky) je současně nejčastější výtkou studentů na adresu fakult. Je také zajímavé, že ty fakulty, které byly nejhůře hodnocené v letním semestru, jsou v zimním semestru mezi nejlépe hodnocenými a naopak. Tento jev souvisí primárně s řešením praktické výuky na DFJP a FCHT, ale též menší připraveností na druhou vlnu např. u FF, FEI či FZS.

K výraznému zhoršení hodnocení došlo v zimním semestru jen v jednom aspektu – jak to zvládají studenti. Ke zhoršení zvládnání distanční výuky dochází u studentů hlavně z psychických důvodů – domácí izolace od akademické obce (spolužáci i vyučující), ztráta studijního „biorytmu“, ztráta smyslu studia (kombinace obou předchozích aspektů) a pesimismus spojený s nejistotou o budoucnosti studia (zda se obnoví výuka, zda bude možné realizovat praktickou výuku, zda se studium stihne v řádném termínu nebo se bude muset prodlužovat apod.). Tyto hlavní důvody horšího zvládnání studia jsou obzvláště patrné u studentů všech ročníků FF a u navazujících studentů na FZS, FES či FEI. V navazujícím studiu je největší demotivace a deprese z pokračující distanční formy výuky u prvního ročníku, který v téměř 10 % uvádí možnost řešení přerušením (do obnovení kontaktní výuky) či dokonce ukončením studia. Zde se jedná o velmi zásadní informaci, neboť předpoklad demotivace ke studiu se očekával spíše u prvních ročníků bakaláře (ti jsou stejně ohroženou skupinou v tomto smyslu).

Vyučující si vedou v zimním semestru velmi dobře a oproti letnímu semestru se v očích studentů zlepšili ze všech nejvíce. I zde ale platí, že vyučující fakult, které byly hodnoceny v letním semestru nejhůře, patří v zimním semestru k nejlépe hodnoceným a naopak. Nyní podle studentů nejhůře zvládají situaci vyučující na FF (hlavně v bakalářském studiu) a na FEI (v navazujícím studiu). Naopak nejspokojenější jsou nyní studenti na FCHT (největší změna mezi semestry!) a FES. Zajímavé je také kritické hodnocení druhého ročníku bakaláře na FR. Bývalí prváci jsou nespokojeni hlavně proto, že zvládání ze strany učitelů (ale též jejich komunikace se studenty, kvalita distanční výuky či zvládání situace fakultou) příliš nepokročilo. K výše uvedeným závěrům je ale nutné dodat, že zaprvé nelze z výpovědí jednoznačně určit příčiny, proč se některé fakulty zlepšují rychleji a jiné pomaleji.

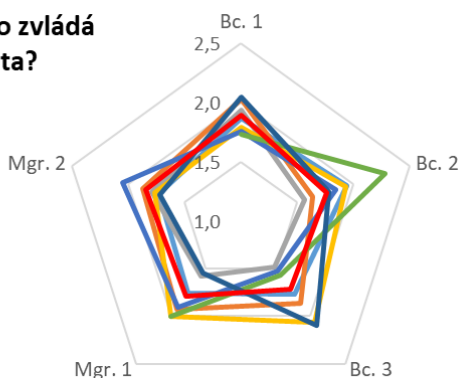
Hlavním vodítkem ale v tomto ohledu jsou patrně samotní studenti a podstata studovaného oboru. Například studenti FF více považují za nesmyslné studovat svůj obor distančně, zatímco např. studenti FES, mezi nimiž je nejvyšší podíl respondentů kombinovaného studia, distanční výuku vítají a její zlepšení ze strany vyučujících a fakult v zimním semestru patřičně oceňují. Bohužel výzkum nezjišťoval kombinované a prezenční studium, a proto jsou tyto závěry založeny jen na základě slovních výpovědí. Kvalita distanční výuky napovídá, že zatímco na FCHT je hodnocena nejlépe napříč ročníky, mezi nejnespokojenější studenty patří ti z FF? FEI a třetí bakaláře na FZS.

Komunikace vyučujících se studenty je celouniverzitně hodnocená jako velmi dobrá, a i mezi jednotlivými fakultami nejsou velké rozdíly. Nejčastější kritikou je spíše přílišné zahlcení pracemi a méně přehledná komunikace prostřednictvím více kanálů, ale samotná komunikace je obecně chválená. Stejně tak je velmi dobrá komunikace Univerzity se studenty, kdy horší hodnocení si Univerzita vysloužila jen od druháků navazujícího studia na FEI, prváků navazujícího studia na FR či u posledních ročníků bakaláře na FZS. Nicméně ze slovních odpovědí vyplývá, že tato kritika není ani tolik mířená na Univerzitu jako celek, ale velmi často je za univerzitní komunikaci chápána komunikace na úrovni fakult.

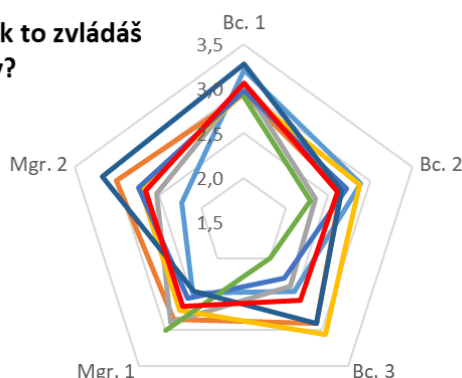
V zimním semestru byla podpora Univerzity kritizována více studenty druhých ročníků jak bakaláře, tak navazujícího studia, a to hlavně na DFJP a FEI, v bakalářském stupni též na FF a v navazujícím též na FZS a FCHT. Nejlépe podporu Univerzity hodnotili studenti FES. Nejčastější kritika se týkala přechodu na jinou platformu studentských e-mailů během semestru (hlavně FEI), nedostatečné vybavení vyučujících pro distanční výuku (hlavně technická podpora v technických oborech, jako např. dotykové obrazovky s perem pro psaní vzorců – DFJP a FCHT), nedostatečná rychlost Wi-Fi připojení na univerzitních kolejích, uživatelská nepřívětivost komunikačních kanálů, či informace na poslední chvíli. Naopak podporu vyučujících hůře hodnotí poslední ročníky, přičemž důvodem jsou zhoršené podmínky při výzkumu pro kvalifikační práce (FF, FEI, FCHT, FZS).

Graf 5: Hodnocení jednotlivých aspektů distanční výuky v ZS 2020 podle fakult

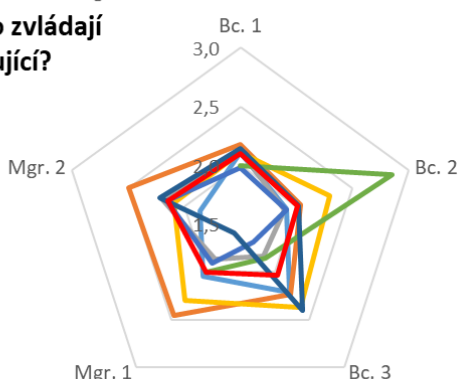
Jak to zvládá fakulta?

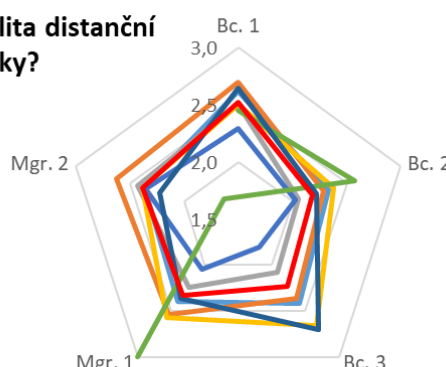
Jak to zvládáš Ty?

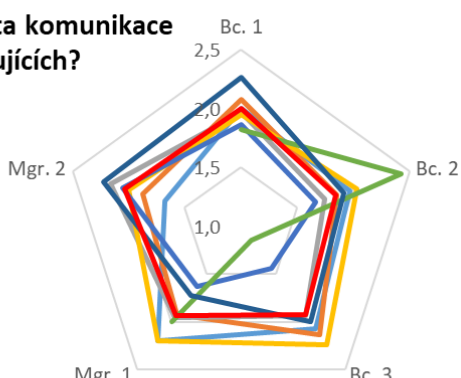
Jak to zvládají vyučující?

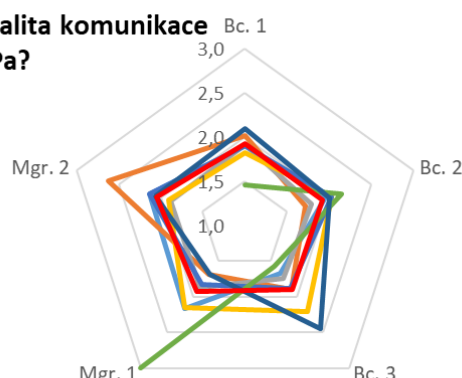
Kvalita distanční výuky?

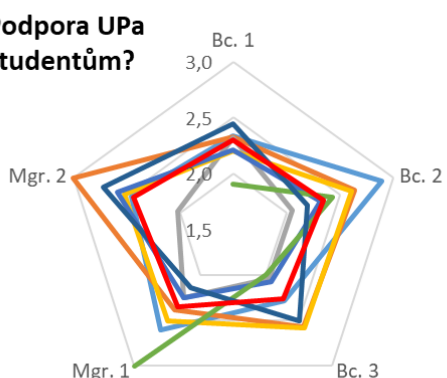
Kvalita komunikace vyučujících?

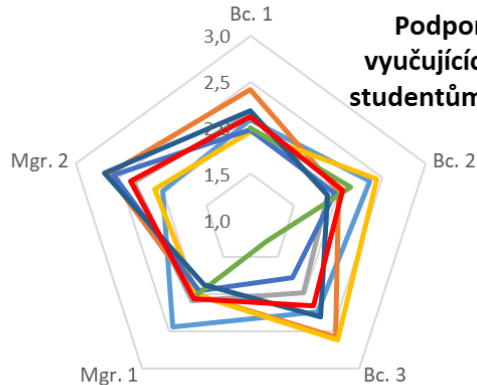
Kvalita komunikace UPa?

Podpora UPa studentům?

Podpora vyučujících studentům?

- DFJP
- FEI
- FES
- FF
- FCHT
- FR
- FZS
- UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1817; Pozn.: hodnoty odpovídají průměrnému hodnocení na stupnici 1-5. FR není zastoupena 2. ročníkem magisterského studia.

5.3 Mezisemestrální srovnání

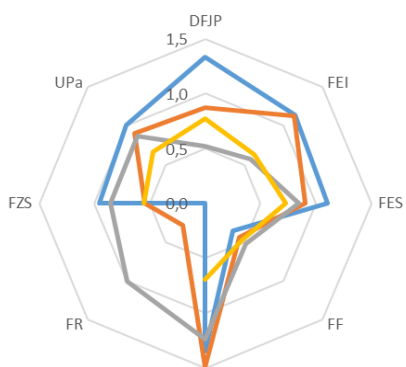
Již bylo zmíněno, že mezi semestry došlo k rapidnímu zlepšení hodnocení u studentů FCHT, zatímco např. u studentů FF se hodnocení příliš nezlepšilo, v jednom z ohledů dokonce i zhoršilo. Přestože se na předních příčkách fakulty vystřídaly, nutno dodat, že v absolutních hodnotách nejsou výsledky tak diametrálně odlišné. Nás ale v tuto chvíli zajímají spíše než absolutní hodnoty samotné trendy, tedy jak se situace na jednotlivých fakultách vyvíjí. Souhrnně vývoj všech aspektů ukazuje graf 6.

Co se týče zvládnání situace fakultou, vidíme, že všechny fakulty se v očích respondentů zlepšily. Patrné jsou však rozdíly, kdy na pomyslné špici zlepšovatelů jsou FCHT, DFJP a FEI, naopak k nejmenšímu zlepšení dochází u FF a FR. Zcela jednoznačně si vede FCHT, kde pozitivní zlepšení hodnotí všechny ročníky a s výjimkou druhých ročníků navazujícího studia si fakulta polepšila o téměř 1,5 stupně. Naopak FF si mezi semestry polepšila jen o pouhého 0,5 stupně napříč ročníky, zatímco FR si polepšila u prváků navazujícího studia, naopak se vůbec nezlepšila v očích druháků bakaláře. Vysvětlení těchto čísel je nutné hledat jak ve slovních odpovědích studentů, tak i v hlubší analýze dat. Z dat totiž jednoznačně vyplývá (nikoliv překvapivě), že ti studenti, kteří hodnotili svou fakultu v letním semestru lépe, většinou hodnotili stejně nebo jen mírně lépe fakultu i v zimním semestru. Tedy fakulty, které měly vysoké hodnocení (dobrou známku) v LS, měly menší prostor pro zlepšení hodnocení oproti těm, které na tom byly hůře.

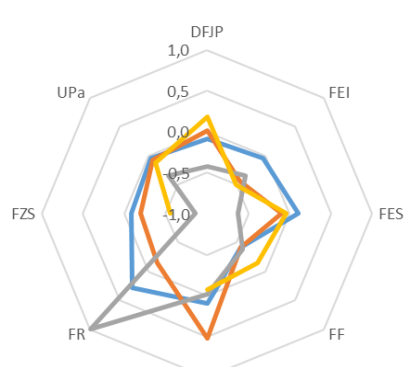
Tento aspekt vysvětluje to, že studenti FCHT tak rapidně zlepšili hodnocení své fakulty, zatímco na FF bylo zlepšení třetinové. přestože tímto vysvětlujeme míru zlepšení, nevysvětluje nám to ale fakt, proč FF patřila v LS k nejlépe hodnoceným a v zimním semestru nejhůře hodnoceným fakultám (a opačně to platí též pro FCHT). Zde však nabízí vysvětlení slovní vyjádření respondentů. Hlavní souvislost má zřejmě povaha vzdělávání a změn v organizaci distančního vzdělávání mezi fakultami. Na FCHT studenti kvitují zlepšení samotné výuky, komunikace a de facto realizaci výuky distanční formou téměř srovnatelnou s prezenční. Na FF je tomu sice podobně, přesto hodnocení není tak jednoznačně lepší z jednoho prostého důvodu. Samotná výuka probíhá mnohem organizovaněji a systematičtěji než v LS, nicméně míra zaúkolování studentů zůstává srovnatelná s LS. Studenti si velmi stěžují na to, že zatímco v LS byla distanční výuka často nahrazena samostatnou činností (zadáním četby a úkolů, což nebylo dobře hodnoceno), v ZS byla výuka distanční formou výrazně posílena (zlepšuje hodnocení), ale množství úkolů a samostudijních aktivit se úměrně nesnížila¹. Fakulta v této rovině hraje roli koordinátora a podle studentů by měla zaručit, aby k takovým přetížením nedocházelo. Tato kritika je ale vzhledem ke své povaze spíše směřována na garanty SP a vedoucí kateder/ředitele ústavů než na samotné vedení fakult, ale taková možnost v dotazníku nebyla.

¹ Jednotlivé ukázky a přímé citace studentských reakcí jsou uvedeny v 7. kapitole v rámci stručných analýz jednotlivých fakult.

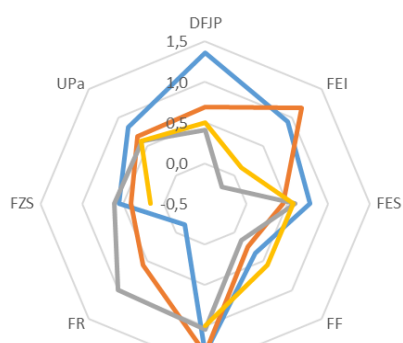
Graf 6: Změna hodnocení jednotlivých aspektů mezi LS a ZS 2020 podle fakult

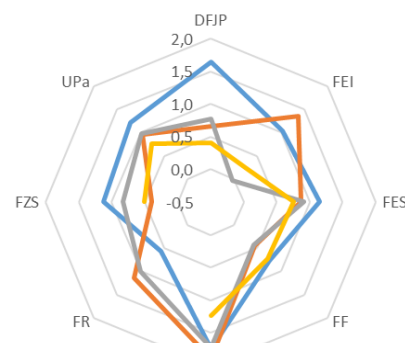
Jak to zvládá fakulta? FCHT

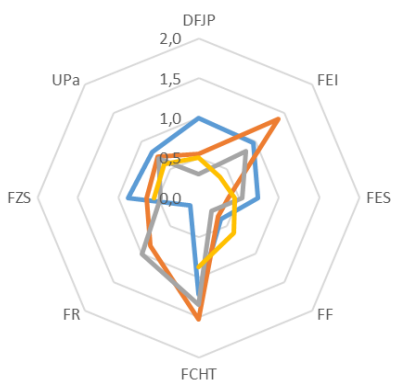
Jak to zvládáš Ty? FCHT

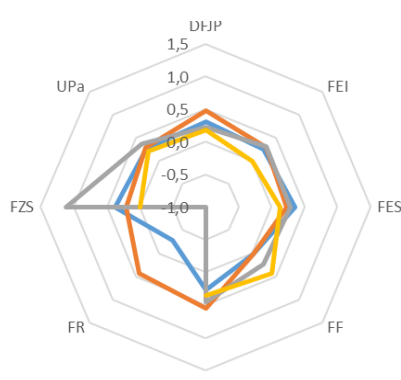
Jak to zvládají vyučující? FCHT

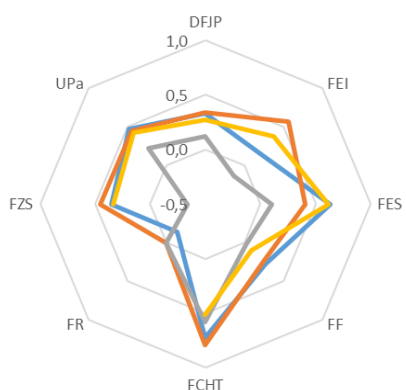
Kvalita distanční výuky? FCHT

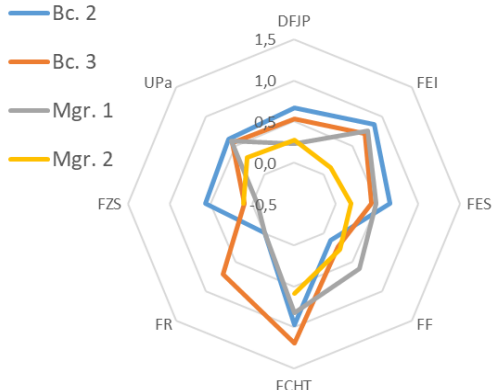
Kvalita komunikace vyučujících? FCHT

Kvalita komunikace UPa? FCHT

Podpora UPa studentům? FCHT

Podpora vyučujících studentům? FCHT

- Bc. 2
- Bc. 3
- Mgr. 1
- Mgr. 2

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1038; Pozn.: absolutní změny hodnocení, pozitivní změna = kladné hodnoty.

Zcela zásadní vývoj mezi semestry proběhl v hodnocení toho, jak situaci zvládají samotní studenti. Zde je zcela jednoznačné, že na studenty Univerzity napříč fakultami i ročníky dopadá epidemická situace zásadním způsobem. Výjimku tvoří pouze FR, kde došlo k mírnému zlepšení hodnocení. Ztráta zaměstnání/brigád, otázka udržování ubytování v Pardubicích, náklady na dojíždění, péče o rodinné příslušníky či vlastní karanténa na straně jedné, studijní požadavky spojené s absencí sociálního rozměru studia (studentské vazby, mimoškolní aktivity, pracovní skupiny, kontakt s vyučujícími) a socio-pracovně-hygienické zhoršení podmínek (rozhození denních harmonogramů, přílišný čas strávený u počítače, minimum pohybu, minimální důraz a potřeba „sociální a pracovní hygieny“, ale též absence vidiny konce tohoto stavu věcí a nejistota) na straně druhé vedou k tomu, že studenti cítí, že situaci zvládají mnohem hůře než v letním semestru.

Jediní, kteří se tomuto trendu vymykají, jsou studenti kombinovaného studia. Bohužel tato kategorie nebyla v dotazníkovém šetření zohledněna, takže nelze s určitostí říct, jak velký vliv tato skupina na hodnocení má. Při rozdělení vzorku na ty, kteří se ve slovních odpovědích hlásí ke kombinovanému studiu, a na ostatní, jsou rozdíly průkazné. Zatímco podchycená část studentů kombinované formy zvládá mezisemestrálně situaci lépe (o 0,38 stupně), zbytek vzorku situaci zvládá hůře (celouniverzitně -0,18 stupně). Je to logické a patrné z hodnocení DFJP, FES a FZS, které kombinované studium v Bc. a NMgr. stupni nabízejí, kde hodnocení je ve srovnání s ostatními fakultami lepší, a to i v ostatních kategoriích. Zřejmě nejvíce tato skupina studentů ovlivňuje výsledky u FES, kde bylo identifikováno nejvíce respondentů z kombinovaného studia.

Za zmínku stojí též poslední ročník bakalářského studia, a to hlavně v případě FCHT, který oceňuje to, že v ZS byly již nastaveny podmínky tak, aby studenti mohli řádně dokončit studium, což jim (a současným prvákům navazujícího studia, kteří v LS končili bakaláře) dle vyjádření chybělo v letním semestru.

Vyučující si mezi semestry podle hodnocení studentů polepšili o 0,72 stupně, a to hlavně mezi prvními ročníky bakaláře (0,83). Je to zhruba o 0,2 stupně nižší zlepšení ve srovnání s fakultami, což je zatíženo právě hodnocením studentů na základě osobních zkušeností s jednotlivými vyučujícími. Mezi 553 doporučeními a 306 komentáři k předmětům se ve vztahu k vyučujícím objevují negativní hodnocení zhruba v 80 % případů, zatímco pozitivní hodnocení jen ve zbývajících 20 % (poměr odpovědí 222:56). Vyučující se napříč fakultami zlepšili ve vedení výuky online a zlepšila se také pravidelnost výuky (dodržování rozvrhu). K tomu také přispělo to, že se částečně sjednotila forma výuky v rámci studijních programů. Na druhou stranu by se ale vyučující mohli patřičně zlepšit ve využívání nástrojů online výuky (např. při výuce chemie, matematiky apod. používat touchscreen a psací pero, aby byly vzorce aj. čitelné; to se týká hlavně FCHT, FES a DFJP), zlepšit poskytované online materiály (neposkytovat jen slidy z prezentací, ale i komentáře či poznámky; hlavně FZS, FES a FCHT),

ale též upravit požadavky na studenty ve vztahu k realizaci výuky (nepožadovat stejné množství samostatné činnosti jako v LS, když už probíhá online výuka – FF, DFJP, omezit zadávání skupinových semestrálních prací a prezentací, když není možné pracovat kontaktně ve skupinách – FES, FF).

Samotná distanční výuka je hodnocena výrazně lépe než v LS, dokonce zlepšení v této kategorii je nejvyšší (za UPa 1,12 stupně). V tomto ohledu k největšímu zlepšení došlo na FCHT (zlepšení o 1,74 stupně!), FES (0,98) a DFJP (0,87), naopak k nejmenšímu zlepšení došlo na FF (0,62), což je ale dáno již vysokým standardem distanční výuky v LS. Blíže analyzuje kvalitu výuky samotná kapitola 6.

Hodnocení komunikace vyučujících jsou velmi rozdílná mezi fakultami. Největšího zlepšení v komunikaci dosáhli na FCHT (1,24 stupně), naopak nejnižšího na FF (0,39). Zatímco v LS patřili vyučující FF mezi nejlépe komunikující, v ZS již patří mezi tři nejhůře komunikující. Částečné zlepšení tak rozhodně nekorresponduje s celkovým trendem na UPa. Nejvýrazněji hodnotí zlepšení komunikace studenti bakalářského studia, a to hlavně na FCHT a FES. Co se týče univerzitní komunikace, tak ta byla v obou semestrech relativně dobře hodnocena, a tudíž i míra zlepšení byla poměrně nízká (0,25 stupně). Nicméně je patrné, že studenti příliš této kategorii nerozumí, mnohé komentáře směřují kritiku spíše na fakulty než na UPa jako takovou (případ FR – zde je navíc údaj zkrácen malým počtem respondentů). Nicméně jedna věc je společná mnoha komentářům. Jestli chce vedení Univerzity zlepšit komunikaci se studenty, musí jednoznačněji, s předstihem a předvídatelně komunikovat pravidla. Je to samozřejmě v příkrém rozporu s tím, co UPa reálně může činit (vzhledem k nouzovému stavu i NAÚ), ale je to právě tato transparentnost komunikace, která studentům na Univerzitě chybí. Rádi by věděli dopředu, zda mají počítat a na jakou dobu s distanční či prezenční formou studia, aby si podle toho zařídili své osobní záležitosti (ubytování, práci aj.). Z dat vyplývá velmi silná korelace mezi tím, jak studenti situaci zvládají a jak jim (ne)vyhovuje komunikace Univerzity. Pro to, aby studenti studium zvládali lépe, je transparentní a dopředu předvídatelné jednání univerzity zásadní. Jestliže nemůže takovou formu komunikace Univerzita studentům nabídnout, je zřejmě na místě, aby přeměrovala odpovědnost na příslušné orgány, které tuto situaci způsobují.

Obdobně jako komunikaci lze interpretovat i podporu vyučujících i Univerzity studentům. Největšího zlepšení dosáhly fakulty s podílem kombinovaného studia, tedy FCHT, FZS a FES. Zajímavé je, že napříč fakultami nejhůře hodnotí zlepšení komunikace vyučujících první ročníky navazujícího studia. Ze slovních odpovědí vyplývá, že až každý 10. student prvního ročníku navazujícího studia zvažuje přerušení či ukončení studia, protože aktuální situace mu nevyhovuje, nevidí v takovém studiu přínos či smysl. Podpora vyučujících prvním ročníkům navazujícího studia je tedy nejzásadnější doporučení a totéž lze aplikovat i na podporu Univerzity jako takové. Jako nejpotřebnější je podpora vyučujících v respektování potřeby skloubit studium se soukromým životem, u Univerzity to je potřeba podpory formou kvalitnější a předvídatelnější komunikace ohledně situace a pravidel.

6 Kvalita a problémy výuky v době pandemie

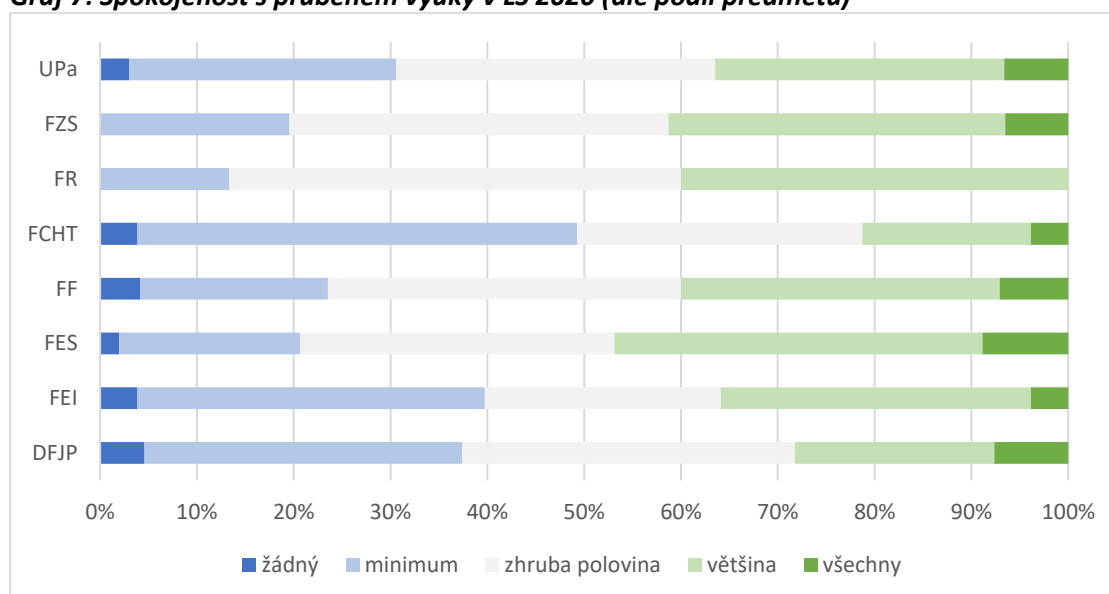
Výzkum zaměřený na hodnocení kvality výuky na celouniverzitní úrovni není možné provádět na patřičné hloubkové úrovni, a proto bylo přistoupeno k výběru a redukci tématu. Nebylo možné zjišťovat a hodnotit hodnocení jednotlivých předmětů, ale bylo místo toho přistoupeno k relativizaci kategorie „nejlepší“ a „nejhorší“ předmět. Každý respondent tak měl možnost hodnotit i komentářem konkrétní předmět, který však pro analýzu na celouniverzitní úrovni představoval jednotnou kategorii. Sledovaly se hlavní aspekty, podle kterých studenti hodnotí výuku, a nešlo tedy o identifikaci konkrétních předmětů či vyučujících. V komentářích se však v mnoha případech bylo možné setkat s konkrétními předměty a vyučujícími. Pro potřebu této zprávy jsou však všechny personifikované komentáře vypuštěny, anonymizovány či brány jako prototypické.

Kromě sledování toho, co činí výuku kvalitní či nekvalitní, se tato část výzkumu zaměřuje též na hodnocení míry spokojenosti s průběhem výuky v obou semestrech.

6.1 Jak probíhala výuka v letním a zimním semestru 2020 podle studentů

Mezi letním a zimním semestrem došlo k výraznému posunu mimo jiné v nastavení a realizaci distanční online výuky. Zatímco v letním semestru byla reakce na novou situaci nouzového stavu chaotická celorepublikově, v zimním semestru již byla patřičněji a systémovější. To obecně studenti kvitují tím, že byla Univerzita více připravena na distanční výuku, výuka se neodkládala s komentářem „uvidíme, zda se za měsíc vrátíme do školy...“, ale již systematicky byl realizován rozvrh a pravidelná výuka probíhala vesměs online. Grafy 7 a 8 ukazují, jak se liší spokojenost s realizací předmětů v distančním modu podle fakult.

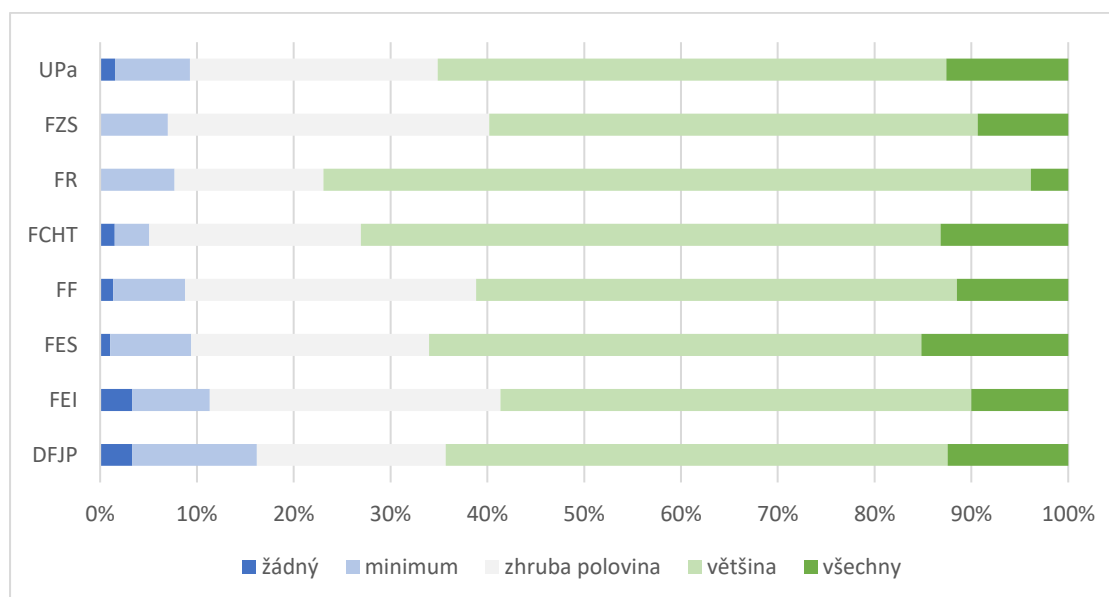
Graf 7: Spokojenost s průběhem výuky v LS 2020 (dle podíl předmětů)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=998.

Z grafu 7 vidíme, že v letním semestru lze studenty rozdělit na tři třetiny. Třetina studentů byla spokojena jen s minimem nebo žádným předmětů, polovina byla spokojena přibližně s polovinou předmětů a třetina byla spokojena s většinou nebo všemi předměty. Jen 7 % všech respondentů bylo spokojeno se všemi předměty vyučovanými v letním semestru. Podíváme-li se na jednotlivé fakulty, vidíme zde již vyřčené předpoklady z předchozí kapitoly. Zatímco na FES bylo s většinou předmětů spokojena téměř polovina respondentů, na FCHT to byla jen zhruba pětina. V první vlně pandemie se tedy s nastalou situací a distanční výukou nejlépe popasovaly fakulty FES, FZS, FF a FR. Zatímco první dvě mají vysoké hodnocení spojené také s vysokým podílem respondentů z kombinovaného studia, kde online výuka byla silně kvitována, druhé dvě dokázaly uspokojit ve většině předmětů dvě pětiny svých studentů.

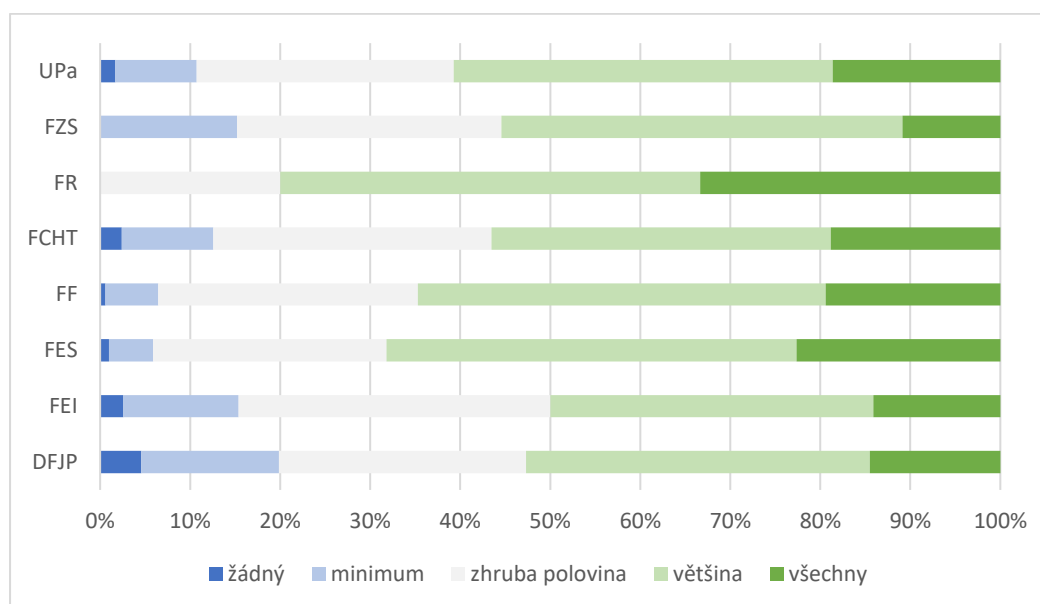
Graf 8: Spokojenost s průběhem výuky v ZS 2020 (dle podíl předmětů)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

V zimním semestru podíl studentů, kteří byli spokojeni s většinou vyučovaných předmětů, prudce vzrostl (graf 8) a současně je minimální podíl studentů, kteří by byli spokojeni jen s minimem nebo žádným předmětem. Toto je bezesporu důležitá zpětná vazba pro Univerzitu. Na úrovni Univerzity byli spokojeni s většinou předmětů téměř dvě třetiny studentů (65 %) a naopak s minimem předmětů jen desetina studentů (9 %). Nejlépe si v zimním semestru vedla FR a FCHT. Zde je také vysvětlení, proč se FCHT tak prudce zlepšila v hodnocení studentů, neboť oproti LS se podíl studentů spokojených s většinou předmětů téměř 3,5násobil (z 21 na 73 %). Stejně tak lze vysvětlit poměrně nízké zlepšení hodnocení FF, protože zde se spokojenost s většinou předmětů jen 1,5krát znásobila (z 40 na 61 %).

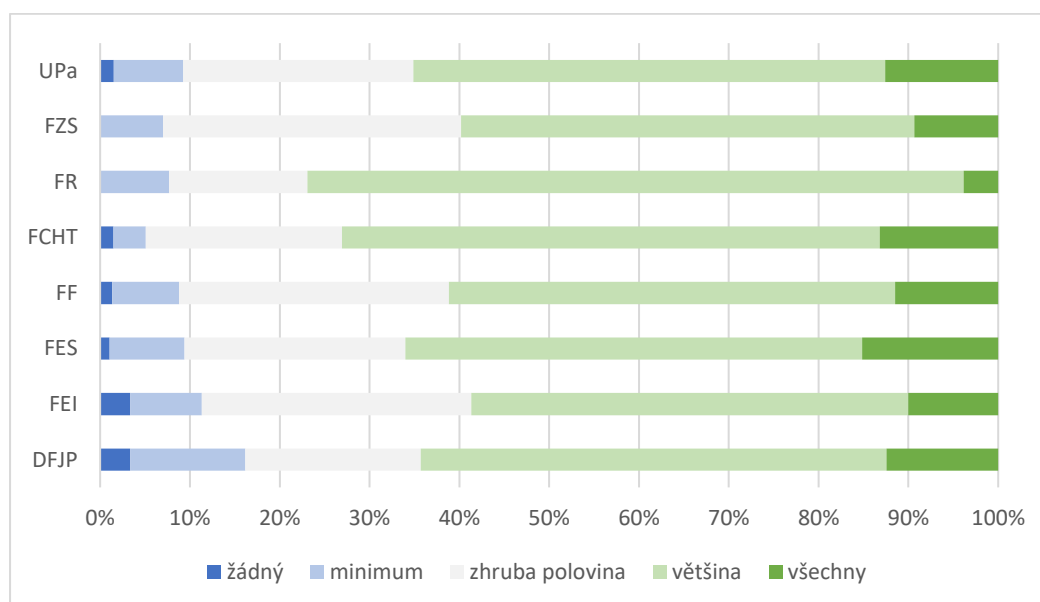
Graf 9: Spokojenost s formou atestace v LS 2020 (dle podíl předmětů)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

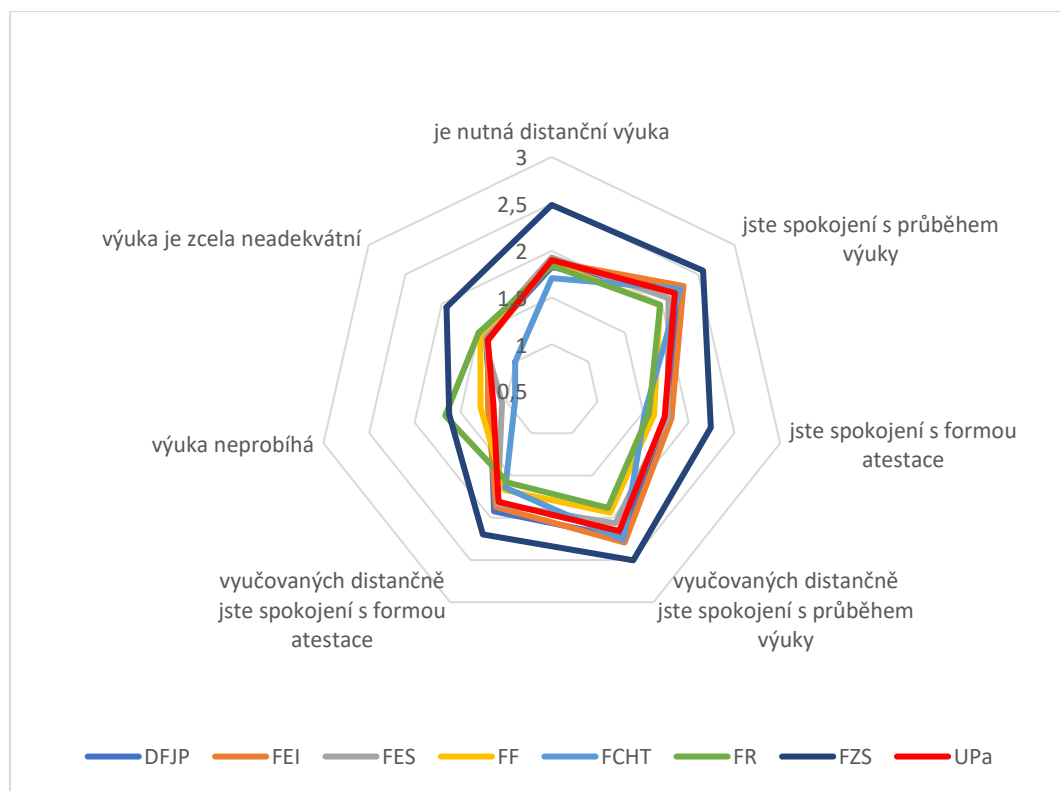
Poněkud odlišná situace je v případě spokojenosti s formou atestace (grafy 9 a 10). V LS bylo na UPa spokojeno s atestací u většiny nebo všech předmětů tři pětiny studentů (61 %) a s minimem předmětů jen desetina studentů (11 %). V ZS se tyto podíly změnilly na 65 % spokojených s většinou atestací a necelá desetina s minimem atestací (9 %). Nicméně při porovnání obou grafů vidíme, že se prudce snížil podíl studentů, kteří jsou spokojeni s atestacemi u všech předmětů, a to z cca 19 na 12 %. Největší propad byl zaznamenán na FR (z 33 na 4 %), FF (z 19 na 12 %) a FES (z 23 na 15 %). Na vině je dle slovních vyjádření studentů primárně neúměrné zatížení studenty samostatnou činností při současném zavedení výuky online. Obzvláště na FF a FES studenti v letním semestru oceňovali „lidštestější“ přístup vyučujících, ale problém byl v nedostatečné výuce či podkladech. Na těchto fakultách nyní studenti pozitivně hodnotí samotnou realizaci výuky, která se zlepšila oproti LS, ale současně velmi špatně snášejí neúměrné přetížení vzniklé z kombinace „toho nejhoršího ze samostudia bez výuky a online výuky“, tedy množství hodin strávených na počítači účastí na přednáškách a současně množství hodin na počítači strávených prací na semestrálních úkolech. Jako evidentní doporučení se tedy pro univerzitu jeví to, aby vyučující při koncipování atestačních požadavků na své předměty brali v potaz rozsah doby, kterou pro realizaci předmětu budou muset studenti strávit na počítačích a případně některé z těchto povinností alternovali jinými povinnostmi.

Graf 10: Spokojenost s formou atestace v ZS 2020 (dle podíl předmětů)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

Graf 11: U jak velké části předmětů došlo ke změně v daném aspektu dle fakult (index změny)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Čísla vyjadřují relativní změnu podílu předmětů, u nichž došlo ke změně mezi LS a ZS 2020, ale neukazují absolutní hodnocení předmětů.

Další aspekty, ve kterých bylo zjišťováno, u jak velké části předmětů byli studenti spokojeni, shrnuje graf 11, který vyjadřuje vývoj tohoto ukazatele mezi semestry. V tomto případě nás tedy již nezajímá absolutní počet, ale index změny. Čím vyšší index, tím k většímu zlepšení oproti letnímu semestru došlo v daném aspektu. Vidíme, že mezi fakultami se v tomto ohledu nejvíce zlepšila FZS, zatímco všechny ostatní fakulty se velmi přibližují celouniverzitnímu průměru. V případě FZS nebylo možné tuto výjimečnost uspokojivě vysvětlit prostřednictvím slovních odpovědí.

U předmětů vyučovaných distančně je index změny spokojenosti mírně vyšší než u předmětů ostatních, o něco nižší je index změny spokojenosti s atestacemi (viz výše), ale platí, že u předmětů, které jsou nyní vyučovány online je vyšší spokojenost i s atestačními požadavky než u těch, které probíhají jinou formou. Naopak klesl podíl předmětů, u nichž výuka fakticky neprobíhala. Jako neadekvátní hodnotí studenti obsah a formu výuky nyní u více předmětů než v letním semestru. Z těchto dvou ukazatelů tedy vyplývá, že nejde jen o to výuku realizovat, ale realizovat ji tak, aby byla adekvátní (zohlednit podstatu kurzu a jeho možné převedení do online podoby, případně upravit jeho obsah, zadané úkoly apod.).

6.2 Důvody špatného hodnocení předmětů

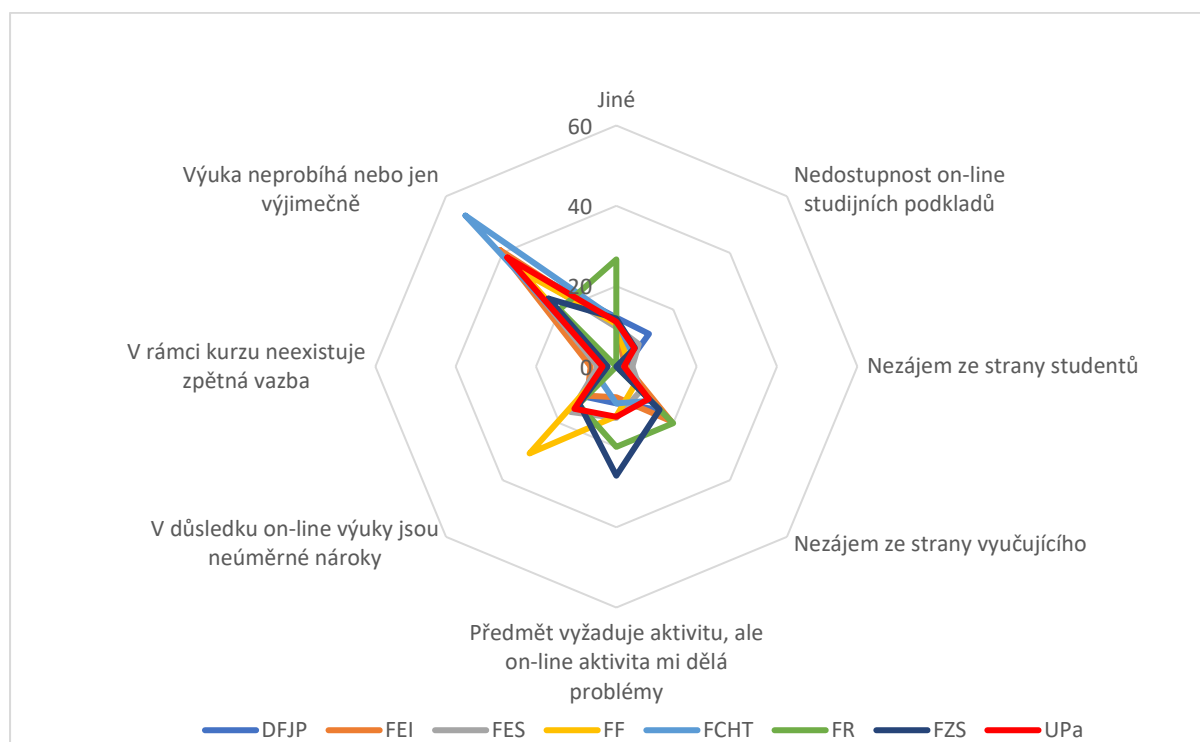
Zatímco letní semestr byl ve znamení všeobecného seznamování se s fungováním vysokých škol v době nouzového stavu, v zimním semestru již probíhala výuka relativně systémově a bez větších obtíží. Přesto hodnocení spokojenosti s výukou se proměňoval podle fakult různě. Připomeňme, že podíl studentů, kteří byli spokojeni s většinou nebo všemi předměty, byl v zimním semestru téměř dvojnásobný oproti letnímu semestru. Na druhou stranu se výrazně snížil podíl těch studentů, kteří byli spokojeni se všemi předměty (viz výše). Mezi semestry se také výrazně zvýšila spokojenost studentů s distanční výukou, a to zejména u třech fakult, u nichž tuto formu výuky a její realizaci v ZS uvítali i ti z kombinovaně vyučovaných studijních programů (FZS, FCHT a FES). Naopak fakulty, jako např. FF, kde byla nastavena online výuka již v letním semestru relativně plošně, zaznamenaly nižší nárůst pozitivního hodnocení a v mezifakultním srovnání se propadly. Spokojenost s komunikací vyučujících a atestacemi byla také proměnlivá a záviselo často na obsahu studia, jeho specifikách, ale i ročních.

Co činí studenty spokojenými a co naopak studentům nevyhovuje v době covidové, nám pomáhá objasnit část dotazníku, v níž jsme se ptali na to, jaké aspekty ovlivňují to, zda hodnotí příslušný předmět jako nejlepší či nejhorší. V letním semestru byla tím hlavním důvodem velmi jednoznačně neprobíhající nebo jen sporadicky probíhající výuka. Tento důvod uvedlo nejvíce studentů na FCHT (53,1 %), nejméně pak na FR (20 %), přičemž v průměru se takto vyjádřily téměř dvě pětiny všech respondentů (38,4 %) (graf 12). Zatímco neprobíhající výuka byl obecný problém na UPa

během LS, další příčiny byly mezi fakultami odlišené. Druhou nejčastější příčinou nejhůře hodnoceného předmětu byly neúměrné nároky v důsledku on-line výuky (14,3 %), přičemž tento problém byl obzvláště výrazný na FF (30,6 %, všechny ostatní fakulty byly pod průměrem UPa). Je zřejmé, že již v prvním semestru měla FF problém s nastavením pravidel online výuky, aby studenty nepřetěžovala. Tento jev se projevil i v následujícím semestru a byl jedním z nejvíce kritizovaných přístupů vyučujících i fakulty vůči studentům ve slovních odpovědích.

Dalšími významnými aspekty horšího hodnocení předmětů jsou pro studenty nevyhovující vyžadovaná online aktivita (12,5 %), nezájem vyučujících (11,4 %) a jiné (11,1 %). Na FEI, DFJP a FZS byl druhým největším nedostatkem nezájem ze strany vyučujícího (19,2, 15,3 a 15,2 %), zatímco problémy s online aktivitou na hodinách měli problém studenti primárně na FZS (27,2 %) a FR (20 %).

Graf 12: Příčiny nejhůře hodnoceného předmětu v LS 2020 (% odpovědí)

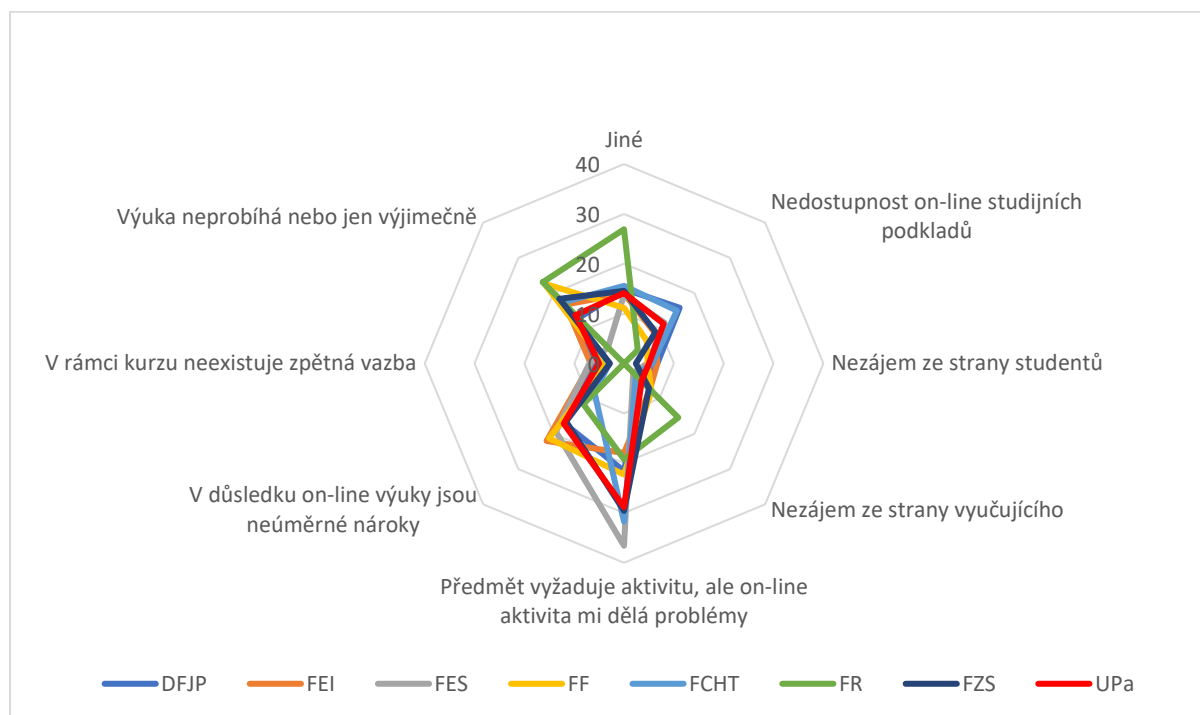

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=998

V zimním semestru se struktura příčin nejhůře hodnoceného předmětu výrazně proměnila. Oproti letnímu semestru se výrazně zlepšila realizace výuky předmětů, protože neprobíhající výuka je důvodem hodnocení již jen u 13,7 %, což je propad na třetinu. Nejhorší situace s nerealizovanou výukou podle hodnocení studentů zůstává na FR (23,1 %) a na FF (22,6 %). Zde je zajímavé, že zatímco v LS byla FF s 33,5% podílem této odpovědi třetí nejlepší (po FZS a FR), v ZS je společně s FR v tomto ukazateli nejhorší.

Nejvýznamnější příčinou špatného hodnocení předmětů v ZS se nicméně stal problém s online aktivitou (28,8 %). Tento problém se stal významným napříč Univerzitou, nejvýznamnější je však aktuálně na FES (36,6 %), FCHT (31,7 %) a FZS (29,6 %), naopak nejslabší argument je to na FEI (18 %).

Graf 13: Příčiny nejhůře hodnoceného předmětu v ZS 2020 (% odpovědí)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835

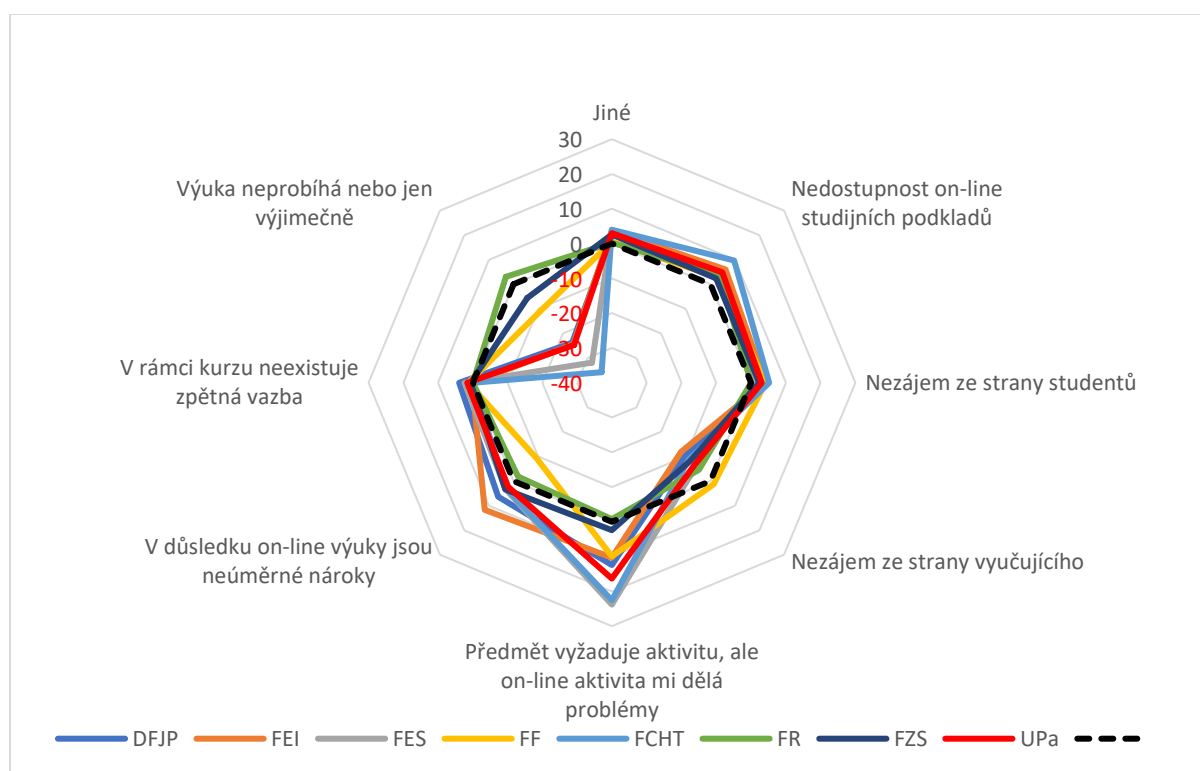
Na druhém místě (17,1 %) se v ZS umístily neúměrně vysoké nároky v důsledku online výuky. Tento problém je zcela zásadní zhruba pro pětinu studentů FEI a FF (22, resp. 21,3 %). Na FF, kde vysoké nároky tvořily třetinu příčin špatného hodnocení i v letním semestru, zůstává jedním ze tří hlavních problémů (výuka neprobíhá 22,6, online aktivita 22,3 a vysoké nároky 21,3 %).

Třetí nejvýznamnější příčinou špatného hodnocení je neprobíhající výuka (13,7 %), která je zásadním problémem hlavně pro studenty FR a FF (23,1, resp. 22,6 %). Před touto příčinou mírně vedou jiné důvody, primárně jsou to ale důvody na FR (26,9 %), kde ve slovním hodnocení studenti uvedli, že nelze online „vyučovat restaurování obrazů“ či další praktickou výuku. jiné důvody byly častější též u studentů z FCHT (15,6 %), kde chyběly hlavně laboratorní cvičení, ale byla zde i silná kritika nedostatečných studijních podkladů či nekvalitní práce s online nástroji výuky (MSTeams).

Při srovnání letního a zimního semestru (graf 14) vidíme, že výrazně se snížil (s výjimkou FR) problém neprobíhající výuky, i když ve výsledku stále patří k těm hlavním. Mírně, ale celouniverzitně se také snížil problém nezájmu vyučujících (s výjimkou FF). Zhruba na stejné úrovni se drží problémy sekundární, jako např. neexistence zpětné vazby, jiné či nezájem ze strany studentů. Neúměrně vysoké

nároky se jako příčina snížily na FF (i když zde jsou stále jedním z hlavních problémů), ale naopak se tento problém zvětšil na FEI či DFJP. Mírně ale celouniverzitně se zvýšila také kritika nedostupných studijních materiálů. Z výše uvedeného vyplývá, že ústředním tématem pro Univerzitu je zlepšení podmínek pro realizaci online aktivit studentů anebo tyto aktivity nahradit. Současně s tím ale musí dojít k adekvátní úpravě požadavků na studenty, které považují nyní za přemrštěné. Problém nerealizované výuky výrazně poklesl, ale stále je značný.

Graf 14: Vývoj příčin nejhůře hodnoceného předmětu mezi semestry podle fakult (% změny)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; záporná čísla ukazují snížení, kladná zvýšení významu daného ukazatele na hodnocení předmětu.

6.3 Důvody dobrého hodnocení předmětů

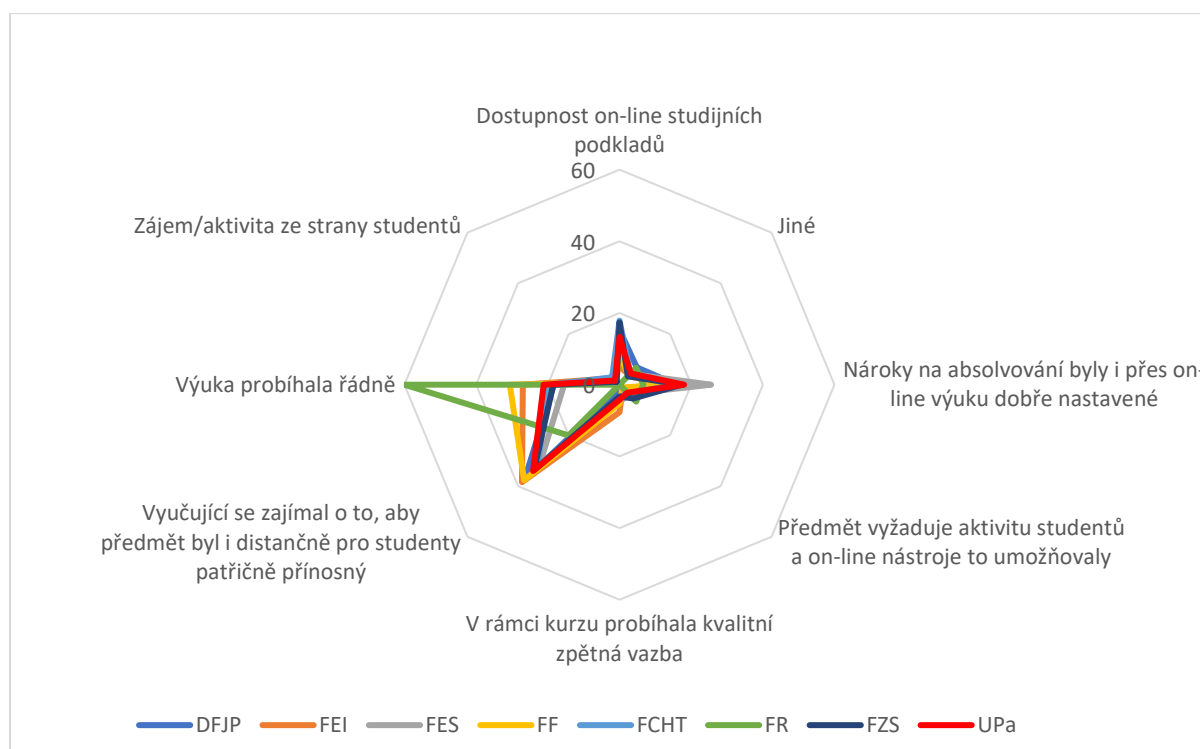
Obdobná strategie jako u definování hlavních problémů nejhůře hodnocených předmětů byla použita i u těch nejlépe hodnocených. I u nejhůře hodnocených předmětů bylo relativně jednoduché definovat jeden až dva hlavní, případně další jeden až dva vedlejší důvody hodnocení. Také jsme si všimli poměrně jednoznačného přesunu od problému neprobíhající výuky k problematice online aktivity na hodinách.

V případě příčin nejlépe hodnocených předmětů je situace ještě jasnější a méně proměnlivá. Zcela nejvýznamnějším faktorem bylo v letním semestru (graf 15) nasazení vyučujícího, aby byl předmět pro studenty přínosný i v online podobě (34,1 %). Tento fakt uvedlo jako hlavní přibližně

stejné procento studentů napříč fakultami (s výjimkou FR). Přestože neprobíhající výuka byla v letním semestru hlavní kritikou nejhorších předmětů, současně řádně probíhající výuka byla druhým nejvýznamnějším faktorem pro hodnocení předmětu jako nejlepšího, a to u pětiny respondentů (21,1 %). Nejpatrnější je toto hodnocení na FR, kde řádné vedení předmětů považovalo v LS za nejdůležitější celých 60 % respondentů (na druhém místě byla FF s 30,6 %).

Jako třetí nejvýznamnější aspekt dobrého hodnocení studenti uvedli dobře nastavené nároky vyučujícího pro online výuku (18 %). Tento argument byl nejvýraznější u studentů FES (25,6 %). Posledním výraznějším argumentem byla dostupnost online studijních podkladů (13,3 %). Na tento argument kladli důraz studenti hlavně na FCHT (17,9 %) a FZS (17,4 %).

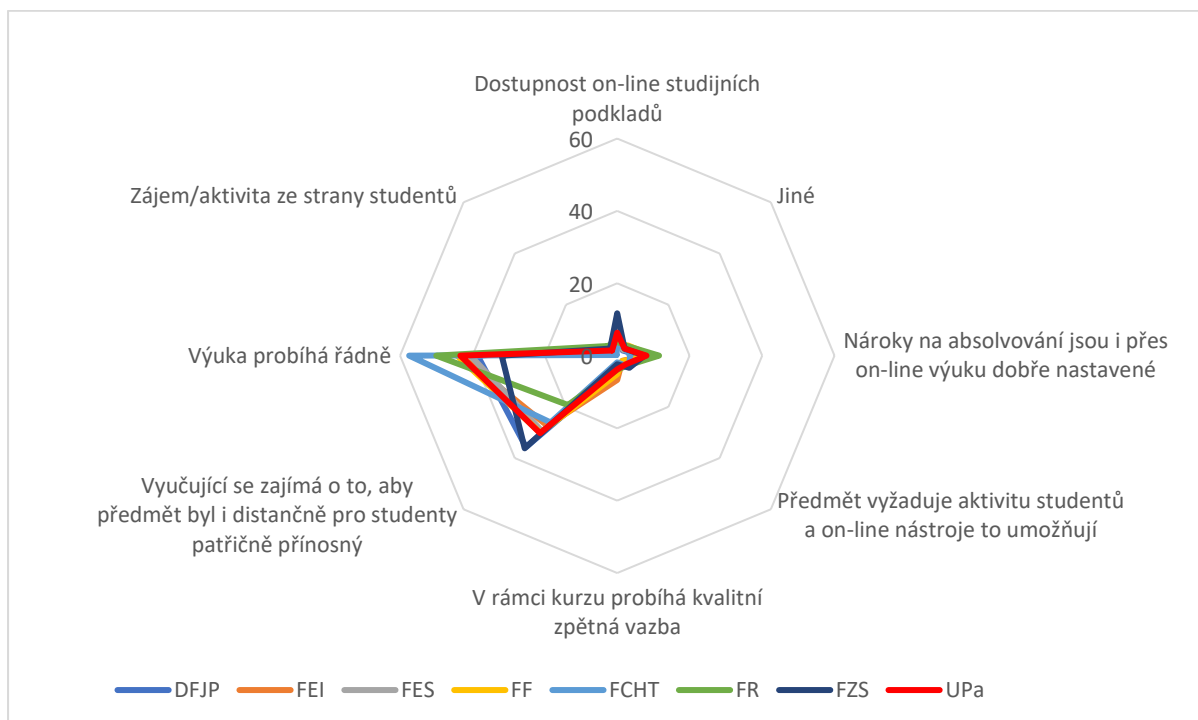
Graf 15: Příčiny nejlépe hodnoceného předmětu v LS 2020 (% odpovědí)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=998

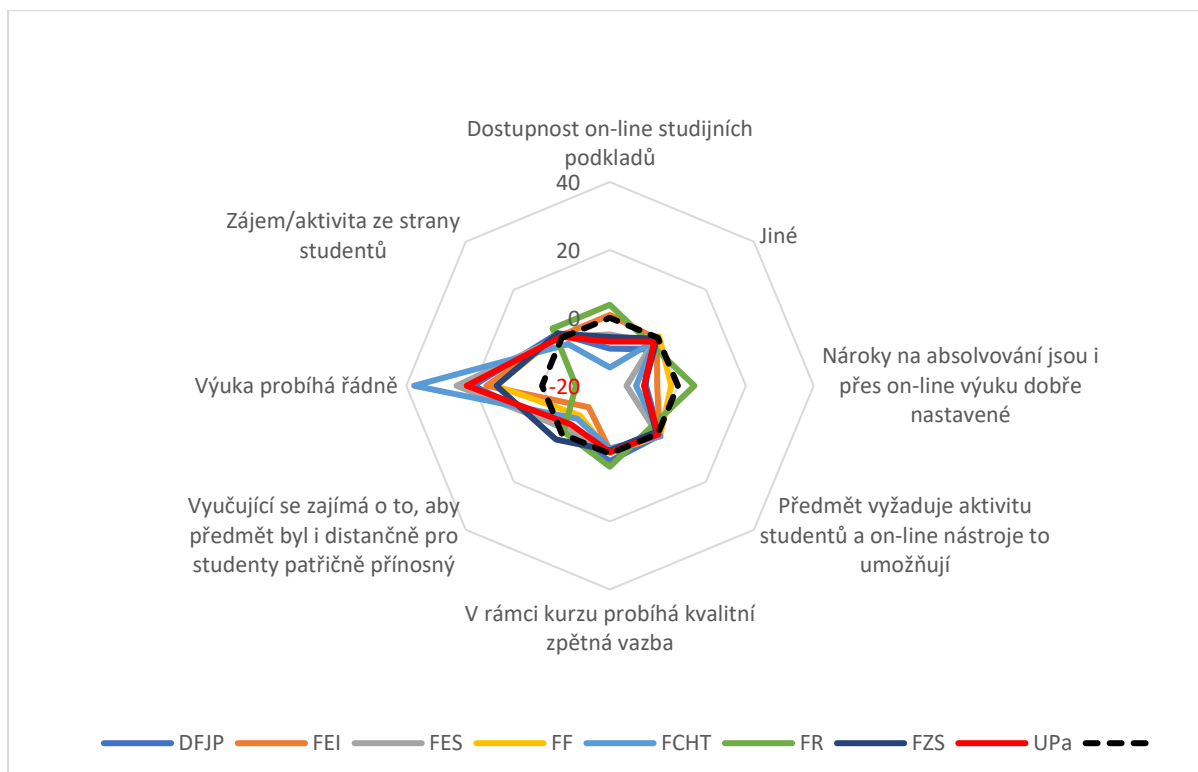
V zimním semestru se hodnocení nejlepších předmětů ještě více vyprofilovalo (graf 16). Nejlepší předměty byly ty, které probíhaly řádně (43,3 %) a ty, v nichž se vyučující zajímal o to, aby předmět byl i v distanční podobě pro studenty patřičně přínosný (30,2 %). Tyto dva argumenty tvoří dohromady téměř tři čtvrtiny všech odpovědí (73,5 %) a dostupnost online podkladů či dobře nastavené nároky na absolvování předmětu byly výrazně upozaděny. Více než polovina studentů FCHT (57,5 %) a FR (50 %) oceňovala hlavně řádný průběh výuky, zatímco snahu vyučujícího učinit předmět patřičně přínosný ocenili nejvíce studenti na FZS (36,2 %) a DFJP (35,7 %).

Graf 16: Příčiny nejlépe hodnoceného předmětu v ZS 2020 (% odpovědí)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835

Graf 17: Vývoj příčin nejlépe hodnoceného předmětu mezi semestry podle fakult (% změny)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; záporná čísla ukazují snížení, kladná zvýšení významu daného ukazatele na hodnocení předmětu.

Při srovnání obou semestrů (graf 17) vidíme zcela jednoznačný trend, kdy řádně probíhající výuka se stává hlavním hodnotícím kritériem nejlepších předmětů napříč Univerzitou. Jedná se jak v absolutních číslech, tak i při pohledu na vývoj o zcela zásadní aspekt, který studenti evidují. Na fakultách, kde byl nástup online výuky v letním semestru pomalejší a omezenější (FCHT), zaznamenaly největší zkvalitnění výuky a studenti to ve všech měřených pohledech ocenili nejvíce.

Naopak fakulty, které již v letním semestru zavedly relativně plošnou online výuku, se již tolik nevylepší a spíše stagnují. Studenti i zde oceňují právě preciznost výuky, její dodržování, ale i upravení pro online prostředí. Naopak dobře nastavené nároky na absolvování předmětu, dostupnost online studijních materiálů a zájem vyučujícího o to, aby online vyučovaný předmět byl přínosný jsou sice stále významné aspekty dobrého hodnocení, ale mezi semestry ztratily částečně na svém poměrném významu.

Na základě analýzy hodnocení výuky lze doporučit „**pravidlo 5V online výuky**“:

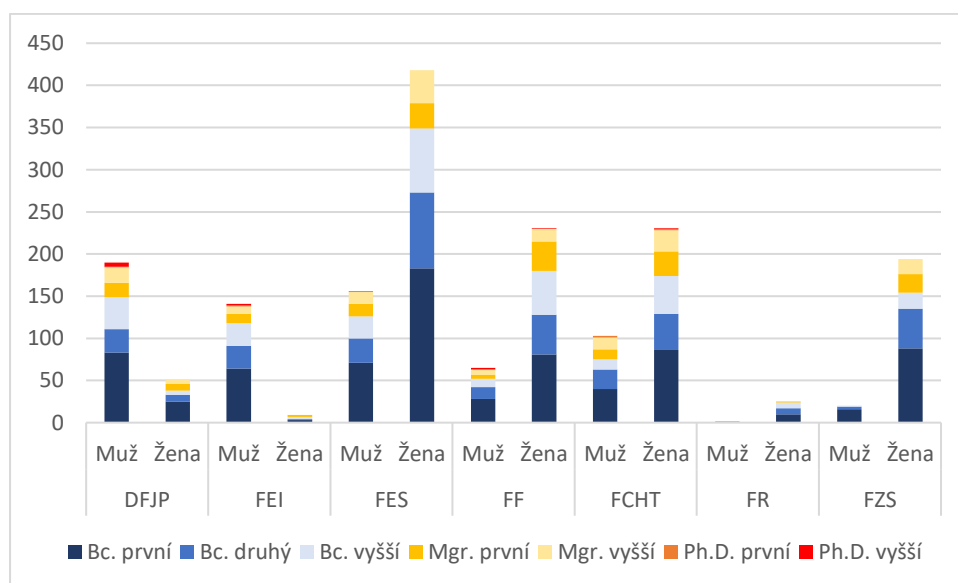
1. Více předmětů řádně vyučovaných online formou
2. Více upravovat požadavky s ohledem na online výuku (méně skupinových prací, uměřenost požadavků, méně požadavků zvyšujících celkovou dobu strávenou u počítače)
3. Více možností realizovat či nahradit praktickou výuku
4. Více koordinovat požadavky na předměty v rámci studijních programů
5. Variovat požadavky na online aktivitu studentů

7 Základní analýza a doporučení dle fakult

V této části jsou představeny výsledky ve všech zkoumaných kategoriích podle fakult. Analýza a interpretace jsou zde doplněné výběrem přímých citací slovních odpovědí respondentů (parafráze mnohých z nich byly v průběhu hlavního textu použity pro interpretaci výsledků). Celkem se respondenti vyjádřili v 859 případech. Všechny slovní odpovědi byly projity, následně ty nejčastěji se opakující byly klasifikovány. V analýzách jednotlivých fakult se text omezuje pouze na charakteristiku dané fakulty a její srovnání s celou Univerzitou. Mezifakultní srovnání je předmětem kapitol 5 a 6.

Výběr citací zde uvedený není zdaleka úplný a ani reprezentativní. Jsou zde zveřejněny citace tří kategorií. První představuje citace zastupující určitou kategorii názorů, tedy reprezentují významnější názor v rámci vzorku. Druhý typ citace představuje inspirativní názory, které sice nebyly běžné, ale jsou podnětné pro interpretaci dat. Třetí typ citací jsou doporučující, protože více respondentů poskytlo své názory na situaci a řešení prostřednictvím doporučení, co by studenti podle nich ocenili. Tento typ odpovědí lze chápat jako insiderskou interpretaci pohledu studentů. Naopak zde nejsou uvedeny odpovědi, které jsou jakýmkoliv způsobem buď osobní, nebo dokonce urážlivé. Za osobní jsou považovány odpovědi, které ukazují na konkrétní osoby či předměty. Byť se jedná o informace pro manažerské rozhodování důležité, nejsou do této zprávy zahrnuty z důvodu její veřejné povahy. V případě zájmu vedoucích pracovníků jednotlivých fakult může být seznam slovních odpovědí podle fakult zpřístupněn v „neveřejném režimu“. Na úvod rekapituluji, jaké je složení vzorků jednotlivých fakult podle ročníků, stupně studia a pohlaví.

Graf 18: Struktura odpovědí dle fakult, pohlaví, stupňů studia a ročníků

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835.

7.1 Dopravní fakulta Jana Pernera (DFJP)

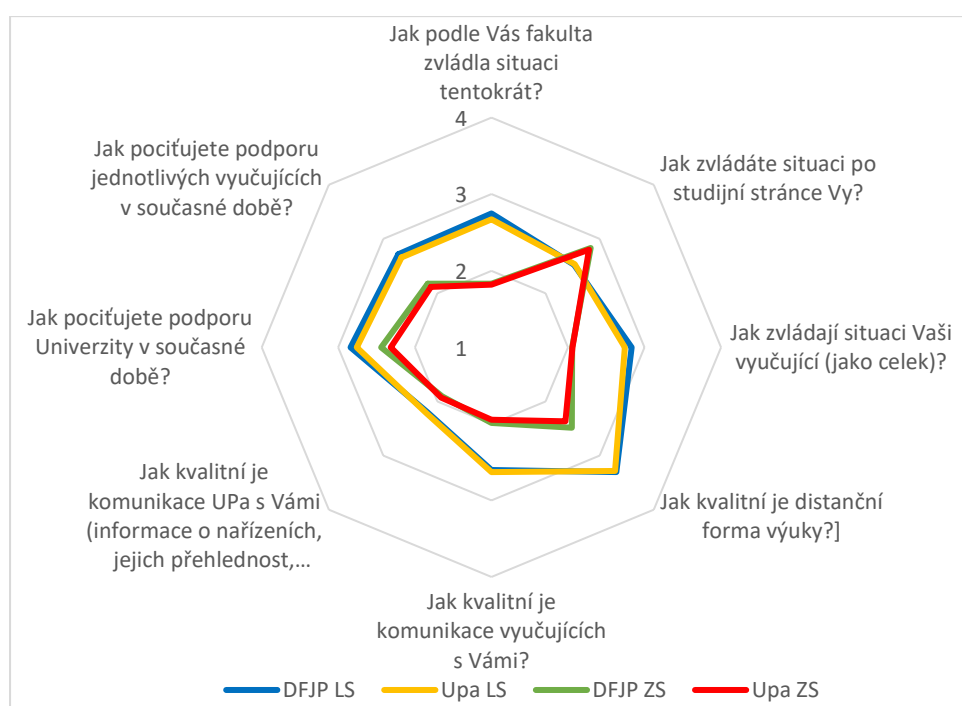
„... JE POTŘEBA ŘÍCT, ŽE ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM S ONLINE VÝUKOU, A KLASICKÁ KONTAKTNÍ VÝUKA JE NENAHRADITELNÁ. SILNĚ UVAŽUJI NAD PŘERUŠENÍM STUDIA, DOKUD TOHLE COVID DIVADLO NESKONČÍ.“

(DFJP muž, Mgr. 1. roč.)

Na DFJP byl poměrně silný hlas po návratu k normální kontaktní výuce. Celouniverzitně byl názor, že v takové situaci pozbývá smysl studovat, silnější u navazujícího studia než u bakalářů. Téměř pětina všech odpovědí, které byly v této kategorii, připadají na DFJP. Jak dále dokládá další respondent, není to jen o absenci sociálního rozměru studia, ale také sociálních limitů studia z domova.

„Distanční výuka je pro mě problém. Nic nenahradí osobní kontakt jak s vyučujícími, tak se studenty. Na prezenční výuku se hlásím záměrně, protože vím, že distanční výuka mi dělá problém. Prostředí domova není přizpůsobené pro celodenní vyučování. Spoustu lidí ... má doma ještě mladšího sourozence o kterého se musí částečně starat, když jsou rodiče v práci nebo se střídají o počítač. Také jsou rodiny v karanténě, kde distanční výuka už nepřipadá v úvahu vůbec. Student kolem sebe nemá klid a tudíž se nemůže soustředit jako v posluchárně, kde je přizpůsobené prostředí pro vyučování. Myslím si, že by bylo vhodné, zmírnit požadavky u zkoušek, hlavně u studentů prvních ročníků. Nejsou zvyklí na vysokoškolskou výuku, s učiteli se ještě neviděli osobně a uvidí se s nimi až u zkoušek či zápočtů, což může vyústit ve zvýšenou nervozitu.“ (DFJP muž, Bc. 1. roč.)

Graf 19: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, DFJP a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

Na DFJP studenti hodnotili zvládání situace průměrně, obdobně jako celouniverzitní průměr. Nejlépe hodnotili komunikaci vyučujících a Univerzity a zvládání situace fakultou, nejhorší bylo hodnocení v případě kvality distanční výuky, vlastního zvládání situace a podpory Univerzity. Mezi semestry došlo k velkému zlepšení ve všech oblastech a přibližně ve stejné míře, s výjimkou vlastního zvládání situace, jehož hodnocení se v zimním semestru zhoršilo. Přestože komunikace Univerzity byla poměrně dobře hodnocena, neznamená to, že se nenašly kritické hlasy:

„Když dojde mail ... upozornujeme že jakékoli nahrávání přednášek univerzita netoleruje, a trestá u disciplinárního řízení ... přejeme vám v této nelehké době spoustu sil a štěstí. Je to výsměch, nebo si dělají srandu? ...“ (DFJP muž, Mgr. 2. roč.)

Podpora od vyučujících i Univerzity se setkaly také s kritikou. Zatímco vyučující byli vesměs chváleni, byla i kritika nedostatku studijních materiálů, vyšších nároků a samostatnou kapitolou byla kritika skupinových úkolů v době online výuky.

„Myslím si, že vzdělání je důležité ale zdraví nás samotných a pomoc druhým je v tuhle chvíli důležité. Škola by se měla zamyslet a trochu tomu uzpůsobit i výuku. Rozhodně by učitelé měli být shovívavější a chápavější skrz techniku. Já osobně mám problém s internetem, je nás doma víc, kdo má online výuku a kvůli tomu se systém seká. A není to moc fajn vědět, že máte ke zkoušce černé puntíky a nemůžete za to.“ (DFJP žena, Bc. 3. roč.)

Nejvíce podporu postrádají končící ročníky a prváci bakalářského studia. Zatímco první postrádají podporu jak pedagogickou, institucionální (technické zázemí pro dokončení výzkumů), tak i čistě administrativní (umožnit studium ukončit výjimečně i v jiných než tradičních termínech, když není chybou studenta, že nedokončil výzkum v termínu).

„Jsem ve 3. semestru oboru stavební inženýrství (tedy poslední před státnicemi) - a potřebovala bych jednoznačně vědět, jakým způsobem budou probíhat státnice, potažmo práce na diplomových pracích. Vzhledem k faktu, že mám diplomovou práci závislou na měření v laboratořích (statistická měření v závislosti v čase), a dva ze tří semestrů byly uzavřeny laboratoře, mě tedy odsoudí k posunutí SZZ??? Jestli třeba nebude možnost posunu SZZ v zimním semestru třeba o měsíc/několik týdnů pro dodělání našich diplomových prací. Nemyslím si, že je vůči mně (řádnému studentu, který se nikdy nedostal za 5,5 roku studia do situace, že by si některý předmět z důvodu nezvládnutí musel přenášet do dalšího ročníku) v pořádku ponechat SZZ v zadaném termínu, a způsobit tak stav, kdy budu půl roku naprosto zbytečně ztrácet čas vyčkáváním na SZZ. Byla bych velmi ráda o jakoukoliv odpověď, ať už bude kladná nebo záporná. Bohužel tuto situaci nikdo nevymyslel a já si to uvědomuji. Děkuji“ (DFJP žena, Mgr. 2. roč.)

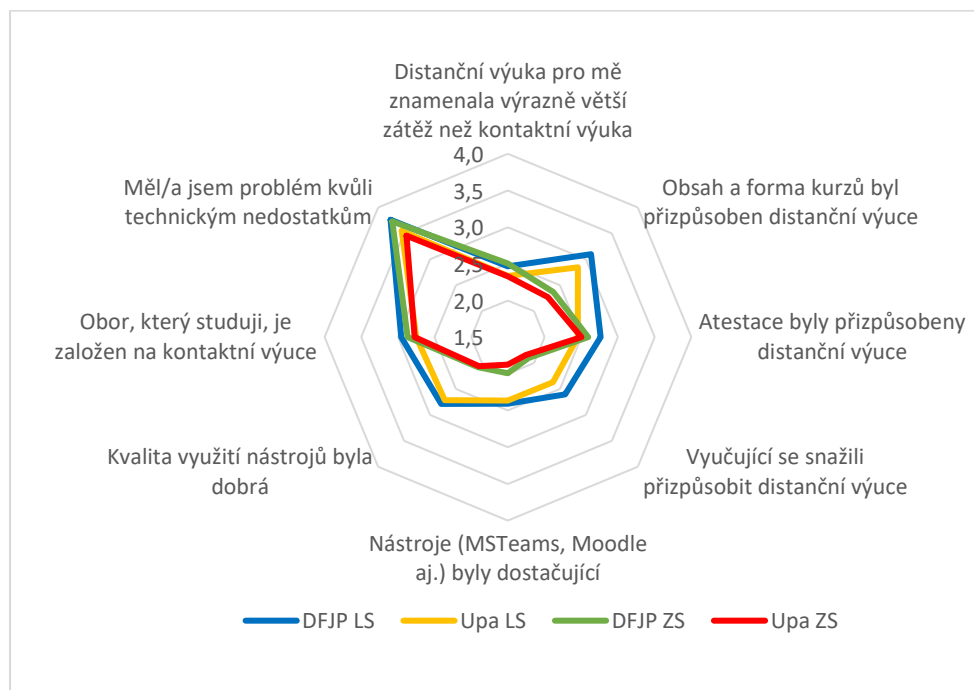
„... Někteří vyučující projevují skutečnou snahu o co nejvyšší úroveň kvality studia. Nicméně pro mě osobně je tento způsob velice nevyhovující. Mimo horší podmínky způsobené starším PC a slabým

připojením Wi-Fi (kdy se poměrně často obraz a zvuk zastaví a přijdu o část výkladu), je mi nepodstatnější překážkou absence osobního kontaktu s vyučujícím a spolužáky. Pro člověka, který ze střední školy přijde do úplně nového prostředí a systému VŠ, kdy nezná své spolužáky a tudíž se nemá s kým radit a řešit některé problémy týkající se výuky, je to poměrně složité. Celý den u PC není ideální. Děkuji za možnost vyjádření názoru.“ (DFJP muž, Bc. 1. roč.)

Na DFJP se ale projevil také druhý hlas, který ve vzniklé situaci vidí velký přínos. Tímto hlasem jsou studenti kombinované formy studia, pro něž je přechod na distanční online výuku značnou úlevou a prostorem pro skloubení studijních, pracovních i soukromých životů.

„Pro kombinovanou formu studia, kdy má člověk mimo vzdělávání povinnosti všedního dění a pro ty, kteří na prezenční výuku musí dojíždět z větší dálky, je distanční výuka požehnání.“ (DFJP muž, Bc. 3. roč.)

Graf 20: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, DFJP a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

Pro studenty DFJP byly v letním semestru nejhorší překážkou technické nedostatky na vlastní straně a současně nejhůře hodnotili přizpůsobení výuky distanční formě. V zimním semestru to už byly primárně technické nedostatky a náročné požadavky na atestaci. Přitom DFJP patří mezi ty fakulty, jejíž studenti jsou relativně vyhraněni v názoru na kontaktní výuku. Ti z kombinovaného studia ji vítají, ti z prezenčního ji nepovažují za plnohodnotnou náhradu kontaktní výuky. Při odečtení těchto odpovědí vyplývá, že studenti DFJP lpí na prezenční výuce jako jedni z nejvíc.

Na DFJP bylo patrné zlepšení realizace výuky, avšak současně se zvýšily mezi semestry obavy z atestačních požadavků. Studenti se domnívají, že Univerzita/fakulta je trestá za to, že jsou doma a neúměrně proto zvyšují atestační požadavky. Bez ohledu na fakt je nutné podotknout, že takový názor mají i první ročníky, které nemají srovnání z před-covidové výuky.

„Oproti jaru se zlepšila výuka i komunikace. Jen doufám, že budou případně upraveny i požadavky na zápočty a zkoušky úměrně této situaci.“ (DFJP žena, Bc. 2. roč.)

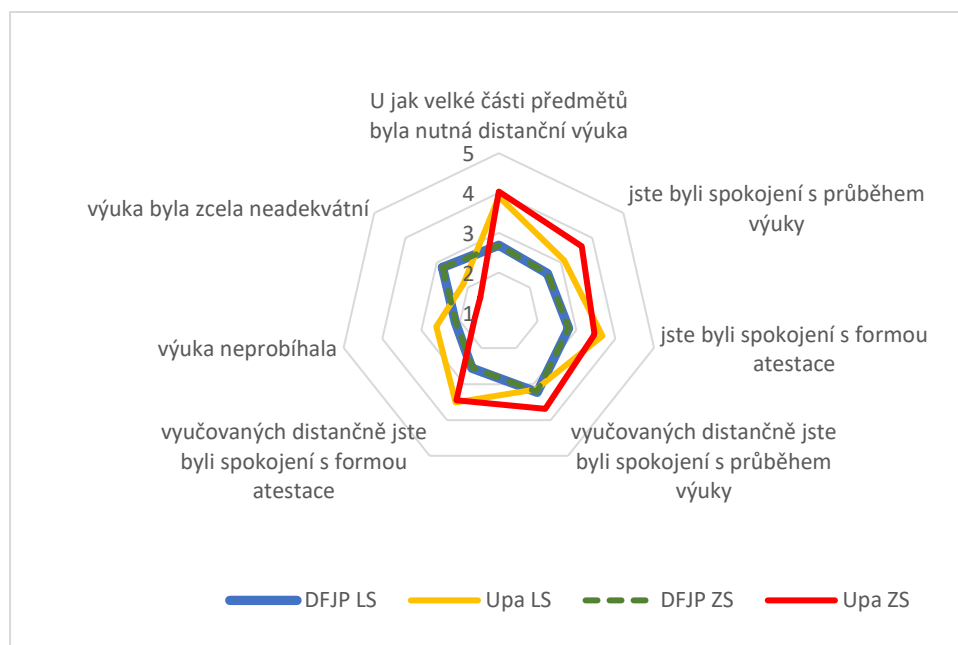
„Vzhledem k nekvalitnímu studiu během semestru, které je způsobené prosezením většiny dne u jednoho stolu za počítačem, kdy se dá lehce ztratit pozornost a morálka, bych navrhoval(a) zmírnění kritérií u všech forem zkoušek.“ (DFJP muž, Bc. 1. roč.)

Pocit trestu se týká i některých konkrétních opatření, byť jednorázových, jejichž načasování na morálce studentů nepřidalo. Nutno dodat, že v obou případech se jedná o kritiku Univerzity a nikoliv fakulty.

„Určitě neměnit systém emailu uprostřed studijního semestru, jen proto, abychom si mohli na ms Teams změnit profilovku.“ (DFJP muž, Bc. 3. roč.)

„Doporučil bych navrátit výši prospěchových stipendií na původní hodnotu (4000 Kč/měsíc). Přijde mi nefér že v situaci, kdy studium bylo výrazně těžší, než klasické prezenční, byly sníženy sazby pro prospěchová stipendia.“ (DFJP muž, Mgr. 2. roč.)

Graf 21: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, DFJP a UPa)

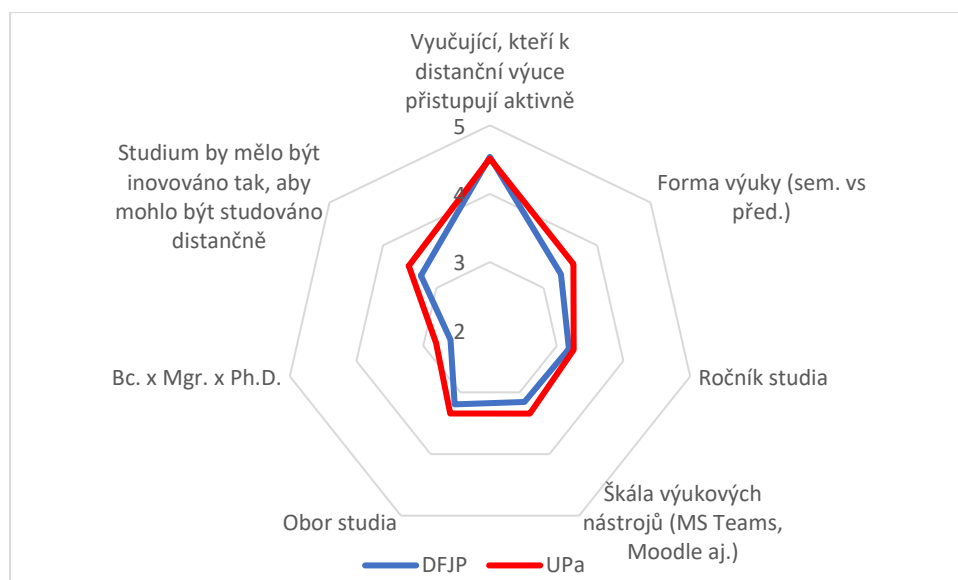

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Silnou kritiku si výuka v obou semestrech vyžádala stran nedostatečných studijních podkladů: „V aplikaci MS Teams doporučit vyučujícím nahrávání přednášek, aby mohli být k přehrání i později.“ (DFJP žena, Bc. 2. roč.). Další výtka se týkala skupinových projektů: „nezadávat skupinové projekty – při absenci kontaktu mezi spolužáky velmi složité zařídit“ (DFJP žena, Mgr. 1. roč.). Přesto mezi semestry vzrostla spokojenost ve všech ohledech výuky (lepší výuka, atestace). To je dáno tím, že studenti považují vyučující za hlavní tvůrce úspěšné a kvalitní výuky a všechny ostatní aspekty jsou výrazně upozaděné.

V případě magisterského studia bylo také silné volání po efektivitě výuky v online modu. Mezi doporučení a nástroje zlepšení studenti uváděli koncentrace rozvrhu do menšího počtu dní, snížení délky přednášek online ve srovnání s prezenční výukou, omezení skupinových úkolů, centralizace výukových nástrojů a jejich využívání napříč oborem.

Graf 22: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, DFJP a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Štupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Závěrečná doporučení:

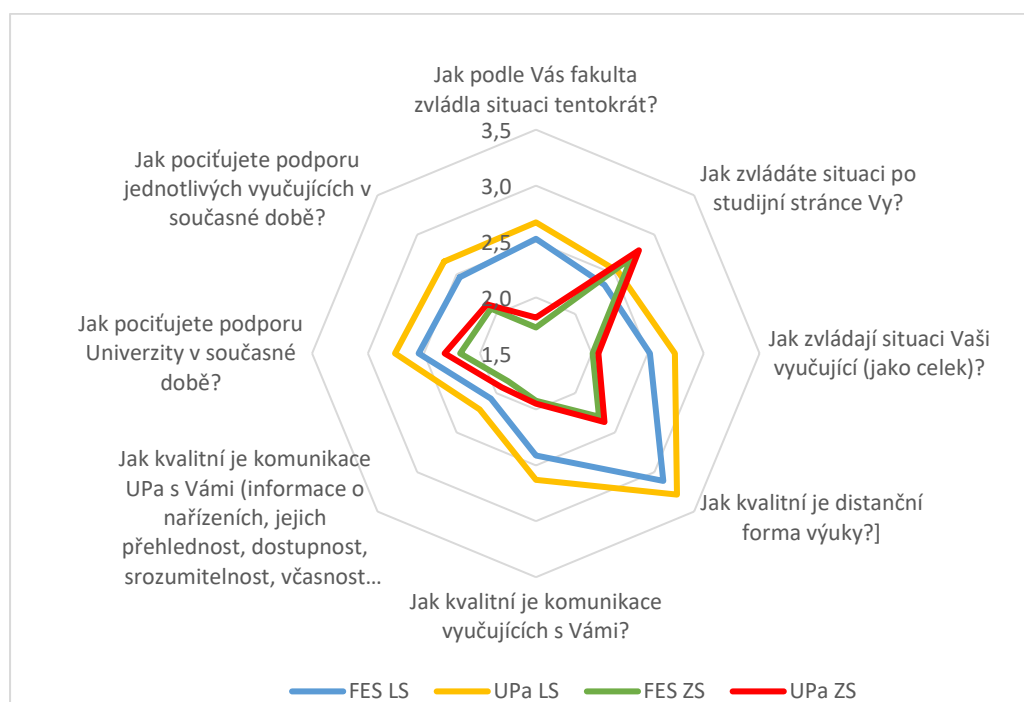
1. zvýšit online podporu studijních materiálů a poskytovat je včas (největší problém pro studenty DFJP)
2. zvážit možnost digitalizace výuky coby studijního materiálu (v první řadě se jedná o nahrávání a zpřístupnění výuky, případně nahrávání ukázkových videí alespoň v případě laboratorních cvičení)
3. zvýšit zájem o prváky bakaláře
4. situace může mít velmi negativní vliv na přerušování či ukončování studia, hlavně u navazujícího studia.

7.2 Fakulta ekonomicko-správní (FES)

Hodnocení respondentů z FES velmi ovlivňoval fakt, že velká část respondentů byla v kombinované formě studia. Tato část hodnotila online distanční výuku výrazně pozitivněji než zbytek. Přestože bylo hodnocení samotné výuky pozitivní, nedostatky jsou vnímány v technickém rozměru distanční výuky a připravenosti některých vyučujících. Nicméně i přes silný hlas kombinovaného studia došlo na FES, stejně jako na celé Univerzitě, k horšímu zvládnutí situace samotnými studenty. Za to mohly částečně soukromé problémy respondentů (těžší skloubení studijního a pracovního či soukromého života), ale také samotné nastavení distanční výuky.

„Nároky se s příchodem distanční výuky výrazně navýšily. Chápu, že vyučující chtějí po studentech nějakou práci, ale alespoň u studentů v posledních ročnících bc či mgr studia, by se počet seminárních prací mohl poněkud snížit, aby měli čas na psaní závěrečné práce. Takto je seminární práce zadána na každý předmět, úkoly zadány z hodiny na hodinu a času na psaní závěrečné práce je minimum.“ (FES muž, Mgr. 2. roč.)

Graf 23: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FES a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

Našly se ale i opačné hlasy (i když v menším počtu), které volaly po větší motivaci studentů ke studiu prostřednictvím pravidelnějšího úkolování.

„... ač to možná vyzní trochu neuvěřitelně, více testů/úkolů. Sám mám totiž problém (a troufnu si říct, že podobně to má většina studentů) se k učení tzv. dokopat a občas to flákám. Ideální by bylo,

kdyby každý týden/2 týdny byl nějaký shrnující test/úkol na danou látku, aby to člověka donutilo se na učivo podívat.“ (FES muž, Bc. 1. roč.)

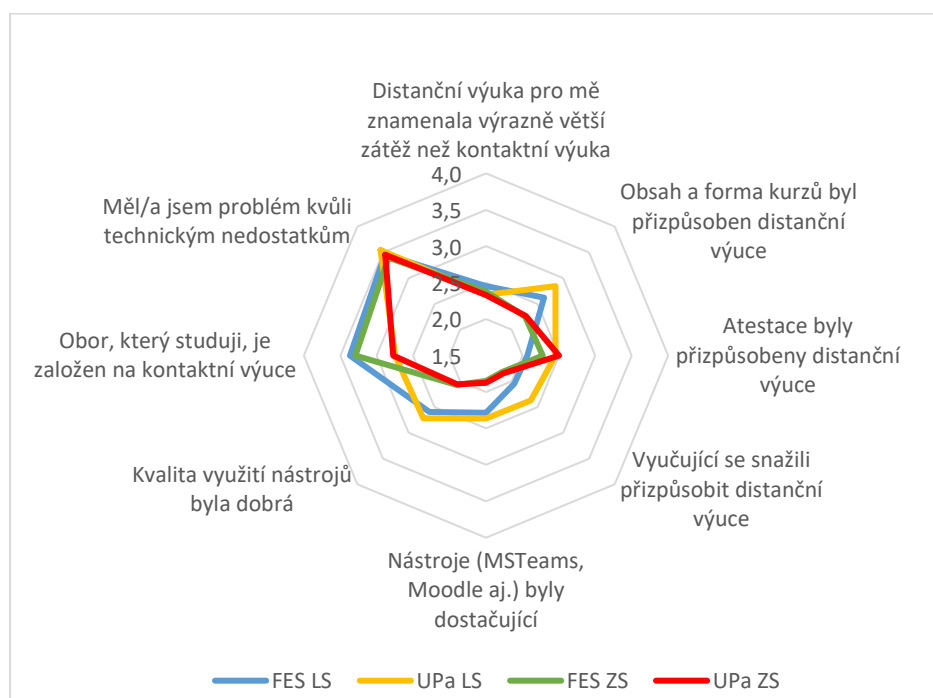
Tento požadavek patří spíše k ojedinělým, ale obecně si studenti více stěžují na nedostatek motivace a lukrativizace výuky. Jestli se na něčem v tomto ohledu studenti na FES shodují, tak na tom, že online výuka je nudnější a náročnější na koncentraci než výuka prezenční. Proto studenti přicházeli s návrhy, aby byla výuka zábavnější, anebo aby se online hodiny zkracovaly.

„Zajímavější a zábavnější aktivita ze strany učitelů, aby si student mohl na chvíli ulevit od soustředění, které je při distanční výuce velice těžké udržet.“ (FES muž, Bc. 3. roč.)

Přestože studenti mají několik výtek a kvalitu distanční výuky hodnotí spíše hůře ve srovnání s výukou prezenční, oceňovali studenti snahu o zlepšení komunikace i výuky mezi semestry. Ačkoliv měli studenti hodně zlepšovacích návrhů, nejen v číselném hodnocení se FES a Univerzita setkaly spíše s pozitivním hodnocením.

„Jinak bych chtěl anonymně pochválit a poděkovat celku Univerzity Pardubice za kvalitní přizpůsobení dnešní době a dobře odváděnou práci. Opravdu jsem čekal, že budou mnohem větší zmatky. Takže gratuluji za váš výkon!“ (FES muž, Bc. 1. roč.)

Graf 24: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FES a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

V hodnocení aspektů kvalitní výuky se studenti FES lišili poměrně výrazně od celouniverzitního průměru. V letním semestru oceňovali, že se vyučující snažili přizpůsobit výuku distanční formě, byli

spokojení s nástroji výuky a atestace byly také vyhovující. Naopak nejhůře hodnotili vlastní technickou situaci (často špatné wifi připojení, pomalý počítač apod.) a to, že jejich obor nelze řádně studovat online a že tedy žádná forma online výuky nenahradí plnohodnotně výuku kontaktní. V zimním semestru se struktura mírně proměnila, a to hlavně v oblasti využití nástrojů distanční výuky a snah vyučujících adaptovat předměty. Co studentům obecně nejvíce nevyhovovalo, byla kvantita úkolů. Vzhledem k situaci byly také časté výzvy, aby objem požadavků byl adekvátní kombinovanému studiu, když fakticky výuka nyní probíhá distančně.

„Upravení náročnosti a kvantitativní úkolů a seminárních prací. Podmínky stejné jako pro dálkové studenty.“ (FES žena, Mgr. 2. roč.)

„Musím říci, že Univerzita zvládá toto období velmi dobře. Máme vše on-line, veškerá výuka řádně probíhá. Jediné, co mě od výuky upřímně odrazuje a je to čím dál tím silnější, tak je velké množství úkolů, prezentací, sekundárních prací. Takové množství jsme neměli na fesce ani při prezenční výuce. Chápu, že musí být nějaká aktivita, ale když člověk sedí 3 dny v týdnu od rána do večera u PC, tak už opravdu nezbyvá nálada, chuť ani odhodlání k tomu, abychom si znovu sedli k počítači a dělali dalších X úkolů. Jinak jsem spokojen, ale je to náročné. Věřím, že pro vyučující dvojnásob.“ (FES muž, Mgr. 1. roč.)

Atestace je obecně nejkritizovanějším aspektem výuky, a to včetně nejasných pravidel na začátku a na konci semestrů, včetně nejistoty kontaktní či distanční formy. Z toho vyplýval jasný požadavek na transparentnější, včasné a dlouhodobější informování studentů o průběhu semestru.

„Jasně definované podmínky pro splnění daného předmětu na začátku semestru při situace, že výuka bude pouze distančně. Někteří vyučující si je mění v průběhu semestru.“ (FES žena, Mgr. 2. roč.)

„Určitě bych na následující zkuškové období bral velké ohledy na situaci a nedělal ho zbytečně složitější, než je nutné.“ (FES muž, Bc. 2. roč.)

Že obavy nejsou jen u studentů prezenční formy a že z atestací a nedostatku výuky nejsou jen prezenční studenti vylekaní, dokládají další odpovědi.

„Nejhorší pro distanční studium jsou předměty, kde se například pracuje ve statistických programech, proto velmi obdivuji a děkuji vyučujícím, kteří nám nahrávají instuktážní videa, abychom se modelování mohli naučit i doma a pustit si ho i vícekrát, kdybychom látku na poprvé nepochopili.“ (FES žena, Mgr. 2. roč.)

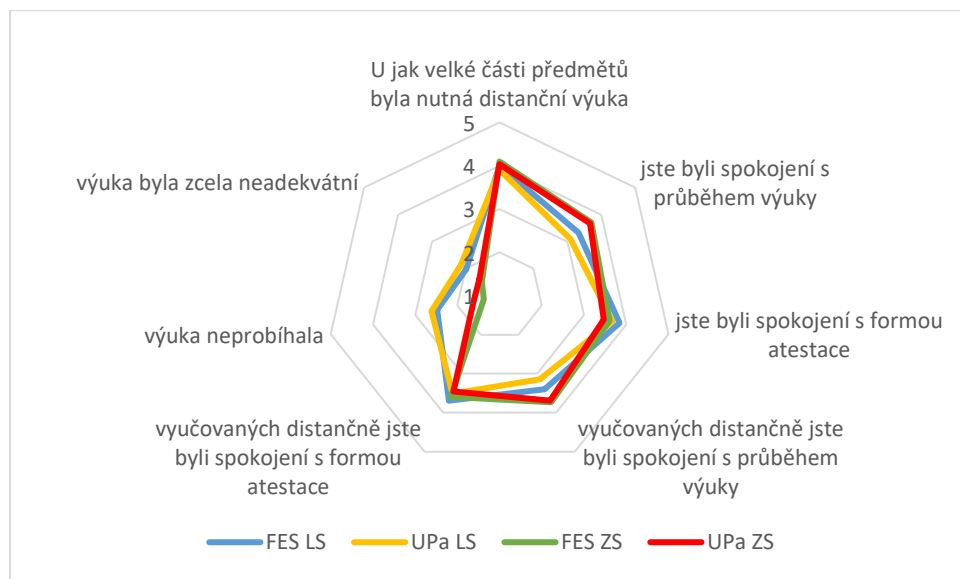
Jiní si ale výuku online nemohli vynachválit a kvitovali fakt, že konečně se učí formou typickou pro 21. století.

„Myslím si, že distanční výuka se teď v zimním semestru zvládla perfektně, na rozdíl od loňského letního semestru. Teď je podpora všech vyučujících na MS Teams a výuka probíhá online.. to v létě bylo jen u 2 předmětů. Ještě by bylo fajn, kdyby probíhaly i zkoušky online. Protože v letním

semestru jsme museli i za přísných vládních nařízení chodit ke zkouškám osobně na Univerzitu. Věřím, že v této online výuce je budoucnost. Vždyť žijeme v online světě, tak bychom se mu měli přizpůsobovat i svou výukou...“ (FES žena, Bc. 2. roč.)

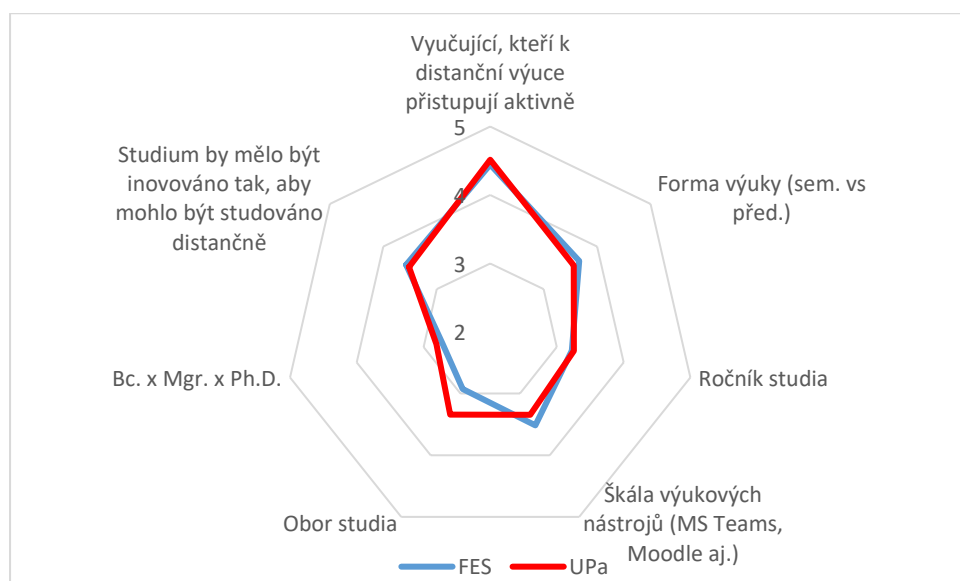
„...Můj obor by klidně mohl celý přejít na distanční výuku, protože to je úplně buřt, jestli sedíme v lavici nebo doma.“ (FES muž, Mgr. 2. roč.)

Graf 25: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FES a UPa)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Graf 26: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FES a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Kritika ale spočívá také v tom, že studenti na FES v porovnání s Univerzitou mají více předmětů, jejichž výuka vůbec neprobíhá anebo je zcela neadekvátní. S tím souvisí též mírně horší spokojenost s atestacemi a s těmi zase nízké hodnocení dostupnosti studijních materiálů.

„Přístup vyučujících ke studentům: „Jsem zklamaná a myslím, že tohle období definitivně rozhodne o mém průběhu studia na UPce“ (FES žena, Bc. 2. roč.)

I na FES platí, že největší důraz studenti kladou na vyučující, podle kterých hodnotí též samotnou kvalitu výuky. Na FES byl vzhledem k velikosti vzorku i struktuře potvrzen silný vztah mezi hodnocením vyučujících a spokojeností s výukou i komunikací.

Místo vlastních doporučení na závěr uvedme soubor bodů, kterými výstižně shrnul situaci na fakultě jeden z respondentů. Zda jsou realizovatelné nebo spíše k zamyšlení, ponechám v tuto chvíli bez komentáře.

„1) Je zbytečně moc programů pro komunikaci mezi vyučujícím a studentem. Stačili by bohatě dvě platformy.

2) Bylo by vhodné, aby všichni vyučující byli alespoň v době konání semináře/cvičení online.

3) Posuzovat přítomnost (a tím pádem vyvozovat absenci) studentů podle odpovědí na složité otázky v prvním ročníku mi přijde absurdní. Jen proto, že na to někteří vyloženě kašlou, by to neměli odsákát všichni.

4) Z vlastní zkušenosti se mi stalo, že lidé kteří semnou mají prezentaci ani nevěděli, že jsem u nich. Takže určitě by vyučující mohli zlepšit komunikaci. Navíc v prvním ročníku se opravdu hledá "ten a ten" velmi těžce, když jsem je v životě neviděl.

5) Na některé přednášky se nedá ani připojit z důvodu vysokého počtu studentů. Také je to velký problém. Pokud mám před přednáškou dlouhé cvičení a potom se chci připojit (po cvičení) do vyučování, tak nemohu.

6) V některých prezentacích chybí klíčové informace, které se vyskytují v úkolech. Častokrát mi ani Google nepomohl.

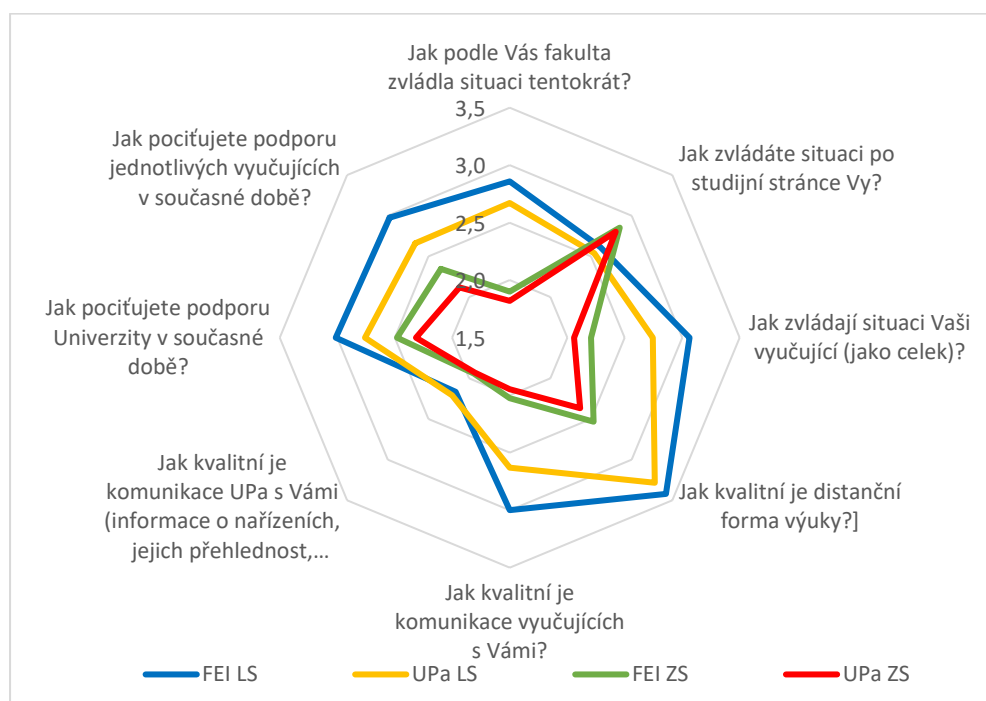
7) Celý systém je velmi špatně postavený, pokud si chci odskočit jednou za dvě hodiny na pět minut a zrovna nejsem k zastížení, tak mám najednou absenci, i přesto, že tam celou dobu jinak jsem. Kdyby to bylo "naživo" v učebnách, tak by každý viděl, že jsem byl přítomen celou dobu. Jsem zvědavý, jak se to bude řešit ve zkuškovém období. Zda budu vůbec připuštěn a jak se bude moct člověk hájit.

8) Studentům prvního ročníku by hodně pomohlo, kdyby se škola mohla otevřít alespoň na 2-3 týdny.“ (FES muž, Bc. 1. roč.)

7.3 Fakulta elektrotechniky a informatiky (FEI)

Mezi respondenty FEI se našla pouze jedna studentka, takže pohled na situaci je v tomto případě velmi maskuliní. Studenti FEI byli oproti univerzitnímu průměru obecně kritičtější ke zvládnání situace v obou semestrech, více ale v letním semestru. I zde ale hodnocení kopíruje celouniverzitní trend, tedy že v LS byla nejhůře hodnocena kvalita distanční výuky a podpora Univerzity i vyučujících. Oproti průměru zde ale byli studenti kritičtější i ke komunikaci vyučujících a jejich zvládnání situace. V zimním semestru se situace výrazně zlepšila ve stejném směru, jako na celé Univerzitě, tedy že studenti hodnotí vlastní zvládnání hůře než v LS, navíc jejich horší hodnocení podpory UPa a vyučujících i kvality distanční výuky a zvládnání situace vyučujícími ve srovnání s UPa přetrvává, i když zde došlo k patrnému zlepšení.

Graf 27: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FEI a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

„V první vlně jsme neměli takovou časovou zátěž, vypracovávali jsme úkoly, ale nebyli jsme vázání rozvrhem. Cítil jsem že ta výuka byla více svobodnější a měl jsem na vše více energie. Nyní v druhé vlně máme MS Teams podle rozvrhu, plus každý týden vypracovávat ještě více úkolů než v minulém semestru, strávíme tak u počítače opravdu velké množství času a to je po delším čase celkem únavné. Byl bych raději kdyby výukové materiály byly dostupné tak jak jsou + např. ve formě videa jako nám obstarává paní Nedvědová na Statistiku, která je nahrává na youtube. A nebyli bychom vázání výukou v prostředí teams podle rozvrhu a mohli si úkoly vypracovávat jak by bylo potřeba a podle naší

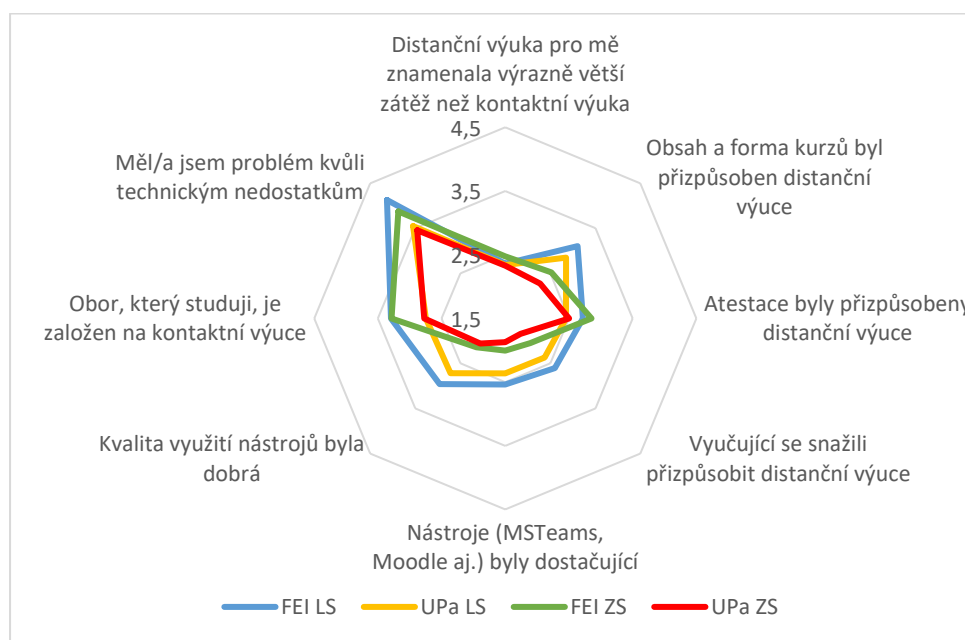
nálady na vlastní zodpovědnost, konzultace s vyučujícími a přednášky bych nechal v prostředí teams.“ (FEI muž, Bc. 2. roč.)

Slovní komentáře byly ale ve srovnání s celým souborem u respondentů z FEI pozitivnější, celá třetina odpovědí zvládnutí situace spíše chválí a kritika je vesměs konstruktivní. Nejvýznamněji zastoupené byly požadavky na lepší dostupnost studijních materiálů a lepší technické zajištění online výuky včetně zajištění interaktivnějšího prostředí pro učitele, aby mohli psát ručně na touchscreeny počítačů nebo aby využívali interaktivní tabule propojené s MSTEams apod.

Co se týče hodnocení vyučujících z odpovědí vyplývá, že horší hodnocení číselné je v případě FEI výrazně zatíženo kritikou jedné konkrétní osoby, k níž směřovaly téměř všechny kritiky formy výuky. Zde je tedy z pohledu studentů řešení velmi jednoduché. Takto silně personifikovaný problém s výukou se objevil kromě FEI už jen na FF.

„Problém nevidím na straně školy jako takové, ale především v jednotlivcích (myšleno nyní ze strany učitelů) přistupují velice laxně a nezajímají se o to jak velkou zátěž na studente nakládají ostatní pedagogové což způsobuje naprosto zbytečné množství stresu, které u studentů vede k rozvoji psychických problémů...“ (FEI muž, Bc. 3. roč.)

Graf 28: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FEI a UPa

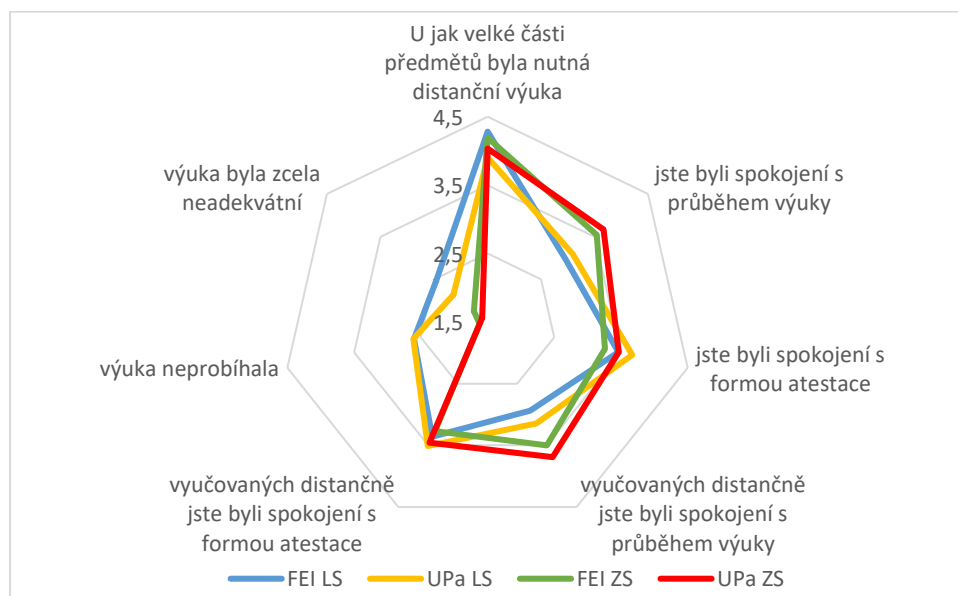
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

Snad i vzhledem k povaze studijních programů na FEI jsou reakce jejích studentů nejkritičtější k technickému zajištění výuky přes MSTEams. Studenti je považují za pomalé, se zpožděnou reakcí, zasekávající, unavující atp. a doporučují Univerzitě, aby tuto platformu výuky nahradila něčím

vhodnějším: „Použil bych jinou aplikaci na distanční výuku. Ms Teams nejsou spolehlivé.“ (FEI muž, Bc. 1. roč.). K technické realizaci se zde také objevovala relativně častá kritika nemožnosti nahrávat přednášky a nedostatečných, nekvalitních či opožděně dostupných studijních materiálů. Tyto důvody vedly nejvíce k tomu, že studenti hodnotili kvalitu poskytované distanční výuky hůře v obou semestrech než celouniverzitní průměr. Nicméně byly i pozitivní ohlasy:

„Jak to funguje nyní na FEI, tak bych to nechal. Je to opravdu velká změna oproti letnímu semestru a rozhodně správným směrem...“ (FEI muž, Bc. 1. roč.)

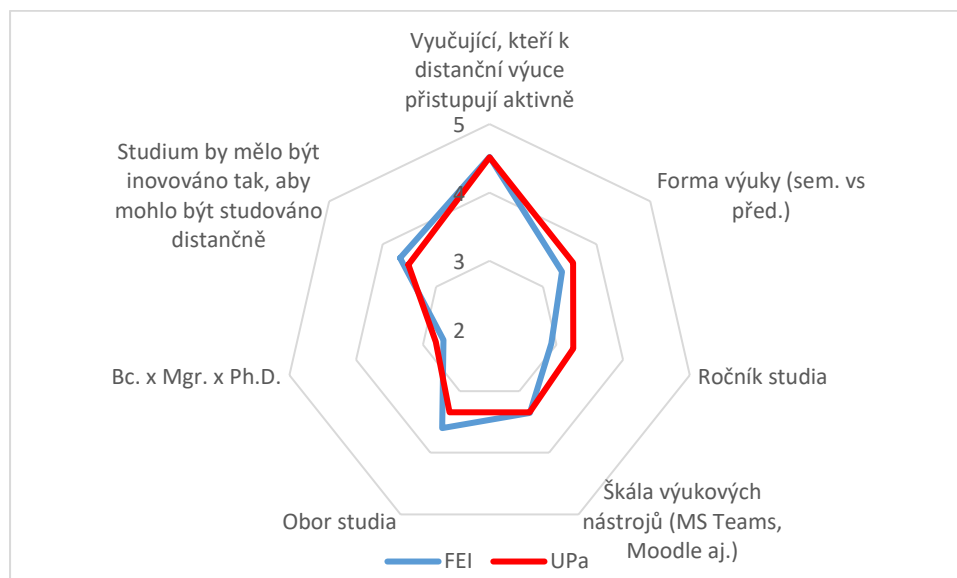
Graf 29: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FEI a UPa)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Přestože jsou studenti FEI kritičtější v hodnocení kvality výuky, je nutné dodat, že ve srovnání s celou Univerzitou hodnotili realizaci výuky na fakultě ve většině případů lépe co do podílu předmětů dobře realizovaných. Z toho vyplývá, že hodnocení na FEI by bývalo bylo lepší, kdyby se eliminovala kritika, která je ostrá, ale úzce zaměřená jen na omezený okruh předmětů, které celkové snažení fakulty táhnout dolů. Právě tyto předměty táhnou hodnocení dolů i v oblasti zvládnání situace studenty. Většina odpovědí zmiňuje a data potvrzují, že zimní semestr je pro studenty horší nastartovanou online výukou, která je ale „bez ohledů“ na potřeby studentů v této době. I zde byla kritika silně personifikována.

Graf 30: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FEI a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Studenti FEI jsou o něco více přesvědčenější o tom, že by výuka měla být na online výuku více uzpůsobena a že obor studia tuto změnu podporuje, ale fakulta, a hlavně někteří vyučující, se této příležitosti zatím nechopili.

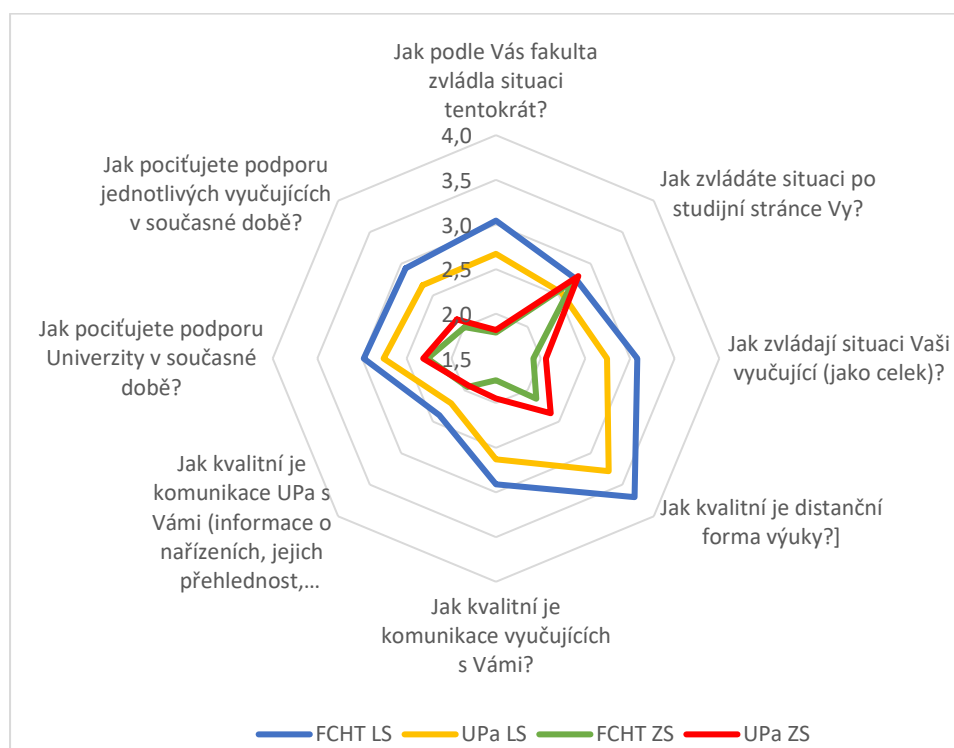
Z výsledků vyplývají následná doporučení:

1. aby prostřednictvím focus group sezení FEI řešila problém nespokojenosti s některými vyučujícími,
2. aby se vzhledem k předmětu i povaze studia fakulta snažila být „leadrem“ v online výuce, aniž by tento formát likvidoval výuku prezenční (tedy aby byla rozvíjena do budoucna jako doplněk výuky i bez ohledu na nouzová opatření),
3. studenti FEI by více ocenili profesionálněji technicky řešenou distanční výuku,
4. studenti by uvítali větší ohled na a zájem o jejich potřeby v době distanční výuky.

7.4 Fakulta chemicko-technologická (FChT)

FCHT patří mezi největší „skokany“ v kvalitě výuky mezi letním a zimním semestrem. V letním semestru její studenti hodnotili ve srovnání s celou UPa schopnost zvládat situaci nejhůře po všech stránkách. Z grafu 31 je patrné, že ve všech sledovaných kategoriích je hodnocení studentů FCHT až o půl stupně horší, než je celouniverzitní průměr. Současně ale také vidíme, že situace se mezi semestry ostře proměnila a v zimním semestru jich studenti FCHT hodnotí zvládání situace v téměř všech ohledech lépe nebo stejně, jako je univerzitní průměr. I v hodnocení vlastní schopnosti zvládat situaci patří nyní studenti FCHT k těm lepším. Zcela nejzásadnější je pokrok v kvalitě samotné distanční výuky a hodnocení vyučujících. V těchto kategoriích se FCHT zlepšila nejvíce ze všech fakult a současně patří v těchto ohledech nyní k nejlepším.

Graf 31: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FCHT a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

Slovní hodnocení studentů FCHT se soustředilo primárně na kritiku – jak kritiku stavu, tak i konstruktivní kritiku s návrhy na řešení. Oproti celkovému vzorku odpovědí jsou tedy studenti FCHT více kritičtí, zároveň ale je patrné, že v hodnocení byli schopni ocenit progres v realizaci distančního vzdělávání.

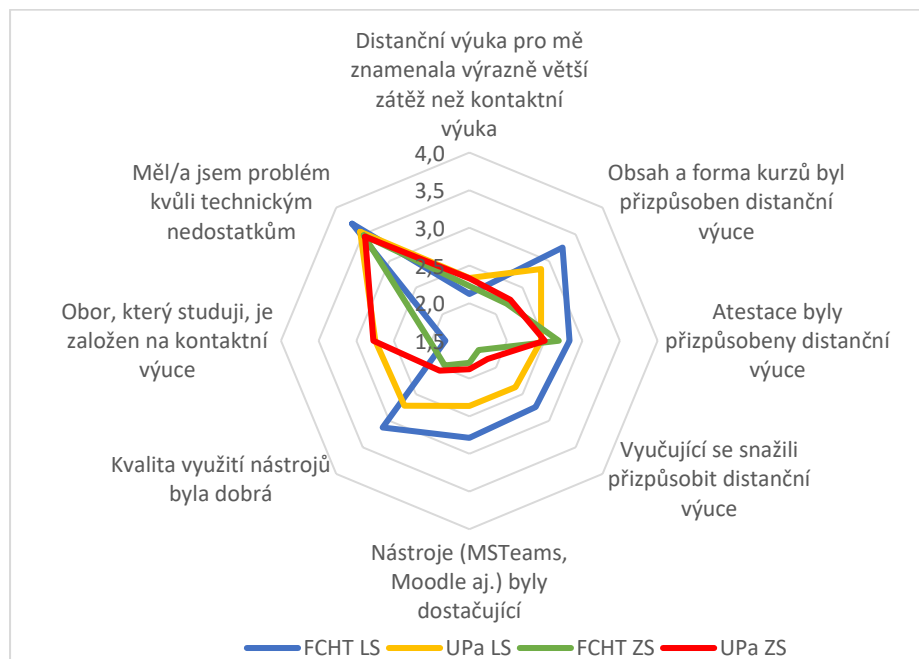
Jedna z hlavních kritik byla směřována fakultě, ale i na vedení Univerzity, a týkala se nedostatečné komunikace se studenty ohledně pravidel pro výuku v daných semestrech. Ve

výpovědích se často opakovala potřeba vědět pravidla a výhledy na delší dobu než na měsíc, protože je nutné zajistit ubytování, dojíždění, práci apod. Nemám data k tomu, aby bylo možné zhodnotit, zda FChT má větší podíl dojíždějících studentů či studentů hledajících bydlení v Pardubicích (protože jsou s větších vzdáleností) než zbytek Univerzity, tento fakt byl ale nejčastěji zmiňován právě studenty.

„Zaprvé bych tady rád napsal, že mi nepříjde hezké studentům říct, že distanční výuka bude do konce října a pak to protahovat. Spousta z nás má v Pardubicích pronajaté byty apod. a místo toho abych v září třeba vypověděl smlouvu a nemusel platit nájem. Tak jsem pomocí školy nucen ho platit i když tam nejsem. Což je pro mě zcela obrovská položka a doslova nevím co mám dělat. Dále bych doporučil doškolení učitelů v práci na počítači spousta lidí neví ani co má dělat, když zapne online přednášku. A evidentně nemají žádné zkušenosti s online komunikací a prezentacemi. Rozhodně se mi nelíbí MS Teams. Přednášky se sekají, nahrávání občas nefunguje, protože MS nemají prostor pro ukládání. Navrhoval bych přejít na lepší služby například Zoom apod. Kde je i mnohem jednodušší ovládání. Jinak bych chtěl poděkovat za to, že i přes všechny tyto úskalí se nám učitelé snaží vyjít vstříc.“ (FCHT muž, Bc. 3. roč.)

Studenti také silně akcentují nedostatky v online výuce u jednotlivých vyučujících, ale na rozdíl od FEI a FF jsou tyto personifikované kritiky více rozptýlené, takže se jedná spíše o situační záležitost než o chybu jednotlivce. To souvisí silně s realizací, resp. absencí laboratorních cvičení a jejich nedostatečné či nemožné nahrazení v online modu.

Graf 32: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FCHT a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

„Tak především pokud je obor závislý na práci v laboratoři, tak by bylo alespoň vhodné, kdyby nám vyučující nahráli třeba video s postupem práce a případnou vysvětlivkou... Vylepšením by mohla být možná i příprava dotazníků cílených na konkrétní obory či skupiny oborů a upřesnit dotazy v nich.“ (FCHT muž, Mgr. 1. roč.)

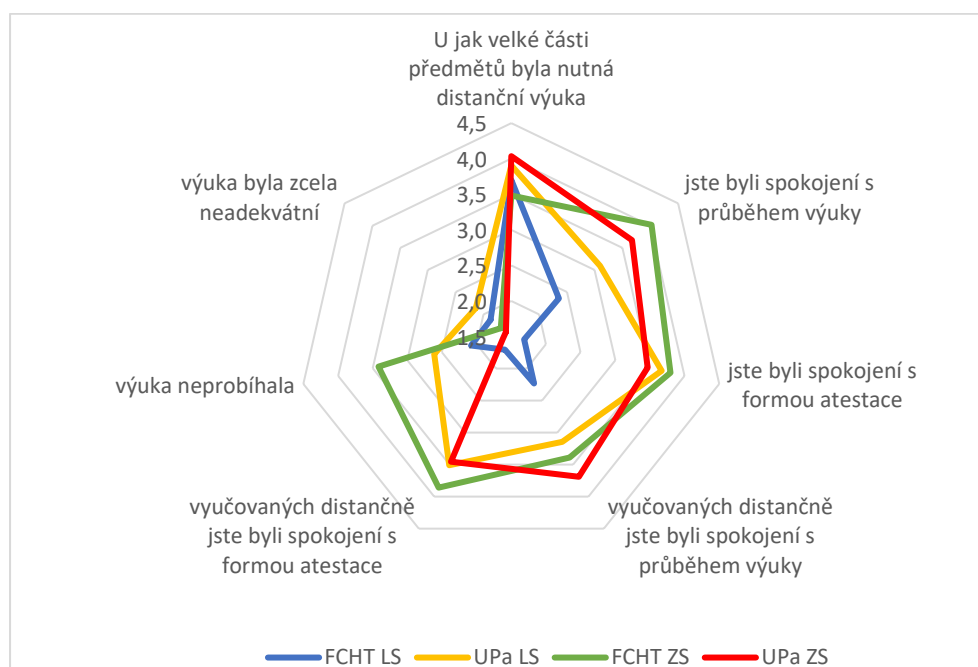
MSTeamsy jsou často kritizovány za nedostatečnou kvalitu přenosu, což se velmi často projevovalo v požadavku na technické vylepšení distanční výuky na této fakultě. Opět je to dáno povahou, kdy je pro studenty potřeba více než prezentaci vidět proces výpočtů, kvalitně vidět proces psaní vzorců či provádění výzkumů. Kvalita technického zajištění (viz graf 32) je pro tyto typy výuky podstatná, a proto lze jen doporučit, aby FCHT investovala do kvalitnějších nástrojů (hardware) pro výuku, jako je například vybavení vyučujících tablety s dotykovým perem pro ruční psaní vzorců a výpočtů, anebo přednahrávání laboratorních cvičení, aby studenti nebyli odkázáni jen na online videa v cizojazyčném provedení. Společně s obsahem kurzů je kvalitní užívání nástrojů a technického zajištění výuky podstatnější pro studenty FCHT víc než pro kohokoliv jiného na Univerzitě. Snahy vyučujících, atestační požadavky či nástroje byly kritizovány hlavně v letním semestru, ale v zimním semestru jako hlavní problémy zůstala technická stránka distanční výuky a výrazně se drží i kritika neadekvátních atestačních požadavků v době distanční výuky.

„Dotykový displej + pero na displej pro pedagogické pracovníky, kteří vyučují semináře ve kterých se hodně počítá. Vysvětlované příklady by pak byly čitelnější. Pošťouchnout ped. pracovníky k tomu, aby využívali interaktivních nástrojů při seminářích (whiteboard apod.), aby se i studenti mohli zapojit do výuky a semináře tak nebyly jenom dalšími přednáškami.“ (FCHT muž, Bc. 1. roč.)

„Lepší přenos přes kamery a seznámení profesorů se základními funkcemi programů (stejně tak i studentů). (A samozřejmě nejlepší by byl návrat na univerzitní půdu, ale to tato situace neumožňuje.)“ (FCHT žena, Bc. 1. roč.)

„Ocenila bych přihlídnutí k pracovní povinnosti několika oborů a studentů, kteří pomáhají v nemocnicích, při odběrech, v laboratořích... Nepřijde mi adekvátní mít za této situace stejné požadavky (množství knih, seminárních prací z každého předmětu, nedostatečné množství materiálů), jako za normální situace. Ocenila bych včasné informování o průběhu státních zkoušek, vzhledem k nemožnosti pracovat na diplomových pracích. Stejně tak si myslím, že by bylo vhodné zveřejnit státnicové otázky, nehledě na to, že už teď mi přijde pozdě. Nemluvě o vážnoucí komunikaci s některými vyučujícími (...), kteří nedokáží předat/ zadat studentům své požadavky včas a absolutně je, i přes slíbení data zadání, neinformují. Také bych ocenila zpřístupnění titulů, které jsou v knihovně za normální situace dostupné jen v prezenční formě, alespoň na kratší dobu např. k nahlédnutí.“ (FCHT žena, Mgr. 2. roč.)

Graf 33: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FCHT a UPa)

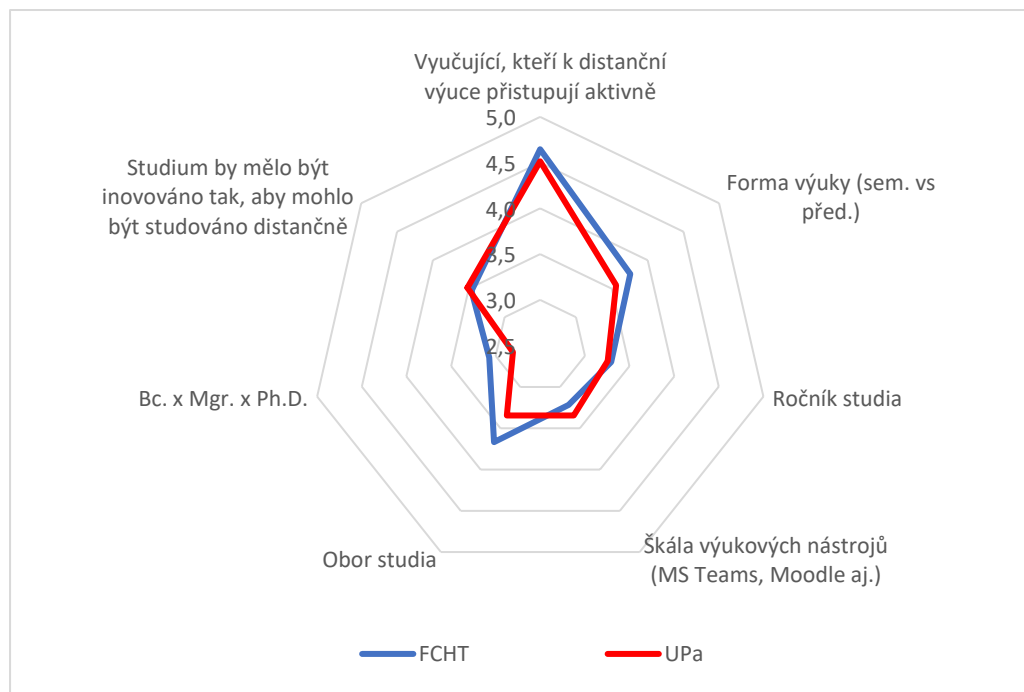
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Studenti velmi kvitují zlepšení distanční výuky na FCHT v zimním semestru, ale jak ukazuje graf 33, distanční výuka má stále co dohánět. Je to překvapivá informace, ale nyní studenti hodnotí více předmětů, které neprobíhají než v letním semestru. Přesto se ale prudce zvýšil podíl předmětů, s jejichž průběhem i atestací jsou studenti spokojeni, přičemž u těch předmětů, které byly distančně vyučovány, jsou studenti s atestacemi spokojenější než u ostatních předmětů. V letním semestru nebyli studenti spokojeni s průběhem ani atestací skoro u žádného předmětu. Na druhou stranu ale studenti nehodnotí téměř žádný předmět jako neadekvátně vyučovaný. data jsou poměrně odlišná od zbytku Univerzity a ani ve slovních odpovědích pro takto na první pohled „nelogické“ hodnocení nebyla nalezena odpověď. Výjimku tvoří dva argumenty, které se objevily v odpovědích častěji. V prvním studenti sice kritizují nedostatečnou kvalitu a průběh distanční výuky, ale současně se domnívají, že realizovat kvalitně distanční výuku v jejich programu je složitější než v jiných případech. V druhém případě studenti kritizují postup fakulty a Univerzity, ale současně si uvědomují, že za to zřejmě ani jedna z úrovní nemůže a jsou to vnější činitele.

Kvalita výuky i podle studentů FCHT nejvíce závisí na samotném vyučujícím a na jeho aktivním přístupu k distanční výuce. V čem se ale studenti FCHT liší od ostatních, je větší důraz na formu výuky a oborové zohlednění výuky. Ve formě výuky by se FCHT měla zaměřit na praktickou výuku a její lepší realizaci online, zatímco přednášky jsou relativně dobře hodnocené. Je to nejdůležitější právě u

laboratorních cvičení, ale také u předmětů, kde je potřeba pracovat s lepším SW a HW (psaní vzorců, výpočty apod.).

Graf 34: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FCHT a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Jako nejdůležitější doporučení z výše uvedeného vyplývají:

1. lepší vybavení pro vyučující (pro lepší přednášky – lepší technická kvalita výuky)
2. zlepšení rozsahu, včasnosti a formy poskytnutých online studijních materiálů
3. v případě nemožnosti realizace laboratorních cvičení jejich přednahrávání a zpřístupnění jako studijních materiálů
4. větší důraz na to, aby se online výuka realizovala řádně u co nejvíce předmětů.

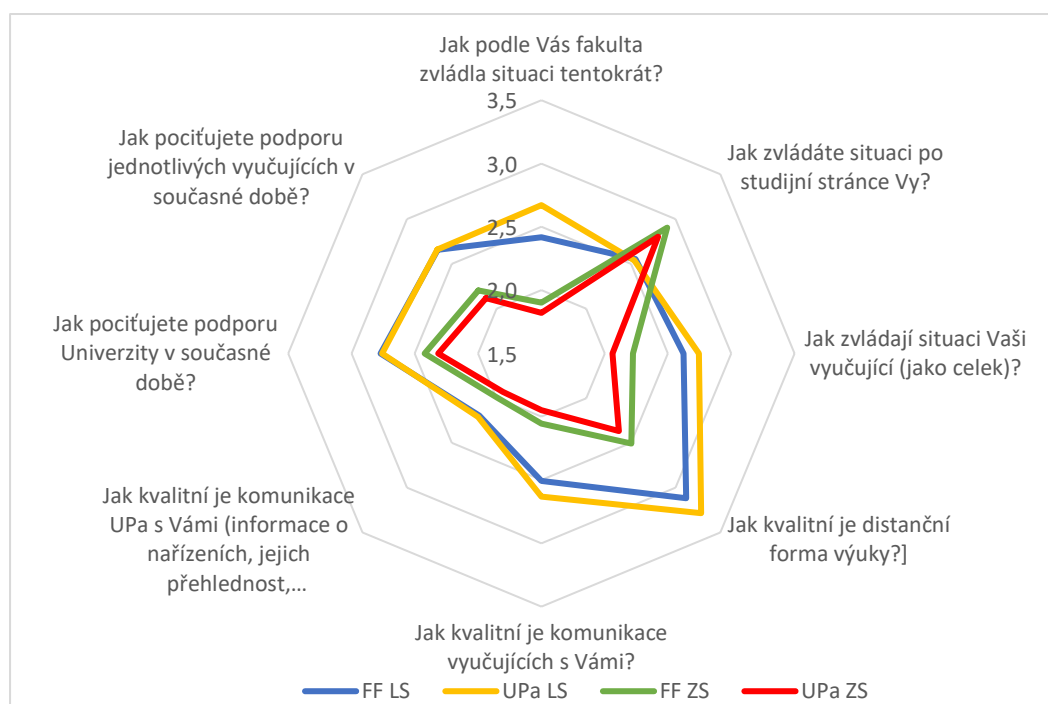
7.5 Fakulta filozofická (FF)

„Zavedení povinnosti mít zapnutou kameru (je-li to technicky možné) pro splnění docházky na online kurzech. Považuji za nešťastné, že jsem ještě některé spolustudenty ani neviděl a chápu také, jak je pro přednášející nekomfortní hovořit k okénkům s iniciálami. Dohoda na jedné platformě, přes kterou bude probíhat komunikace (zejména pokud jde o zadání úkolů a důležitá sdělení k předmětu) mezi studenty a vyučujícími. Současná praxe, kdy jeden využívá univerzitní mail, druhý MS Teams, třetí sdělí požadavky pouze ústně v rámci videokonference, není ideální.“ (FF muž, Bc. 1. roč.)

FF patřila v letním semestru k těm fakultám, které na nouzový stav a zavedení distanční výuky zareagovala nejrychleji, nejplněji a nejlépe. naopak v zimním semestru nedošlo na FF k tak velkému pokroku ve srovnání s Univerzitou a studenti chybějící progres v hodnocení reflektují. Zatímco v letním semestru studenti FF nejlépe hodnotili kvalitu distanční výuky a fakulta i vyučující podle nich situaci zvládli velmi dobře, v zimním semestru jsou kritičtější k tomu, jak vyučující zvládají distanční výuku a jak kvalitní výuka je, více než průměr Univerzity. Přes tuto kritiku ale vidíme i tak zásadní zlepšení.

„Doporučil bych tedy, aby Univerzita dbala na to, aby se všichni vyučující aktivně zapojovali do on-line výuky a poskytli tak studentům náhradu za prezenční výuku.“ (FF muž, Bc. 3. roč.)

Graf 35: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FF a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

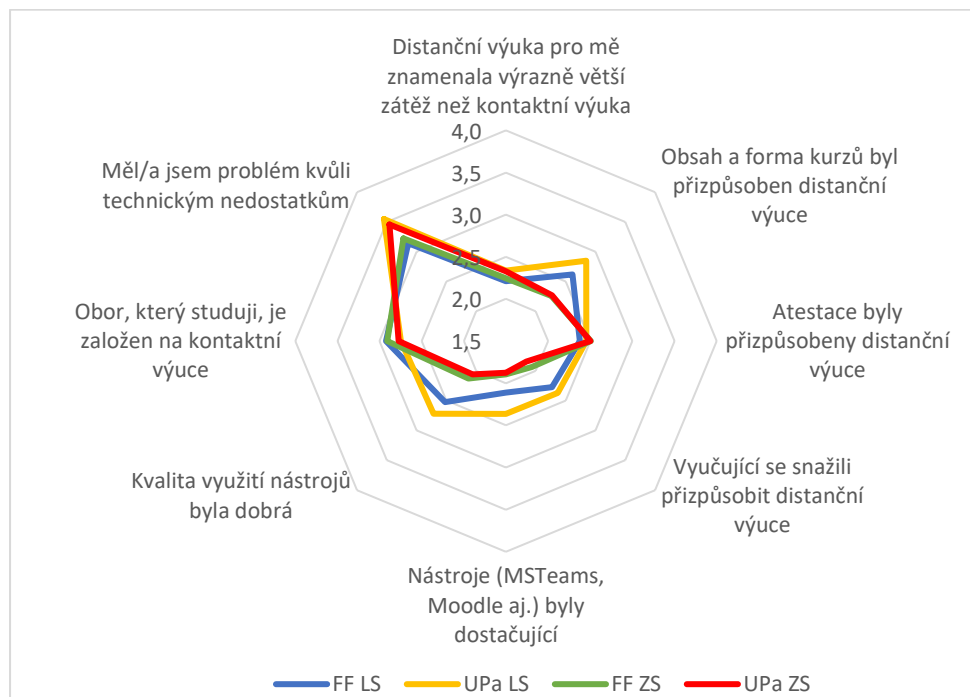
Přestože zlepšení bylo patrné, v tom, jak zvládají studenti samotnou situaci, je ve srovnání s Univerzitou FF nejhorší. Studenti FF zvládají situaci velmi špatně psychicky, což je dáno jak osobními a pracovními problémy (největší podíl odpovědí, ve kterých studenti zmiňují horší zvládání studia kvůli ztrátě zaměstnání/brigády či horším osobním podmínkám, je právě z FF). Studenti by v tomto ohledu ocenili transparentnější komunikaci vedení fakulty, aby podle toho uzpůsobily své další „životy“, jako je například řešení studijního ubytování. Ubytování je pro studenty největší „zbytečný“ výdej při současném propadu příjmů, který by bylo přitom možné „snadno“ eliminovat (řešit) při lepší komunikaci pravidel výuky na začátku semestru). Studenti FF jsou velmi kritičtí k rozsahu úkolů. Právě množství samostatných úkolů navýšené z letního semestru (kdy nebyla často realizována online výuka) v kombinaci s plošnější realizací online výuky v zimním semestru (bez eliminace úkolů z letního semestru) vede k tomu, že studenti kvalitu atestací i samotné distanční výuky hodnotí velmi kriticky a současně to má velký vliv na to, že sami situaci zvládají nyní hůře než v letním semestru.

„Bylo by fajn, kdyby vyučující neočekávali stejné množství znalostí jako při prezenční formě.“
(FF muž, Bc. 1. roč.)

„Lepší komunikace vyučujících a studentů. Ubrání na požadavcích na studenty.“ (FF žena, Bc. 2. roč.)

„I když je to náročnější časově, tak studentům dost často chybí od učitelů zpětná vazba k práci. Zároveň zadávat časově úměrné úkoly - máme totiž úkoly z každého předmětu a některé jsou doopravdy velice časově náročné.“ (FF žena, Bc. 3. roč.)

Graf 36: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FF a UPa

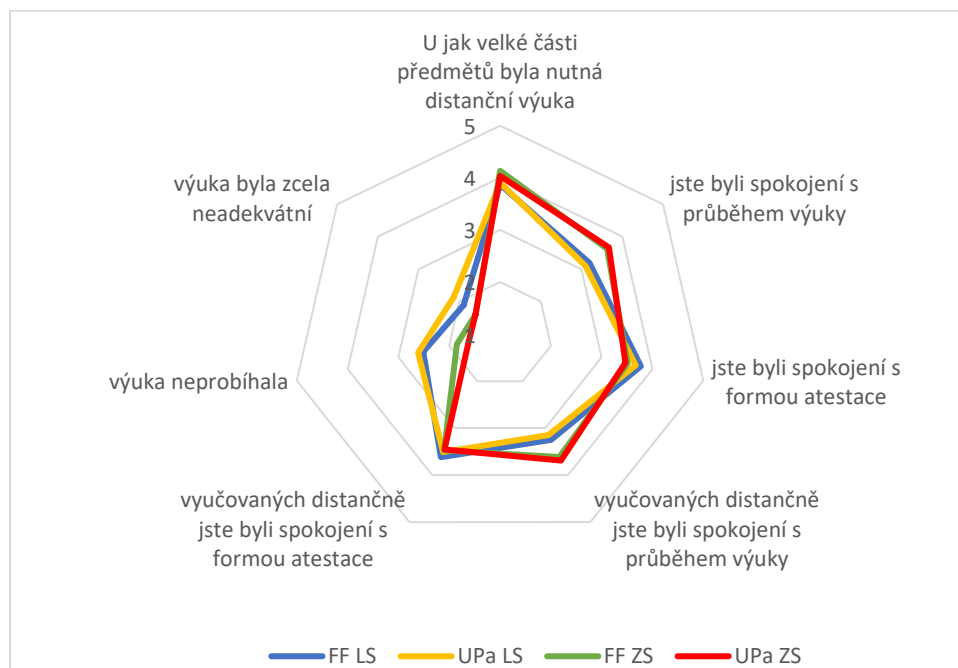
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

Studenti také doporučují, aby případné úkoly, které jsou doplňkem online výuky, byly „nepočítačové“ podoby – tedy aby nemuseli trávit tolik času u monitorů.

Studentům také chybí socializační rozměr studia. Nejvíce na Univerzitě si stěžují právě studenti FF na to, že jejich studium je distanční formou nenahraditelné. Kromě toho, že požadují adekvátní „kompenzace“ za nerealizované studium v podobě mírnějších nároků, je pro ně ještě důležitější, aby se umožnil návrat k nějaké formě studentské socializace, byť i virtuální (fakultní požadavek na prezenci v online výuce se zapnutou webkamerou). Nicméně ne všichni studenti vidí v distanční výuce problém. Hlavně magistři si pochvalují menší náklady finanční i časové na dojíždění do školy a často mají pocit, že konečně studium stíhají a mají prostor se plně věnovat povinné četbě a přípravě.

„Musím říct, že distanční výuka mi velice vyhovuje, naučím se více a zároveň mám i více času na ostatní záležitosti (než čekat x hodin ve škole na přednášku, dojíždění apod.).“ (FF žena, Mgr. 1. roč.)

Graf 37: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FF a UPa)

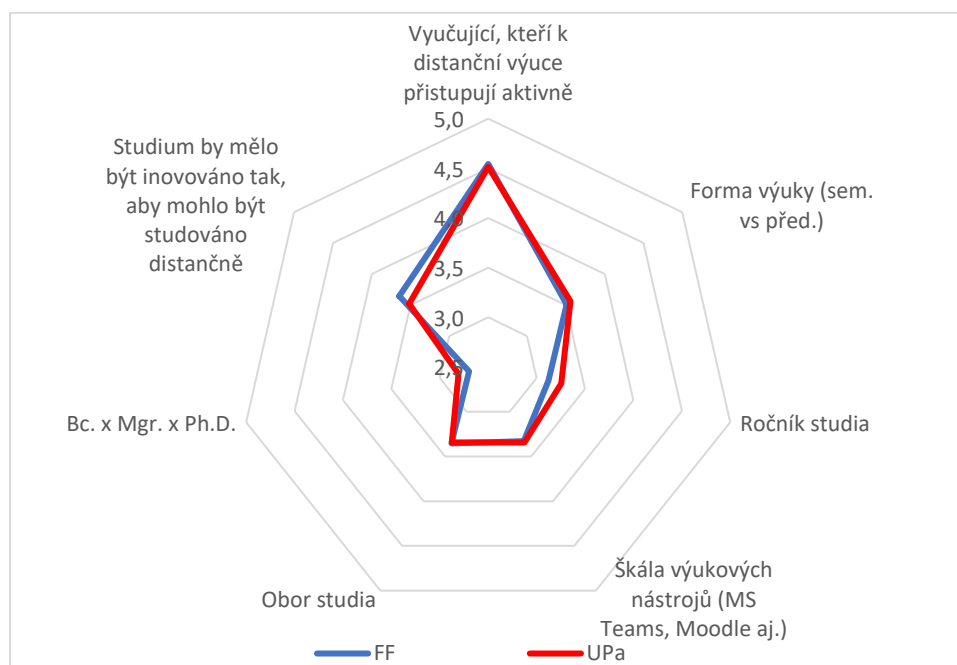
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Pro studenty FF ve srovnání s Univerzitou nepředstavují překážku technické nedostatky, ale naopak kvalita práce s nástroji distanční výuky a nedostatečná snaha vyučujících přizpůsobit výuku i atestace nově nastavenému modu výuky. V případě použití nástrojů výuky by studenti ocenili menší roztržitost používaných nástrojů. Ideálně by uvítali, pokud by předměty probíhaly na stejných platformách stejným způsobem a ideálně v jednom programu. První z požadavků je ale zásadnější, a proto lze doporučit, aby fakulta vyvinula tlak na garanty SP a vedoucí kateder, aby v rámci studijních

programů probíhala výuka stejnými kanály (odevzdávání prací ve všech předmětech do jednoho nástroje, k výuce používat druhý, atp.).

„...Jako třetí věc bych rád zmínil roztržičnost systému. Odevzdávání úkolů, různá zadání a poznámky jsou sdíleny na hned několika serverech (namátkou třeba: Mahara, Moodle, Stag, MS Teams, e-mail,..) - to ztěžuje jakékoliv dohledání informací a způsobuje to akorát to, že student ve studiu plave. Přílišná různorodost systémů akorát dělá studenta dezorientovaným - nevíme kde hledat poznámky, kdy odevzdat úkoly, kde odevzdat úkoly, kde najít zadání úkolů, apod... Osobně hodnotím tento semestr jako nejhorší zkušenost v mém studijním životě. Studiem proplouvám, jsem dezorientovaný a jen čekám na to, až nebudu připuštěn ke zkoušce kvůli nějaké neodevzdané práci, která mi v tomto systému naprosto unikla.“ (FF muž, Bc. 3. roč.)

Graf 38: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FF a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Kvalitu distanční výuky podle studentů nejvíce ovlivňují vyučující a jejich aktivní přístup k této formě výuky. V ostatních ohledech se názor studentů FF příliš neliší od názorů ostatních studentů Univerzity. Ze slovních vyjádření stojí za zmínku doporučení práce s menšími skupinami studentů v distančním prostředí. Jelikož je podle studentů výuka na FF hodně založena na seminářích a cvičeních a vyžaduje se aktivní účast na nich, což však dělá mnohým studentům problém, domnívají se, že právě zmenšení skupin by mohlo vést k menší ostýchavosti, většímu zapojení, ale i k intenzivnější (virtuální) socializaci studentů. Tento argument není nelogický vzhledem k povaze MSTeams, kde menší skupiny mohou lépe fungovat včetně zapnutých webkamer a náhrada kontaktních seminářů by tím byla více

simulována. V rámci analýzy byla realizována jedna focus group, ze které právě požadavek na menší skupiny vyšel jako hlavní, nejjednodušší a nejefektivnější řešení. Studenti by měli větší snahu se „objevit“ na obrazovkách, vystoupit z anonymity, zapojit se aktivně do realizace seminářů. Efekt takového řešení by ale podle studentů byl podmíněn primárně dvěma faktory. Zaprvé, na počátku nebo na konci výuky by byl potřebný prostor pro nevázanou diskusi, aby se mohl tým studentů seznamovat, společně řešit a sdílet poznatky a informace (ne nezbytně výukové povahy – tedy náhrada za setkávání na chodbách před učebnami, kde si studenti sdělují a sdílí důležité informace a probíhá důležitá část socializace během studia). Druhou podmínkou úspěšného opatření je ale i rozvrhování předmětů tak, aby na sebe nenavazovaly okamžitě, ale byl tam prostor pro to, aby kontakt mezi studenty (ale i s vyučujícími) před nebo po výuce mohl proběhnout.

Na závěr dodejme, že společně s FEI byla FF jedinou fakultou, kde se kritika vyučujících pro neadekvátní/nedostatečný přístup k online výuce stočila na jednu konkrétní osobu.

Z výše uvedeného vyplývají následující hlavní doporučení pro FF:

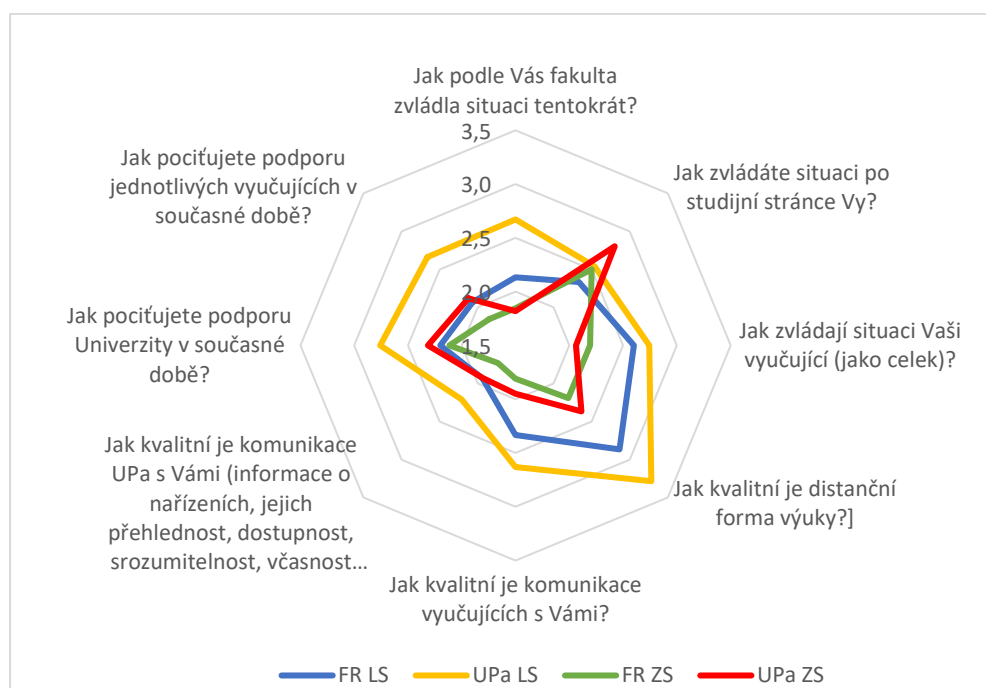
1. snížit nebo alespoň koordinovat množství úkolů v rámci studijních programů/ročníků
2. eliminovat či omezit skupinové úkoly, které lze v online prostředí realizovat složitěji.
3. zvýšit tlak vedení FF na vyučující, aby výuka řádně probíhala online formou
4. zlepšit kompetence vyučujících v pracovních nástrojích (MS Teams, Moodle apod.)
5. zmenšit skupiny studentů v praktické výuce
6. zajistit přestávky mezi předměty i v online režimu pro socializaci studentů
7. zvýšit důraz/podmínit používání webkamer při praktické výuce
8. konsolidovat/harmonizovat nástroje online výuky v rámci studijních programů/ročníků prostřednictvím garantů SP či vedoucích kateder.

7.6 Fakulta restaurování (FR)

FR je nemenší z fakult, a i získaný vzorek byl poměrně malý na to, aby bylo možné dělat na jeho základě nějaká jednoznačnější doporučení. Navíc se na FR nenašel jediný respondent muž, takže jsou data genderově nevyvážená. navíc míra ochoty vyjádřit se slovně byla mezi respondentkami z FR nižší (důvodem je zřejmě nižší anonymita).

Studenti FR hodnotili zvládnání situace výrazně lépe než zbytek Univerzity hlavně v letním semestru. Podporu od fakulty i vyučujících vnímali v letním semestru téměř stejně jako v zimním a v obojím patří k výrazně spokojenějším studentům. Studenti jsou i v zimním semestru spokojenější s tím, jak FR zvládá situaci, než je univerzitní průměr s výjimkou hodnocení vyučujících. Studenti by si přáli, aby fakulta nutila všechny vyučující realizovat výuku online a hlavně, aby byly laboratoře opět zpřístupněny. Právě povaha studia způsobuje, že i když studenti jsou poměrně spokojení, kriticky nahlížejí nemožnost realizace esenciální části jejich studia. Jejich vlastními slovy řečeno, jsou se zvládnutím situace spokojení, ale „restaurování stále nelze provádět online.“ (FR žena, Bc. 2. roč.)

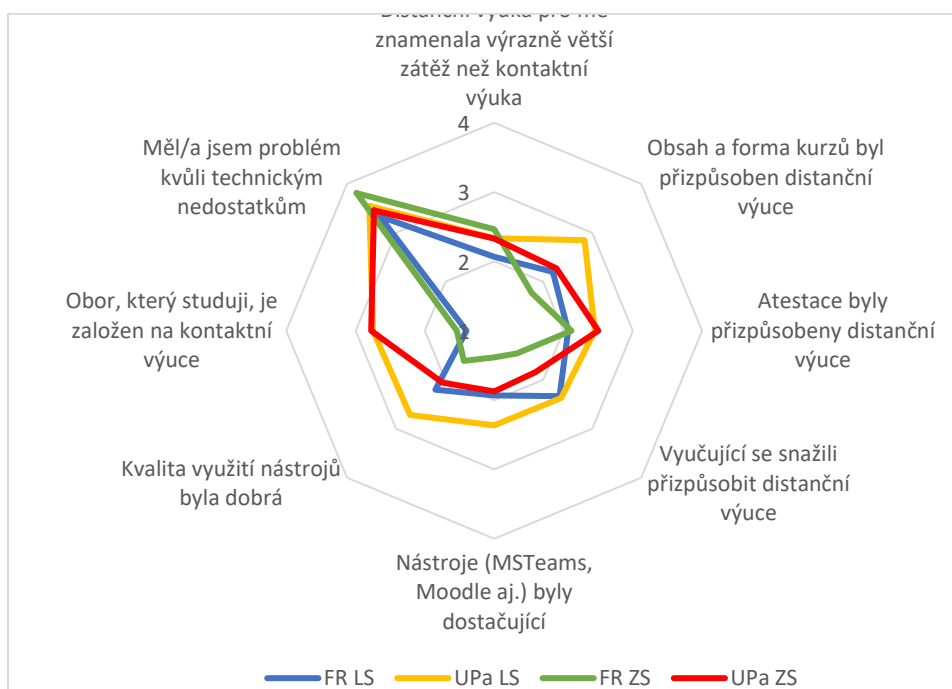
Graf 39: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FR a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

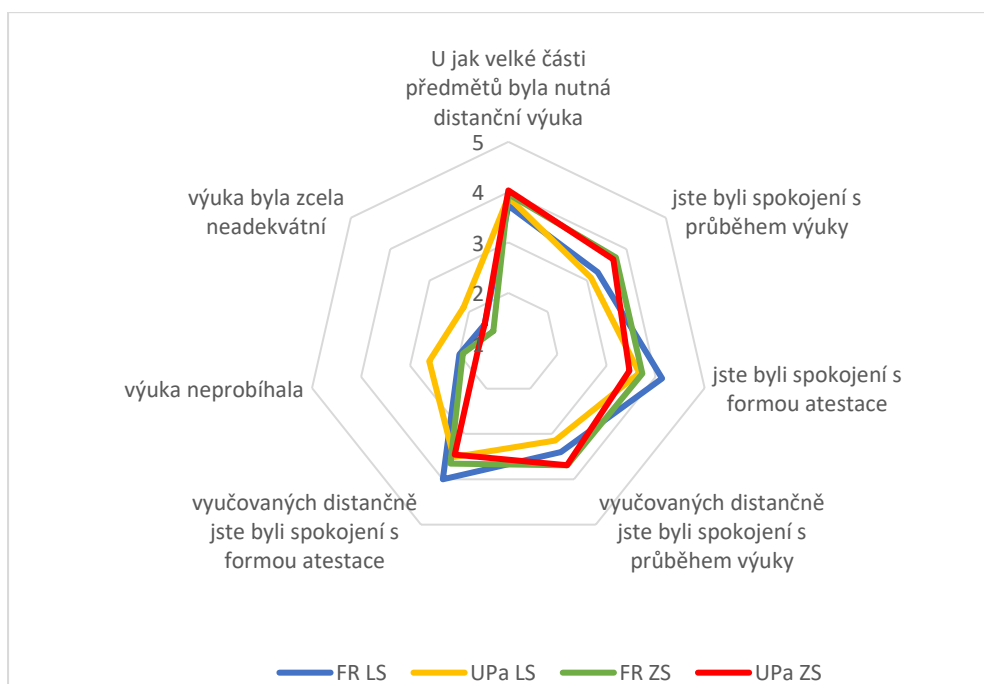
Největší problém měli studenti s obsahem a formou online výuky, kterou podle nich nelze realizovat online ze své podstaty, a s kvalitou využitých nástrojů. V případě nástrojů online výuky by studenti uvítali, „aby všechny přednášky a komunikace probíhaly přes jednu aplikaci“ (FR žena, Bc. 2. roč.)

Graf 40: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FR a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

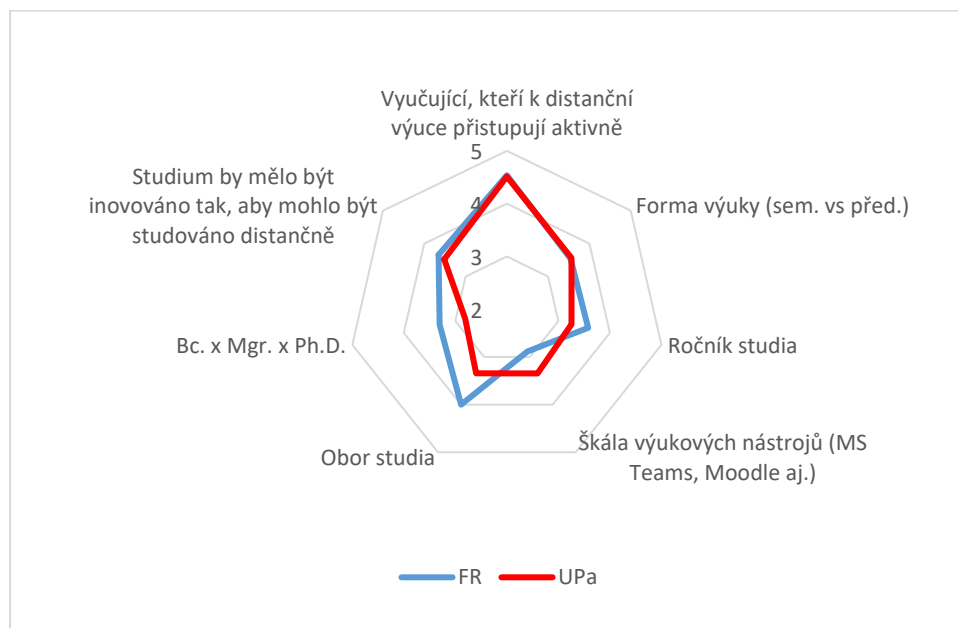
Graf 41: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FR a UPa)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Mezi semestry se snížil podíl předmětů, u nichž jsou studenti spokojeni s atestací, což souvisí hlavně s praktickými a online výukou nenahraditelnými typy předmětů, ale i přes tento pokles jsou studenti v těchto oblastech více spokojeni. Výuka, byť omezeně, na FR fungovala lépe než na UPa v obou semestrech. Jak ukazuje graf 42, je to právě povaha studovaného oboru, která podle studentů výrazně ovlivňuje kvalitu výuky (omezuje její dobrou realizaci v online formě) a samozřejmě aktivní přístup vyučujících. Ve srovnání se zbytkem Univerzity si také studenti FR více myslí, že stupeň a ročník studia je v online výuce zásadnějším aspektem, což souvisí mimo jiné s realizací a formou závěrečných prací. Naopak zlepšení výukových nástrojů a práce s nimi (typu MStTeams) sice zlepší toto konkrétní hodnocení, ale na celkové hodnocení kvality distanční výuky to bude mít jen okrajový vliv. Je proto podle studentů nezbytné, aby se FR vrátila k standardní formě výuky co nejdříve. V online výuce budoucnost studenti v žádném případě nevidí.

Graf 42: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FR a UPa

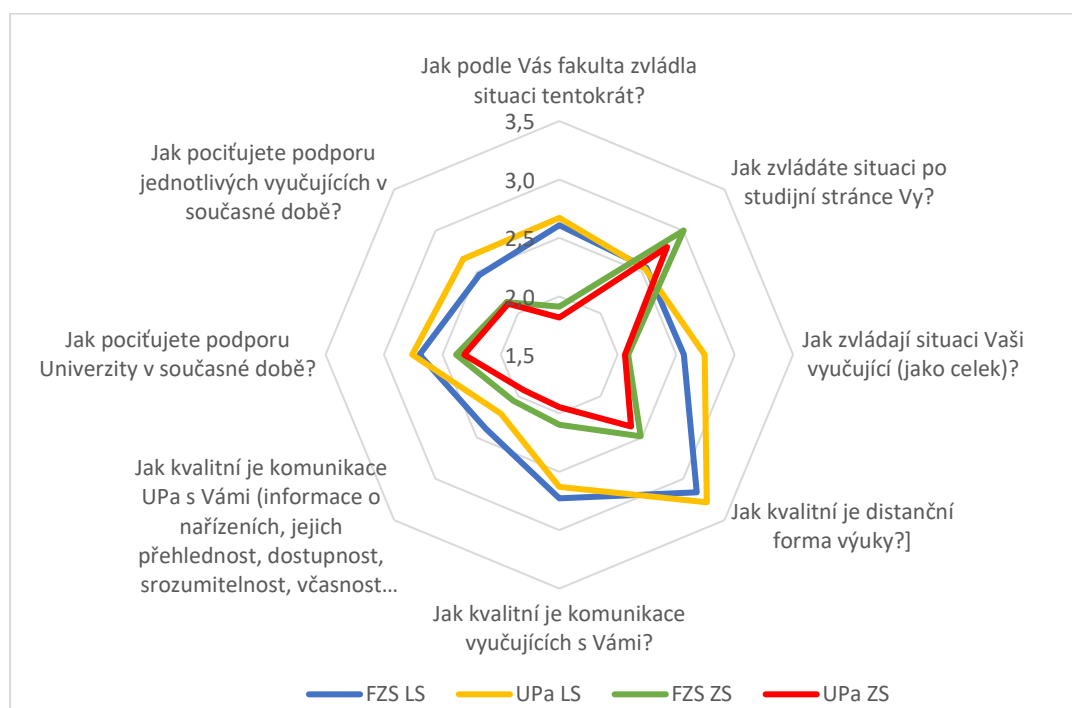

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

7.7 Fakulta zdravotnických studií (FZS)

Studenti FZS hodnotili v letním semestru celkově zvládnání situace lépe než zbytek Univerzity s výjimkou komunikace. Ta byla pro ně v letním semestru zásadním nedostatkem. Stejně jako na celé Univerzitě se situace v zimním semestru výrazně zlepšila, a to hlavně co se týče zvládnání situace fakultou, vyučujícími, zlepšeným hodnocením podpory Univerzity i vyučujících a komunikace. Naopak na FZS vzrostl společně s FF nejvíce problém špatného zvládnání situace samotnými studenty. Stejně jako v případě FCHT za tím stál fakt, že zdravotnické obory nelze plnohodnotně učit v online režimu, a zatímco v letním semestru to bylo chápáno jako dočasné řešení, nyní jsou studenti frustrováni tím, že se z dočasného řešení stává řešení na neurčito. Druhým faktorem je, že v druhém semestru již hůře studenti zvládali koordinaci studia a osobního či pracovního života.

Graf 43: Studentské hodnocení zvládnutí situace mezi semestry, FZS a UPa

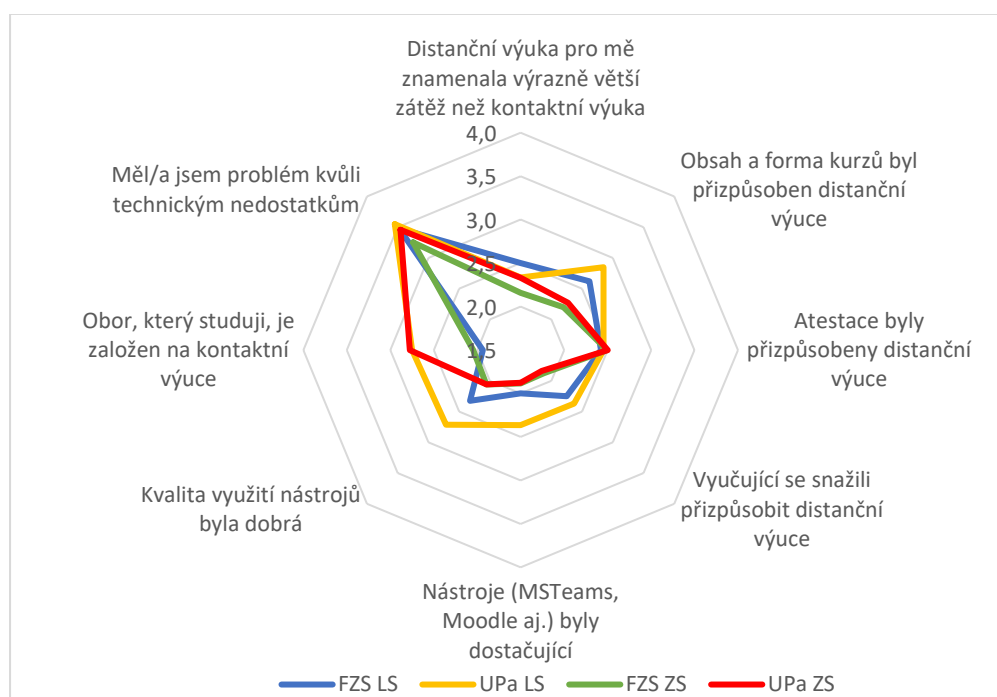
Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (výborně) až 5 (nedostatečně).

Komunikace vyučujících je nyní hodnocena sice lépe než v letním semestru, ale stále hůře než u zbytku Univerzity. Při analýze vzorku vyplývá, že nový režim výuky nerespektuje novou situaci studentů zdravotnických oborů a také to, že značná část studentů je v kombinovaném studiu a i prezenční studenti často kombinují studium s prací. Tento fakt je obzvláště patrný u navazujícího studia, kde je podíl respondentů pracujících ve zdravotnictví při studiu patrně vyšší. I v bakalářském studiu ale byla fakulta kritizována za to, že upozadovala samotnou výuku před dalšími povinnostmi studentů. Studenti se obecně obávají mezery ve vzdělání pro připravenost pro budoucí povolání.

„Vnímám nedostatek empatie a vůbec podpory. Jsme zdravotní sestry, pracující, matky, které mají doma děti, které vzděláváme. Jejich vzdělávání je prioritní, bohužel obtížně dokážeme plnit povinnosti našeho studia. Velké potíže zaznamenáváme během sběru dat k DP...“ (FZS žena, Mgr. 2. roč.)

„Myslím si, že výpomoc v sociálních a zdravotnických zařízeních je důležitá, avšak by neměla být upřednostněna před výukou“ (FZS žena, Bc. 2. roč.)

Graf 44: Souhlas s tvrzeními o kvalitě výuky mezi semestry, FZS a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (zcela souhlasím) až 5 (zcela nesouhlasím).

Že nelze prezenční studium zdravotnických oborů nahradit online výukou, je přesvědčena naprostá většina respondentů a ve srovnání s Univerzitou je tento názor jednoznačně nejsilnější. Studenti byli v obou semestrech poměrně spokojeni s technickým zajištěním výuky, ale naopak značně postrádali aktivní přístup vyučujících a upravení atestačních požadavků s ohledem na vzniklou situaci.

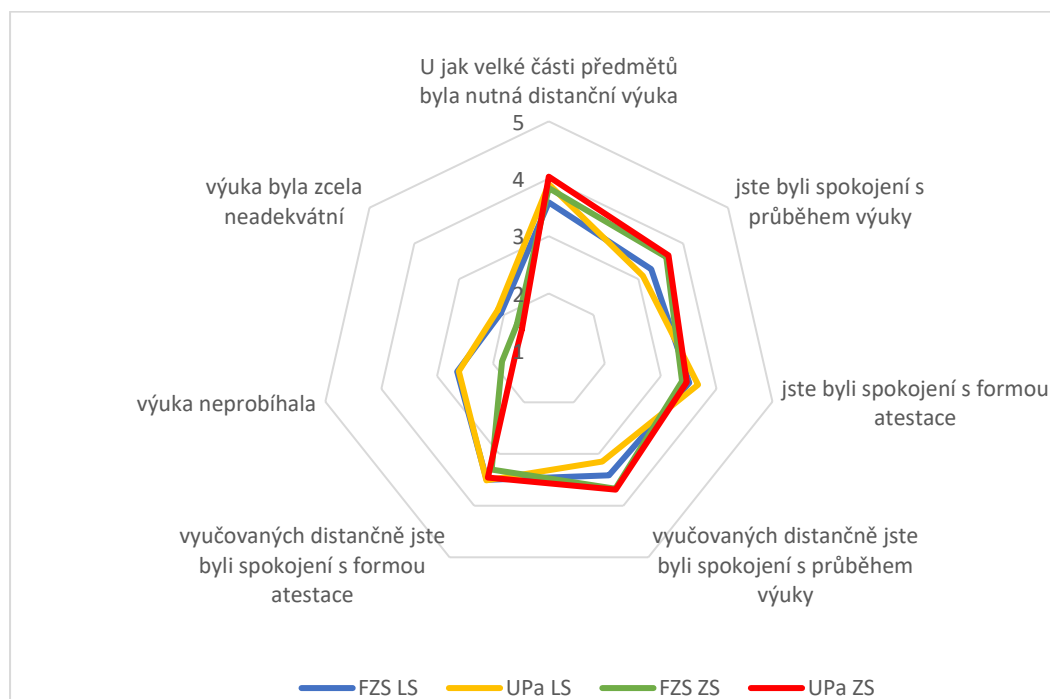
Studenti také velmi silně kritizovali nedostatek a nedostatečnost studijních online materiálů.

„Kvalitnější studijní materiály - nesdílet na stag prezentace, ale spíše studijní oporu - něco, kde je to lépe vysvětlené a ne jen v bodech, protože ne každý má možnost a sílu být plně pozorný soustředit se na počítač, kde běží online přednáška po tak dlouhou dobu...“ (FZS žena, Mgr. 1. roč.)

Vzhledem k povaze studia se studenti domnívají, že FZS by měla udělat více pro to, aby realizace kontaktní výuky byla možná v co největší možné míře v rámci platných opatření. Jako zajímavý návrh se mezi odpověďmi objevil tento na hybridní střídavou výuku:

„Rozvrhnout předměty tak, aby např. sudý týden byl čistě online - byly by přednášky za sebou, avšak dlouho (např od 8:00 do 19:00). Lichý týden by probíhal stran praktické výuky - studenti by se rozdělili do skupin del nařízení MZČR a Vlády ČR tak, aby pro všechny studenty vyžadující praktickou výuku (obory ZZ, VO/VS ...) splnili předmět a hlavně se NAUČILI dané postupy - některé postupy je nutné opakovat, cvičit, trénovat a to se za 2 hodiny za týden opravdu stihnout nedá. Zvláště pro nezdravotníky je toto velmi složité. Doufám že si toto opravdu někdo přečte a něco se změní.“ (FZS muž, Bc. 1: roč.)

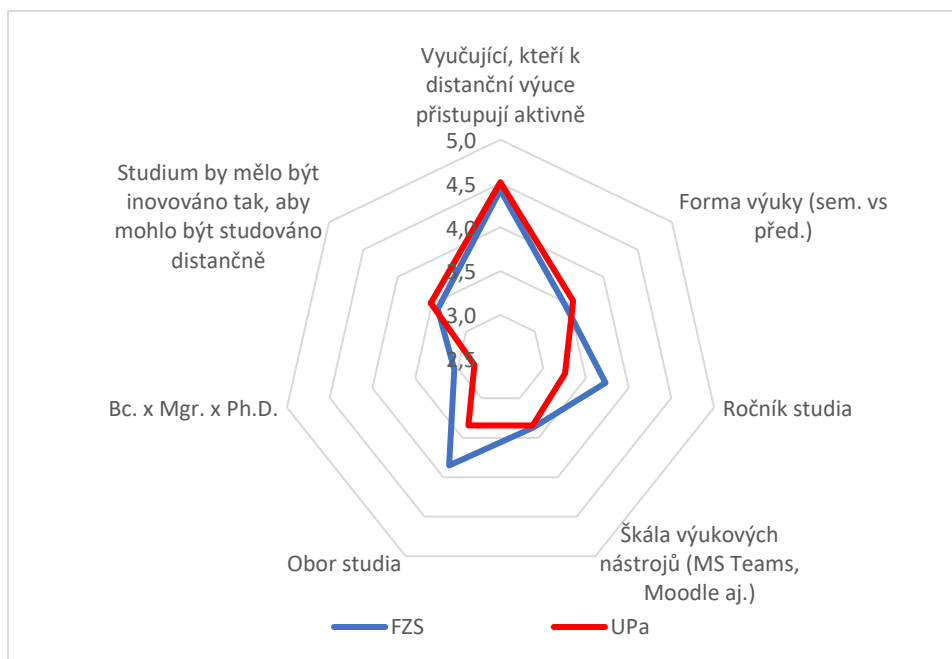
Graf 45: Podíl předmětů, u nichž... (mezi semestry, FZS a UPa)

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (žádný), 2 (minimum), 3 (zhruba polovina), 4 (většina), 5 (všechny).

Přestože výuka probíhala na FZS relativně standardně ve srovnání s celouniverzitním průměrem, pro samotné studenty se jednalo o nedostačující formu. Při pohledu na hlavní aspekty kvality studia vidíme (graf 46), že třemi hlavními faktory, které mají vliv na kvalitu výuky, jsou aktivní přístup vyučujících, povaha studovaného oboru a ročník studia. V druhých dvou faktorech je FZS výjimečná, neboť podle studentů silně závisí na tom, v jakém ročníku studují. Nicméně při analýze slovních odpovědí vyplývá, že ročníky, které si myslí, že u nich je realizace kontaktní či relevantně kvalitní online výuky nejdůležitější, jsou bakalářští prváci a končící ročníky a oba magisterské ročníky, tedy s výjimkou druhých ročníků bakaláře všichni. Jinými slovy, v téměř každém ročníku a stupni studia se studenti domnívají, že by mělo být nejvyšší prioritou FZS zajistit adekvátní výuku.

Graf 46: Aspekty ovlivňující kvalitu distanční výuky, FZS a UPa

Zdroj: Výzkum Covid-19 (2020); n=1835; Pozn.: Stupnice 1 (nemají vliv) až 5 (zásadně ovlivňují).

Z výše uvedeného vyplývají následující doporučení:

1. maximálně vyhovět studentům při skloubení studia s prací
2. zkusit zavést hybridní výuku střídavého typu (na principu sudý a lichý týden)
3. zlepšit poskytované studijní materiály včetně nahrávek z přednášek či kvalitnějších studijních textů
4. zapracovat na komunikaci vyučujících i fakulty se studenty.

Příloha – dotazník

DOPAD PANDEMIE COVID-19 A SOUVISEJÍCÍCH OPATŘENÍ NA KVALITU VÝUKY – STUDENTSKÁ PERSPEKTIVA

Vážené studentky, vážení studenti,

nacházíme se ve velmi složitém období plném hrozeb, omezení a nařízeních, která se nevyhnula ani Vašemu studiu na Univerzitě Pardubice. Tímto dotazníkem bychom chtěli zjistit, jak zvládají distanční výuku studenti a jak podle nich zvládají situaci jejich vyučující i Univerzita jako celek. Dotazník by Vám měl zabrat 5-10 minut a je zcela anonymní. Je řešen v rámci Univerzity Pardubice a zajišťován Kariérním centrem UPa. V případě, že byste měli k dotazníku dotazy, obraťte se prosím na: helena.volejnikova@upce.cz.

1. Byl/a jste studentem Univerzity Pardubice již v první vlně pandemie koronaviru (březen–červen 2020)?
 - a. Ano
 - b. Ne

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ HODNOCENÍ DISTANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V LETNÍM SEMESTRU 2020, TEDY BĚHEM PRVNÍ VLNY PANDEMIE

2. V **letním semestru 2020** došlo k přerušení většiny kontaktní výuky v důsledku pandemie. Ohodnoťte známkou (jako ve škole, tj. 1= výborně, 5= nedostatečně):

	1	2	3	4	5
Jak podle Vás fakulta zvládla situaci?					
Jak jste zvládali situaci po studijní stránce Vy?					
Jak zvládli situaci Vaši vyučující (jako celek)?					
Jak kvalitní byla distanční forma výuky?					
Jak kvalitní byla komunikace vyučujících s Vámi?					
Jak kvalitní byla komunikace UPa s Vámi (informace o nařízeních, jejich přehlednost, dostupnost, srozumitelnost, včasnost apod.)?					
Jak jste pociťovali podporu Univerzity v době mimořádných opatření?					
Jak jste pociťovali podporu jednotlivých vyučujících v době mimořádných opatření?					

3. Jak souhlasíte s následujícími tvrzeními ohledně výuky v **letním semestru 2020**? (1= zcela souhlasím, 5 = zcela nesouhlasím)

	1	2	3	4	5
Distanční výuka pro mě znamenala výrazně větší zátěž než kontaktní výuka v jiných semestrech					
Obsah a forma kurzů byl přizpůsoben potřebám distanční výuky					
Atestace (zkouška, zápočet apod.) byly přizpůsobeny/upraveny potřebám distanční výuky					
Vyučující se snažili přizpůsobit podmínkám distanční výuky					
Nástroje, které nabízela Univerzita (MSTeams, Moodle aj.), byly dostačující pro zvládnutí distanční výuky					
Kvalita využití nástrojů pro distanční výuku byla dobrá					
Obor, který studuji, je založen na kontaktní výuce a žádná distanční forma ji nemůže nahradit					
Měl/a jsem problém s distanční výukou kvůli technickým nedostatkům (wifi připojení, absence webkamery, pomalý notebook apod.)					

4. U jak velké části předmětů... (**letní semestr 2020**)

	všechny	většina	Zhruba polovina	minimum	žádný
...byla nutná distanční výuka					
...jste byli spokojeni s průběhem výuky					
...jste byli spokojeni s formou atestace (zkouška, zápočet apod.)					
...vyučovaných distančně jste byli spokojeni s průběhem výuky					
...vyučovaných distančně jste byli spokojeni s formou atestace					
...výuka neprobíhala					
...výuka byla zcela neadekvátní					

5. Vyberte si předmět, který považujete z hlediska distanční výuky za **nejhůře** realizovaný v **letním semestru 2020**, a uveďte hlavní důvod, proč ho vnímáte negativně: (jen jedna možnost)

- Výuka neprobíhala nebo jen výjimečně
- Předmět vyžaduje aktivitu studentů, ale on-line aktivita mi dělala problémy
- Nezájem ze strany vyučujícího
- Nezájem ze strany studentů
- V důsledku on-line výuky byly neúměrné nároky (nepatřičné navýšení písemných úkolů, on-line testů, četby apod.)
- V rámci kurzu neexistovala zpětná vazba
- Nedostupnost on-line studijních podkladů
- jiné: Uveďte slovně důvod nespokojenosti (max. 100 slov)

6. Vyberte si předmět, který považujete z hlediska distanční výuky za **nejlépe** realizovaný v **letním semestru 2020**, a uveďte hlavní důvod, proč ho vnímáte pozitivně: (jen jedna možnost)

- Výuka probíhala řádně (online přednášky byly každý týden, látka byla probrána apod.)
- Předmět vyžaduje aktivitu studentů a on-line nástroje to umožňovaly
- Vyučující se zajímal o to, aby předmět byl i distančně pro studenty patřičně přínosný
- Zájem/aktivita ze strany studentů
- Nároky na absolvování byly i přes on-line výuku dobře nastavené (patřičně upravené požadavky, rozumné zatížení odpovídající povaze a kreditům kurzu)
- V rámci kurzu probíhala kvalitní zpětná vazba
- Dostupnost on-line studijních podkladů
- jiné: Uveďte slovně důvod nespokojenosti (max. 100 slov)

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY SE TÝKAJÍ HODNOCENÍ DISTANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V AKTUÁLNÍM ZIMNÍM SEMESTRU 2020, TEDY BĚHEM SOUČASNÉ DRUHÉ VLNY PANDEMIE

7. Nyní, v **zimním semestru 2020** došlo k opětovnému přerušení většiny kontaktní výuky v důsledku pandemie. Ohodnoťte známkou aktuální situaci (jako ve škole, tj. 1= výborně, 5= nedostatečně):

	1	2	3	4	5
Jak podle Vás fakulta zvládla situaci tentokrát?					
Jak zvládáte situaci po studijní stránce Vy?					
Jak zvládají situaci Vaši vyučující (jako celek)?					
Jak kvalitní je distanční forma výuky?					
Jak kvalitní je komunikace vyučujících s Vámi?					
Jak kvalitní je komunikace UPa s Vámi (informace o nařízeních, jejich přehlednost, dostupnost, srozumitelnost, včasnost apod.)?					
Jak pociťujete podporu Univerzity v současné době?					
Jak pociťujete podporu jednotlivých vyučujících v současné době?					

8. Jak souhlasíte s následujícími tvrzeními ohledně výuky v **současném zimním semestru 2020**? (1= zcela souhlasím, 5 = zcela nesouhlasím)

	1	2	3	4	5
Distanční výuka pro mě znamená výrazně větší zátěž než kontaktní výuka v jiných semestrech					
Obsah a forma kurzů je přizpůsoben potřebám distanční výuky					
Atestace (zkouška, zápočet apod.) jsou přizpůsobeny/upraveny potřebám distanční výuky					
Vyučující se snaží přizpůsobit podmínkám distanční výuky					
Nástroje, které nabízí Univerzita (MSTeams, Moodle aj.), jsou dostačující pro zvládnutí distanční výuky					
Kvalita využití nástrojů pro distanční výuku je dobrá					
Obor, který studuji, je založen na kontaktní výuce a žádná distanční forma ji nemůže nahradit					
Mám problém s distanční výukou kvůli technickým nedostatkům (wifi připojení, absence webkamery, pomalý notebook apod.)					

9. U jak velké části předmětů... (**zimní semestr 2020**)

	všechny	většina	Zhruba polovina	minimum	žádný
...je nutná distanční výuka					
...jste spokojeni s průběhem výuky					
...jste spokojeni s formou atestace					
...vyučovaných distančně jste spokojeni s průběhem výuky					
...vyučovaných distančně jste spokojeni s formou atestace (zkouška, zápočet apod.)					
...výuka neprobíhala					
...výuka je zcela neadekvátní					

10. Vyberte si předmět, který považujete z hlediska distanční výuky za **nejhůře** realizovaný v **aktuálním zimním semestru 2020**, a uveďte hlavní důvod, proč ho vnímáte negativně: (jen jedna možnost)

- Výuka neprobíhá nebo jen výjimečně
- Předmět vyžaduje aktivitu studentů, ale on-line aktivita mi dělá problémy
- Nezájem ze strany vyučujícího
- Nezájem ze strany studentů
- V důsledku on-line výuky jsou neúměrné nároky (nepatřičné navýšení písemných úkolů, on-line testů, četby apod.)
- V rámci kurzu neexistuje zpětná vazba
- Nedostupnost on-line studijních podkladů
- Jiné: Uveďte slovně důvod nespokojenosti (max. 100 slov)

11. Vyberte si předmět, který považujete z hlediska distanční výuky za **nejlépe** realizovaný v **aktuálním zimním semestru 2020**, a uveďte hlavní důvod, proč ho vnímáte pozitivně: (jen jedna možnost)

- Výuka probíhá řádně (online přednášky jsou každý týden, látka je probrána apod.)
- Předmět vyžaduje aktivitu studentů a on-line nástroje to umožňují
- Vyučující se zajímá o to, aby předmět byl i distančně pro studenty patřičně přínosný
- Zájem/aktivita ze strany studentů
- Nároky na absolvování jsou i přes on-line výuku dobře nastavené (patřičně upravené požadavky, rozumné zatížení odpovídající povaze a kreditům kurzu)
- V rámci kurzu probíhá kvalitní zpětná vazba
- Dostupnost on-line studijních podkladů
- Jiné: Uveďte slovně důvod nespokojenosti (max. 100 slov)

12. Jak dané aspekty podle Vás ovlivňují to, do jaké míry je kvalitní distanční forma výuky?

	Zásadně ovlivňují	Ovlivňují	Spíše ovlivňují	Spíše neovlivňují	Nemají vliv
Vyučující, kteří k distanční výuce přistupují aktivně (využívají vhodné nástroje, jsou interaktivní, flexibilní, ...)					
Forma výuky (např. přednášky vs. semináře)					
Ročník studia (první vs. vyšší)					
Škála výukových nástrojů (MS TEams a Moodle, nebo více nástrojů?)					
Obor studia (vztáhněte na svůj konkrétní obor)					
Bakalářský vs. magisterský vs. doktorský stupeň studia					
Studium (studijní plány a sylaby) by mělo být inovováno tak, aby mohlo být studováno distančně (je to nevyhnutelný trend)					

13. Jaká vylepšení, úpravy, řešení aj. byste doporučovali pro distanční výuku na Univerzitě Pardubice a ve vašem oboru? (slovní odpověď, max. 2000 znaků – NEPOVINNÉ)

NA ZÁVĚR VÁS PROSÍME O PÁR OSOBNÍCH INFORMACÍ, ABYCHOM MOHLI DATA PATŘIČNĚ VYHODNOTIT. ZARUČUJEME, ŽE DOTAZNÍK JE ZCELA ANONYMNÍ A ZDROJOVÁ DATA NEBUDOU POSKYTNUTA NIKOMU MIMO ŘEŠITELSKÝ TÝM.

14. Jste: (jedna možnost)

- a. muž
- b. žena

15. Na jaké fakultě studujete? (jedna možnost)

- a. DFJP
- b. FEI
- c. FES
- d. FCHT
- e. FF
- f. FR
- g. FZS

16. V jakém stupni studia jste?

- a. bakalářský
- b. navazující magisterský
- c. doktorský

17. Jaký ročník studia právě studujete?

- a. první
- b. druhý
- c. vyšší

18. Pokud Vás zajímají výsledky tohoto dotazníkového šetření, můžete nám zde zanechat svůj e-mail a my Vám pošleme výslednou závěrečnou zprávu z výzkumu: (NEPOVINNÉ)